

თამბაქოსგან თავისუფალ გარემოსთან დაკავშირებით საზოგადოების
დამოკიდებულების შესწავლა

თბილისი

2016

შინაარსი

მეთოდოლოგია.....	2
ძირითადი შედეგები	3
1. დემოგრაფიული მონაცემები	8
2. თამბაქოს მოხმარების გავლენა.....	12
3. დამოკიდებულება თამბაქოს კონტროლის პოლიტიკის საკითხებისადმი	23
4. საზოგადოებრივი კვების ობიექტებით სარგებლობა და მოსალოდნელი ქცევითი ცვლილებები	37
5. თამბაქოს მოხმარების პრაქტიკა.....	51

მეთოდოლოგია

რაოდენობრივი კვლევის მიზანს წარმოადგენდა თამბაქოსაგან თავისუფალ გარემოსთან დაკავშირებით საზოგადოების დამოკიდებულების შესწავლა.

კვლევის სამიზნე ჯგუფი: საქართველოს მოსახლეობა (18 წლის და მეტი);

შერჩევის ზომა: 1050 რესპონდენტი;
 გამოკითხვის მეთოდი: პირისპირ ინტერვიუ;

რეგიონი	ინტერვიუების რ-ბა
აჭარა	93
თბილისი	499
იმერეთი	150
კახეთი	60
სამეგრელო-ზემო სვანეთი	73
სამცხე-ჯავახეთი	30
ქვემო ქართლი	82
შიდა ქართლი	67
ჯამი	1054

რეგიონი	ინტერვიუ	სანდოობის დონე (95%)
თბილისი	499	4.4%
რეგიონები	555	4.2%
Total	1054	3.0%

კვლევის მოსამზადებელ ეტაპზე შედგა კითხვარი, მსგავს კვლევებში არსებული კითხვარების საფუძველზე. შემდგომ ეტაპზე განხორციელდა პილოტური კვლევა (10 პირისპირ ინტერვიუ).

საველე სამუშაოები მიმდინარეობდა 15 დღის განმავლობაში, რომელშიც ჩართული იყო 7 სუპერვაიზორი და 30 ინტერვიუერი (13 ინტერვიუერი - თბილისში). საველე სამუშაოების პარალელურად განხორციელდა საველე სამუშაოების კონტროლი (გაკონტროლდა საერთო რაოდენობის 10%).

მონაცემთა შეტანა და დამუშავება: საველე სამუშაოების კონტროლის დასრულების შემდგომ მოხდა მონაცემების კოდირება და SPSS-ის პროგრამაში (წინასწარ შექმნილ ბადაში) შეყვანა. მონაცემების შეყვანის შემდგომ მოხდა SPSS ფაილის გაწმენდა და მონაცემების შეწონვა და დამუშავება. მონაცემების დამუშავება განხორციელდა სხვადასხვა მეთოდებით, მაგ: მონაცემთა სიხშირული განაწილება, საშუალოების დათვლა, კროსტაბულაცია და ა.შ.

ძირითადი შედეგები

რაოდენობრივი კვლევის მიზანს წარმოადგენდა თამბაქოსაგან თავისუფალი გარემოს მიმართ საზოგადოების დამოკიდებულების შესწავლა. კვლევა ჩატარდა საქართველოს მასშტაბით, 9 რეგიონში (ოკუპირებული ტერიტორიების გარდა), სამიზნე ჯგუფს წარმოადგენდა

საქართველოს მოსახლეობა (18 წლის და მეტი). კვლევის ფარგლებში სულ ჩატარდა 1054 დასრულებული ინტერვიუ. შერჩევის ცდომილებაა 3% (მთელი შერჩევისათვის).

დემოგრაფიული მონაცემების მიხედვით: კვლევაში მონაწილე 1054 რესპონდენტიდან, 46.5% მამრობითი, ხოლო 53.5% მდედრობითი სქესისაა. ყველა ასაკობრივი კატეგორია დაახლოებით თანაბრადაა გადანაწილებული, უმრავლესობას დაოჯახებული რესპონდენტები წარმოადგენენ (63.4%). განათლების ცენზის მიხედვით, რესპონდენტების უმრავლესობას უმაღლესი (43.3%) ან საშუალო (35.2%) განათლება აქვს. გამოკითხულთაგან დასაქმებული მხოლოდ 38.4%-ია, დიდი ნაწილის ყოველთვიური შემოსავალი კი 501-1000 (24.8%) ან 301-500 (21.1%) ლარით განისაზღვრება. გამოკითხულთა მნიშვნელოვანი ნაწილი აღწერს მათი ოჯახების არასახარბიელო სოციალურ მდგომარეობას.

კვლევამ აჩვენა, რომ გამოკითხული რესპონდენტებიდან თამბაქოს მომხმარებელია 30.6%. 14.6% თამბაქოს მომხმარებელი იყო წარსულში, ხოლო 54.8% – არასოდეს ყოფილა თამბაქოს ნაწარმის მომხმარებელი. მწეველებს შორის გაცილებით მეტი მამაკაცია (თითქმის 55%). 322 თამბაქოს მომხმარებელი რესპონდენტიდან, ყოველდღიურად ეწევა 312 (მწეველთა 96.8%; საერთო შერჩევიდან - 29.6%). რესპონდენტების უმეტესობამ ყოველდღიურად მოწევა დაახლოებით 20 წლის წინ დაიწყო. თამბაქოს თითქმის ყველა მომხმარებელი ეწევა სამრეწველო წარმოების სიგარეტს (99.7%). საშუალოდ 1 მწვეელი ეწევა 20 ღერს. საქართველოში პრაქტიკულად უმნიშვნელოა ჩიბუხისა და ელექტრონული სიგარეტის მომხმარებლების რაოდენობა.

მწველი რესპონდენტებიდან 39.7%-ს ჰქონდა თამბაქოს მოწევაზე თავის დანებების მცდელობა ბოლო 12 თვის განმავლობაში, თავშეკავების ყველაზე ხშირად დასახელებული პერიოდი 2 დღეა. იმ 154 რესპონდენტიდან (საერთო შერჩევის 14.6%), ვინც მიუთითა, რომ წარსულში მოიხმარდა თამბაქოს ნაწარმს თამბაქოს მოხმარება საშუალოდ შეწყვიტა 7 წლის წინ. კვლევაში მონაწილე რესპონდენტებს შორის მხოლოდ 3 რესპონდენტი მოიხმარს თამბაქოს რაიმე უკვამლო პროდუქტს.

კვლევაში მონაწილე რესპონდენტების აბსოლუტური უმრავლესობა თანხმდება, რომ: 1) საქართველოში თამბაქოს მოხმარება მნიშვნელოვან პრობლემას წარმოადგენს (90.6%) როგორც, ზოგადად, საზოგადოებისთვის, ისე ახალგაზრდებთან მიმართებაში; 2) თამბაქოს მოხმარებას ადამიანისთვის ზიანი მოაქვს (ძალზე ან მეტ-ნაკლებად - 96.1%); 3) თამბაქოს მოხმარება იწვევს მასზე დამოკიდებულების გაჩენას (92.2%); 4) თამბაქოს მომხმარებლების მიერ გამოყოფილი თამბაქოს კვამლის სუნთქვა ძალზე საზიანოა არამწვეელების ჯანმრთელობისათვის (87.2%).

რესპონდენტთა მოსაზრებით, თამბაქოს მოხმარების დაწყებას ხელს უწყობს როგორც თამბაქოს რეკლამა (62.9%), ისე მისი პოპულარიზაცია (62.1%) და რეკლამის ისეთი ფორმა, როგორცაა სავაჭრო ობიექტების დახლებსა და ვიტრინებზე თამბაქოს ნაწარმის ხილული განლაგება (58.4%).

თამბაქოს მოხმარების როგორც დაწყების, ისე გაგრძელების ხელშემწყობად რესპონდენტები მიიჩვენებენ კიდევ ერთ ფაქტორს: მოწვევის დაშვებას კაფე-ბარების, საჯარო დაწესებულებებისა და სხვა საზოგადოებრივ შენობებში (დაახლ. 70- 71%).

რესპონდენტების აბსოლუტური უმრავლესობა სწორ ან მეტ-ნაკლებად სწორ გადაწყვეტილებად მიიჩნევს იმას, რომ რამდენიმე წლის წინ კანონით აკრძალა თამბაქოს რეკლამა ტელევიზიასა და რადიოში (92.8%) და თამბაქოს მოწვევა სამედიცინო და სასწავლო დაწესებულებებში (99.2%).

კვლევის ფარგლებში, რესპონდენტებს უნდა გამოეხატათ საკუთარი პოზიცია დაუჭერდნენ თუ არა მხარს შემდეგ აკრძალვებს (მათი განხორციელების შემთხვევაში):

- კანონით მოწვევის აკრძალვა საჯარო დაწესებულებების შენობებში;
- კანონით (და, აგრეთვე, პირადი მოსაზრებიდან გამომდინარე) მოწვევის აკრძალვა რესტორნების, კაფეების და სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში;
- კანონით მოწვევის აკრძალვა ყველა სახის კულტურული დაწესებულებების, სავაჭრო ობიექტების და სალონების შენობებში;
- კანონით მოწვევის აკრძალვა ყველა სახის ოფისებში, საწარმოების, ფაბრიკა-ქარხნების და ნებისმიერი სხვა სამუშაო ადგილის შენობებში;
- კანონით თამბაქოს რეკლამის და პოპულარიზაციის აკრძალვა.

ჩამოთვლილი ობიექტებიდან საჯარო და კულტურულ დაწესებულებათა შენობებში, ყველა სახის ოფისებსა და საწარმოთა შენობებში მოწვევის აკრძალვის მხარდაჭერა თითქმის აბსოლუტურია და ვარირებს 89 – 92%-ის ფარგლებში. რაც შეეხება მოწვევის აკრძალვის მხარდაჭერას რესტორნებში, კაფეებში და საზ.კვების სხვა ობიექტებში, მხარდაჭერის დონე მინიმუმ 79,1%-ია. რეკლამის და პოპულარიზაციის აკრძალვას მხარს 91,8% უჭერს. საერთო ჯამში, საქართველოს მოსახლეობის გამოკვეთილი უმრავლესობა (თითქმის 72%) მხარს უჭერს ყველა ზემოჩამოთვლილ აკრძალვას.

კვლევის ერთ-ერთ მთავარ საგანს წარმოადგენდა საზ.კვების ობიექტებში მოწვევის აკრძალვის საკითხი: აღნიშნულ თემასთან დაკავშირებით პირველი შეკითხვა ეხებოდა რესპონდენტების პირად მოსაზრებას უნდა აკრძალოს თუ არა მოწვევა საზ.კვების ობიექტებში. ამ კითხვაზე დადებითი პასუხი 70,5%-მა გასცა, რაც საკმაოდ მაღალი მაჩვენებელია, თუმცა როგორც მოსალოდნელი იყო, მასზე კიდევ უფრო მაღალი მაჩვენებლები დაფიქსირდა მომდევნო კითხვაზე, რომელიც ეხებოდა რესპონდენტთა მხარდაჭერის დონეს იმ შემთხვევაში თუ კანონით აკრძალვა მოწვევა საზ.კვების ობიექტებში. ამ კითხვას დადებითი პასუხი 79,1%-მა გასცა, (66% ცალსახა მხარდაჭერა და 13,1% მეტ-ნაკლები მხარდაჭერა). მწვევლთა ნახევარი და საზ.კვების ობიექტების კლიენტთა 77.9% უჭერს მხარს ამ შესაძლო ცვლილებას. აღნიშნული კითხვა განმეორებით დაესვათ იმ რესპონდენტებს, რომლებიც ეწინააღმდეგებოდნენ აღნიშნულ აკრძალვას დასაწყისში და აღმოჩნდა, რომ მხარდაჭერის დონე ოდნავ გაიზარდა - 2,2%-ით. მომდევნო კითხვით მოხდა საკითხზე კიდევ უფრო ჩაღრმავება კერძოდ, მოსახლეობის მოსალოდნელი რეაქციის შესწავლა საზ.კვების ობიექტების შენობებში მოწვევის

სრულად აკრძალვასთან დაკავშირებით. აღმოჩნდა რომ რესპონდენტების 87%-სთვის ამა თუ იმ სახით მისაღები იქნება ეს აკრძალვა და მხოლოდ 7.9%-მა განაცხადა, რომ სავარაუდოდ აკრძალვის შემთხვევაში დისკომფორტის გამო შეამცირობს ვიზიტების ოდენობას ამ დაწესებულებებში.

რესტორნების, კაფეების და სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში მოწვევის აკრძალვის მომხრე (მინიმუმ 79.1% საერთო შერჩევიდან) რესპონდენტების აზრით, აკრძალვა უნდა ამოქმედდეს უახლოეს მომავალში - 6 თვეში (ამ ჯგუფის რესპონდენტების 74.8%) ან 1 წელიწადში (ამ ჯგუფის რესპონდენტების - 14.2%).

რაც შეეხება რესტორნების, კაფეების და სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში მოწვევის აკრძალვის მოწინააღმდეგეებს (18.8% საერთო შერჩევიდან), როგორც მოსალოდნელი იყო, მოწინააღმდეგეთა ძირითადი ნაწილი მწეველია. სქესობრივ ჭრილში ამ ჯგუფში ჭარბობს მამაკაცები, ვინაიდან მამაკაცებში მწევლობა გაცილებით მაღალია ვიდრე ქალებში. ასაკის მატებასთან ერთად მოწინააღმდეგეთა ოდენობა მცირდება. აკრძალვისადმი რეზისტენტული ჯგუფის 50.3%-ის (საერთო რაოდენობის 9%) აზრით, აღნიშნული საკითხის დარეგულირება უნდა მოხდეს რესტორნების, კაფეების და სხვა ობიექტების შენობებში მწეველთა და არამწეველთა ზონების მოწყობით / სპეციალური გამწოვების დამონტაჟებით. განმეორებით კითხვაზე, ხომ არ შეიცვალეს აზრი საზ.კვების ობიექტებში მოწვევის აკრძალვასთან დაკავშირებით, მოწინააღმდეგეთა ჯგუფში 11.5%-მა (საერთო ოდენობის 2.2%) განაცხადა, რომ მხარს დაუჭერს აკრძალვას. ეს მონაცემები ცხადყოფს, რომ მოწვევის აკრძალვის პრაქტიკული რეალიზაციის შემთხვევაში, არსებობს აღნიშნული აკრძალვის მოწინააღმდეგეთა რაოდენობის კიდევ უფრო შემცირების პოტენციალი.

იმ რესპონდენტების უმრავლესობამ, ვინც ეწინააღმდეგებოდა თამბაქოს რეკლამის და პოპულარიზაციის აკრძალვას კანონის საშუალებით, ვერ დაასახელა აღნიშნული პრობლემის დარეგულირების გზები. 11 რესპონდენტის მიერ გამოთქმული მოსაზრებები ეხება რეკლამების შეზღუდვას, საგანმამათლებლო კლიპების გადაღებას, ჯანსაღი ცხოვრების პოპულარიზაციას და ა.შ.

რესპონდენტთა დიდი ურავლესობა (85.3%) მხარს უჭერს თამბაქოს კოლოფებზე გამაფრთხილებელ წარწერებთან ერთად გამაფრთხილებელი სურათების განთავსებას.

რესპონდენტთა 86% ამა თუ იმ სიხშირით სტუმრობს საზ.კვების ობიექტებს. მათგან 49.1% მამაკაცია და 50.9% ქალი, ხოლო 33.1% მწეველია და 66.9% არამწეველი. ყველაზე ნაკლებად აღნიშნულ ობიექტებს საშუალო ასაკის ან ხანდაზმული რესპონდენტები სტუმრობენ. ყველაზე მეტი რესპონდენტი რესტორანს, კაფე-ბარს ან სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტებს (მათ შორის ე.წ. „დარბაზი“) სტუმრობს ძირითადად თვეში ან 3 თვეში ერთჯერ ან მეტად (45.8%). ამას გარდა, საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში ვიზიტების სიხშირით მამაკაცები უფრო გამოირჩევიან. ყველაზე ხშირად რესპონდენტები სტუმრობენ: რესტორანს (37.2%), საცერემონიო დარბაზს (29.2%) და კაფე-ბარს (27.3%). აღნიშნულ კვების ობიექტებში

ვიზიტის ძირითადი მიზეზები ორია: მეგობრებთან დროის გატარება (38.5%) და ქორწილი/ქელები/ნათლობა და სხვა რიტუალები (38.1%). რაც შეეხება რესტორანში, კაფე-ბარში ან სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტში დახარჯულ თანხას 1 ადამიანზე, იგი საშუალოდ შეადგენს 30 ლარზე ნაკლებს (34.7%) ან 30-50 ლარს (33.3%).

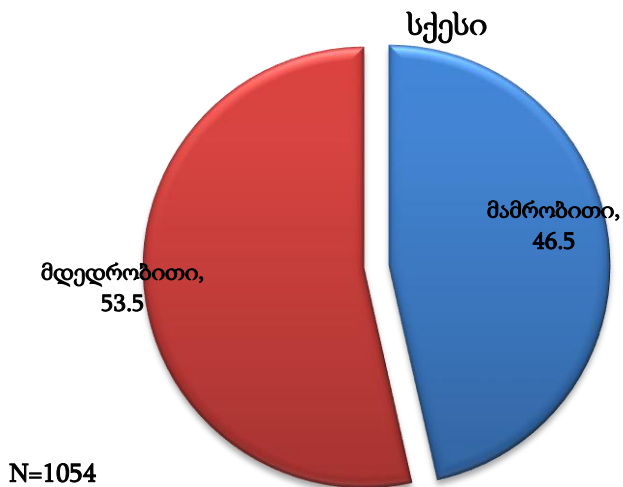
რესტორნების, კაფე-ბარების და საზოგადოებრივი კვების სხვა ობიექტების კლიენტებს შორის თამბაქოს მოწევის აკრძალვას მხარს უჭერს 77.9%.

თუ კანონით აკრძალვია მოწევა რესტორნების, კაფე-ბარების და საზოგადოებრივი კვების სხვა ობიექტების შენობებში, კვლევის მიხედვით, ეს ფაქტორი რესპონდენტების განწყობაზე აღნიშნულ დაწესებულებაში ვიზიტის განხორციელებასთან დაკავშირებით, მნიშვნელოვან დადებით გავლენას მოახდენს: რესპონდენტების 69.2% მიუთითებს, რომ ამგვარი აკრძალვის შემთხვევაში მათი ვიზიტების სიხშირე საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში არ შეიცვლება, ხოლო 17.3%-ის შემთხვევაში - გაიზრდება კიდევ. რესპონდენტთა 9.8% კი აცხადებს, რომ აკრძალვის შემთხვევაში შეამცირებს ვიზიტების ოდენობას. მთლიანობაში იკვეთება, რომ მოწევის აკრძალვის შემდგომ სამასპინძლო დაწესებულებებში მოსახლეობის ვიზიტების ოდენობა დღევანდელთან შედარებით გაიზრდება.

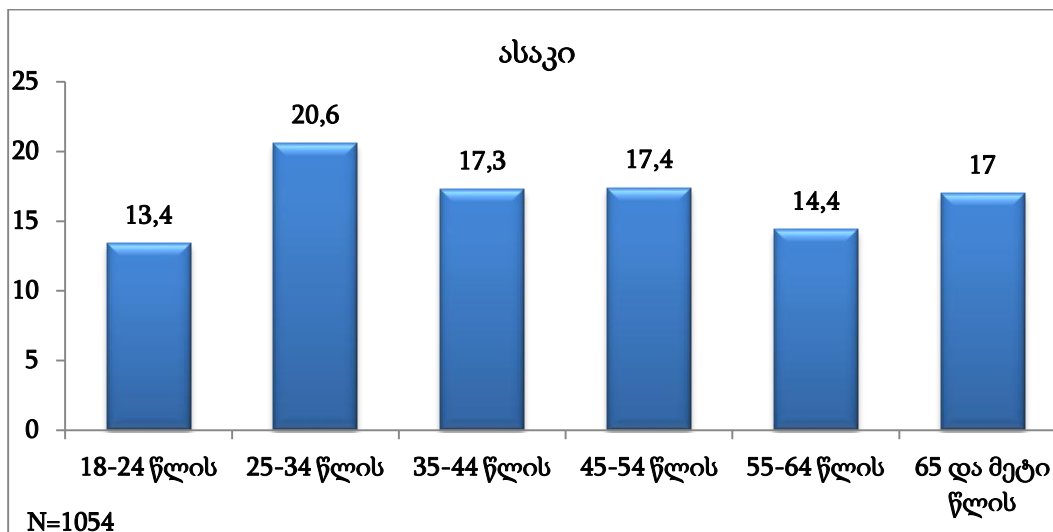
1. დემოგრაფიული მონაცემები

რაოდენობრივ კვლევაში მონაწილე 1054 რესპონდენტიდან 46.5% (490 რესპონდენტი) მამრობითი, ხოლო 53.5% (564 რესპონდენტი) მდედრობითი სქესისაა. რაც შეეხება ასაკს, ყველა ასაკობრივი კატეგორია დაახლოებით თანაბრადაა გადანაწილებული (მაჩვენებლები ვარიანტებს დაახლ. 14-18%-ის ფარგლებში).**იხ. დიაგრამა #1.1, 1.2**

დიაგრამა #1.1

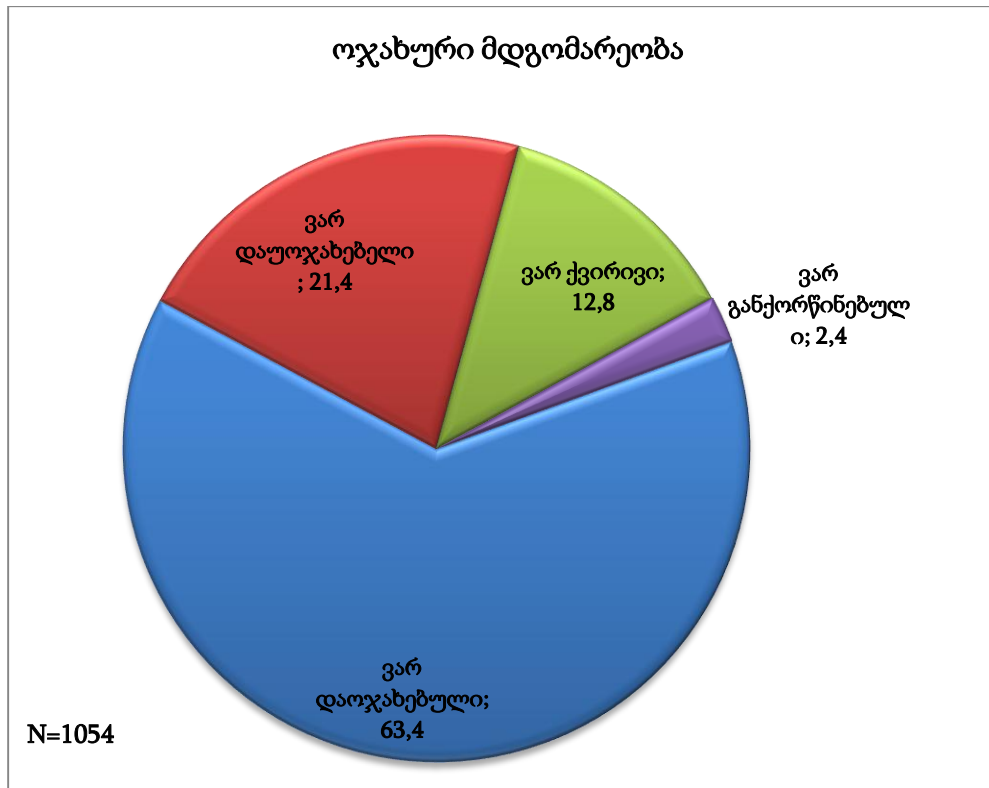
დიაგრამა #1.2

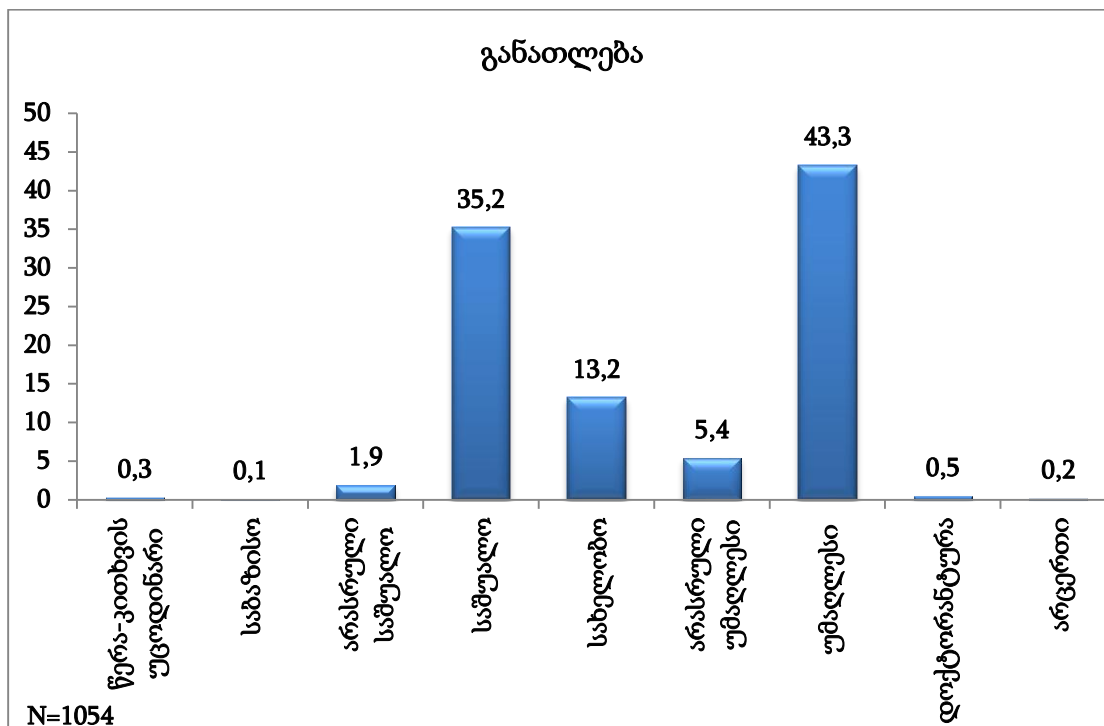
ოჯახური მდგომარეობის მიხედვით, უმრავლესობას დაოჯახებული რესპონდენტები წარმოადგენენ (63.4%), მეხუთედზე ოდნავ მეტი (21.4%) - დაუოჯახებელია. განათლების ცენზის მიხედვით, რესპონდენტების უმრავლესობას უმაღლესი(43.3%) ან საშუალო (35.2%) განათლება აქვს.**იხ. დიაგრამა #1.3, 1.4**

დიაგრამა #1.3

დიაგრამა #1.4

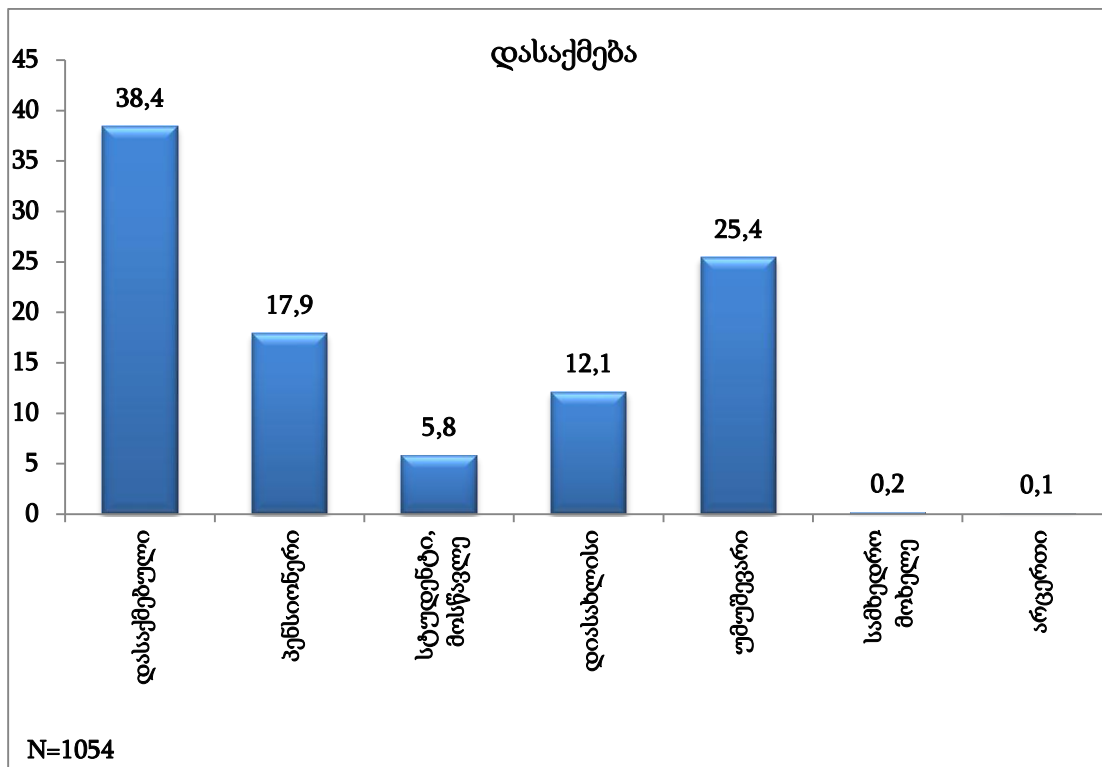

გამოკითხულთაგან დასაქმებული მხოლოდ 38.4%-ია. დანარჩენი რესპონდენტების სტატუსი წარმოადგენილია როგორც უმუშევარი (25.4%), პენსიონერი (17.9%), დიასახლისი (12.1%) და ა.შ.

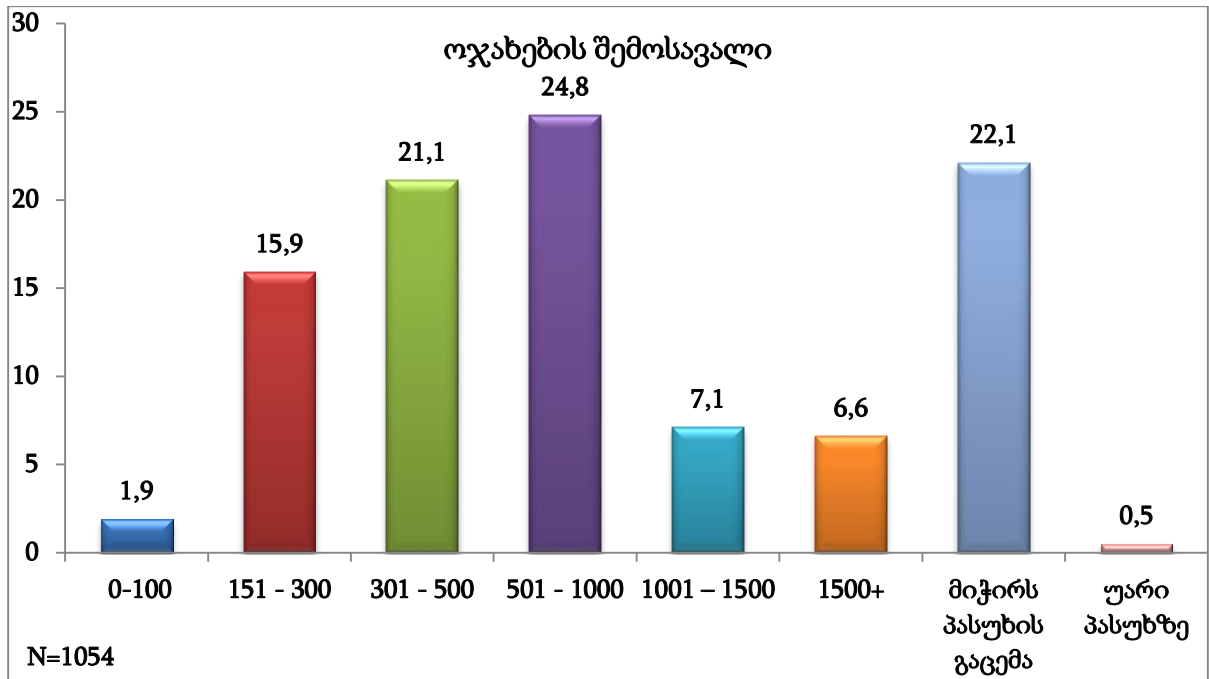
გამოკითხულთა დიდი ნაწილის ყოველთვიური შემოსავალი 501-1000 (24.8%) ან 301-500 (21.1%) ლარით განისაზღვრება. იმ რესპონდენტთა ხვედრითი წილი, რომლის ოჯახისყოველთვიური შემოსავალი 150 – 300 ლარია, შეადგენს 15.9%-ს.

იხ. დიაგრამა #1.5, 1.6

დიაგრამა #1.5

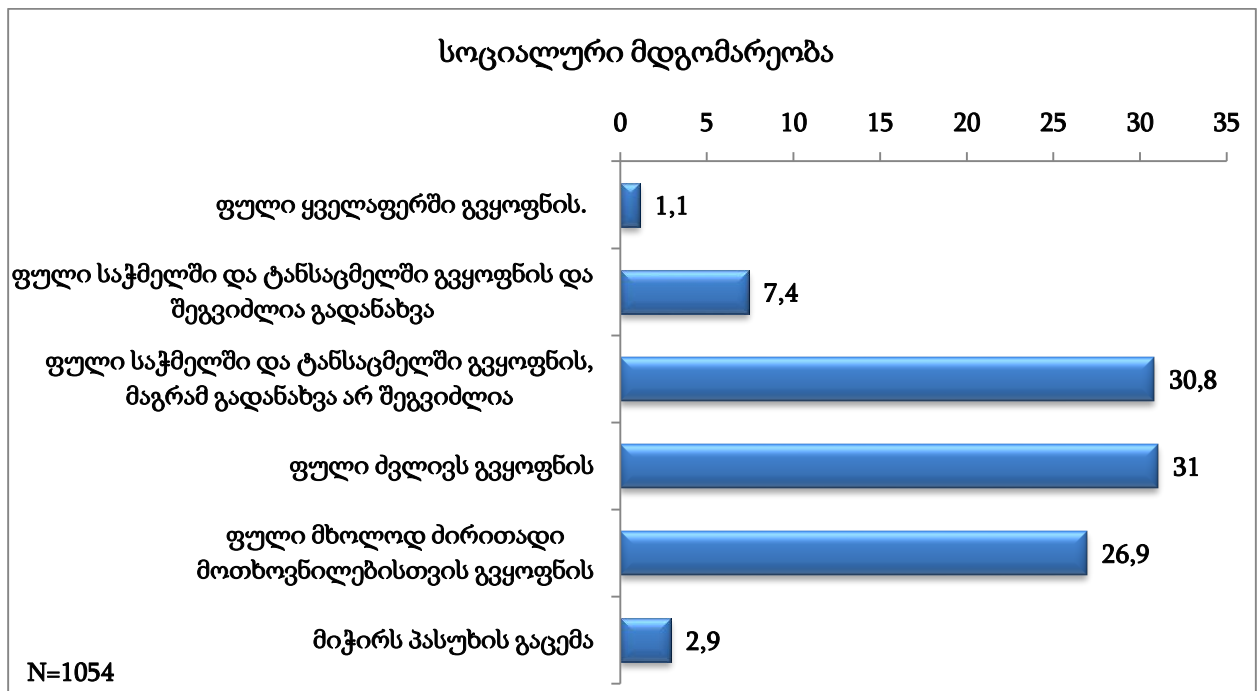

დიაგრამა #1.6

გამოკითხულთა მნიშვნელოვანი ნაწილი არასახარბიელო სოციალურ მდგომარეობას აღწერს: გამოკითხულთა 31%-ს - ფული ძლივს ყოფნის, ხოლო 26.9%-ს ფული მხოლოდ ძირითადი მოთხოვნილებებისთვის ყოფნის. საჭმელსა და ტანსაცმელში ფული ყოფნით, მაგრამ გადანახვა არ შეუძლია, რესპონდენტთა 30.8%-ს. **დიაგრამა #1.7**

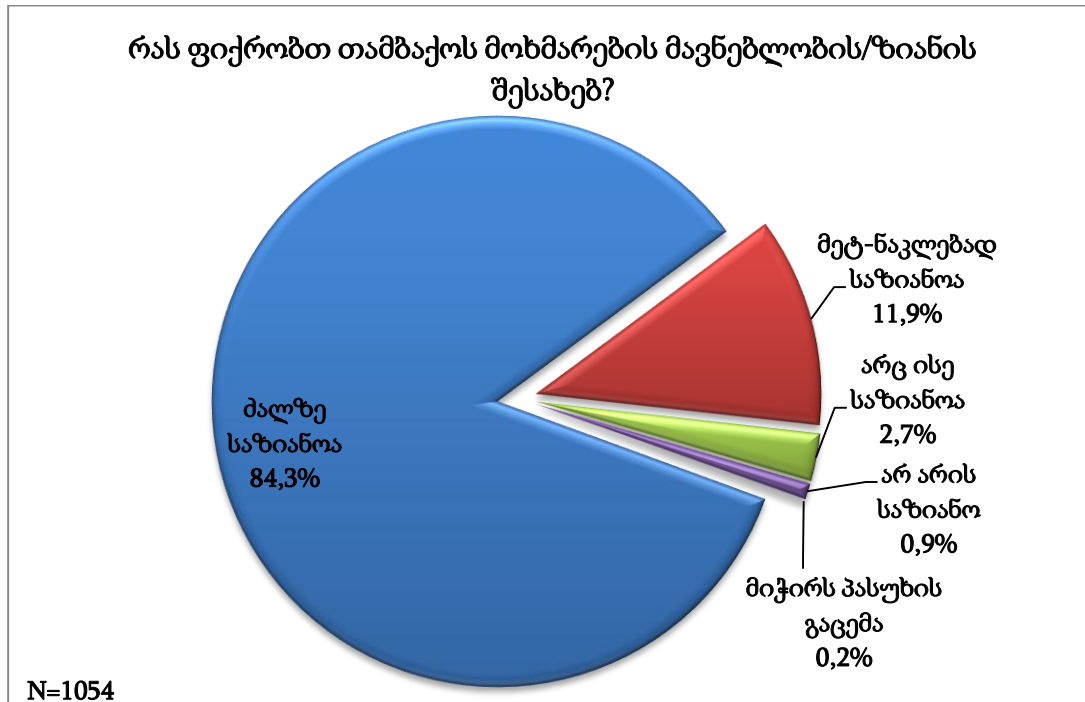
დიაგრამა #1.7

2. თამბაქოს მოხმარების გავლენა

რაოდენობრივ კვლევაში მონაწილე რესპონდენტების აბსოლუტური უმრავლესობა (96.2%) მიიჩნევს, რომ თამბაქოს მოხმარება ძალზე ან მეტ-ნაკლებად საზიანოა (მათგან 84% თამბაქოს მოხმარების მავნებლობაზე ცალსახად მიუთითებს). **იხ. დიაგრამა #2.1**

დიაგრამა #2.1

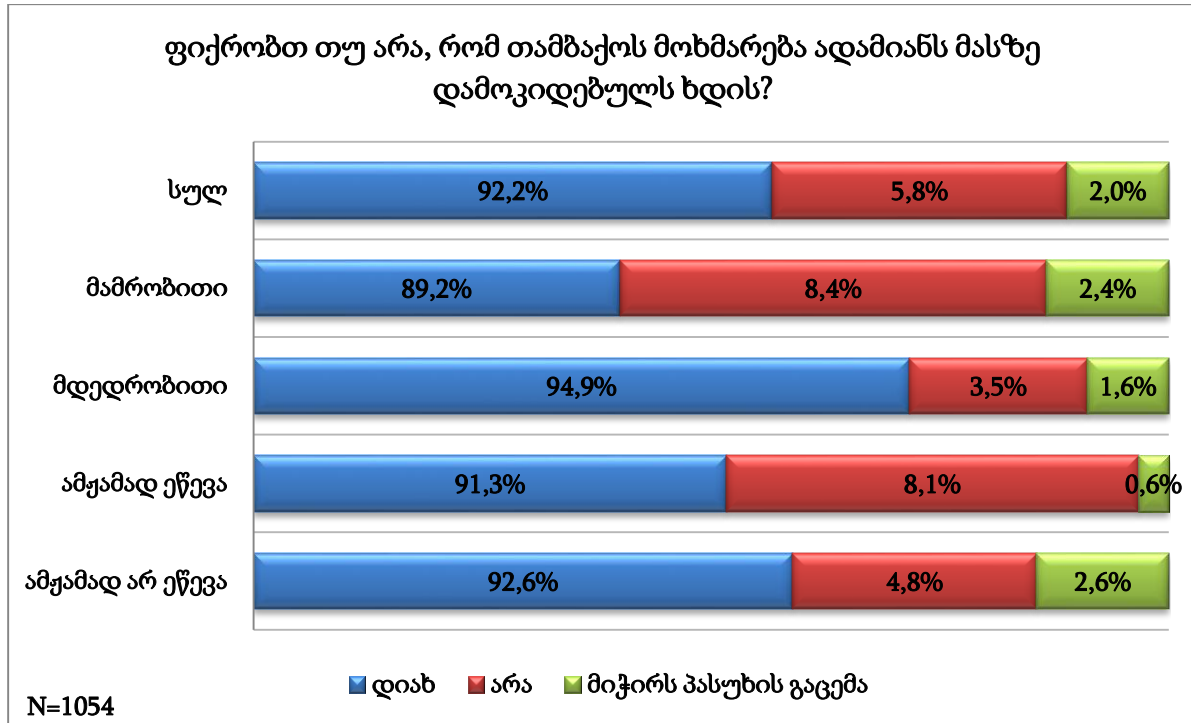
რესპონდენტთა ასევე აბსოლუტური უმრავლესობა (92.2%) თანხმდება, რომ თამბაქოს მოხმარება ადამიანს მასზე დამოკიდებულს ხდის. იგივე ტენდენცია გამოვლინდა თამბაქოს მოხმარების სტატუსის და სქესის მიხედვით ჭრილში. უმნიშვნელო განსხვავება (მამრობითი სქესის წარმომადგენლების დაახლ. 5%-ით, ხოლო მწვევლების დაახლ. 4%-ით მეტი თვლის, რომ თამბაქოს მოხმარება ადამიანს მასზე დამოკიდებულს არ ხდის).

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(12.404), p < 0.05$. - სქესის მიხედვით

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(8.608), p < 0.05$. - თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით

იხ. დიაგრამა #2.2

დიაგრამა #2.2

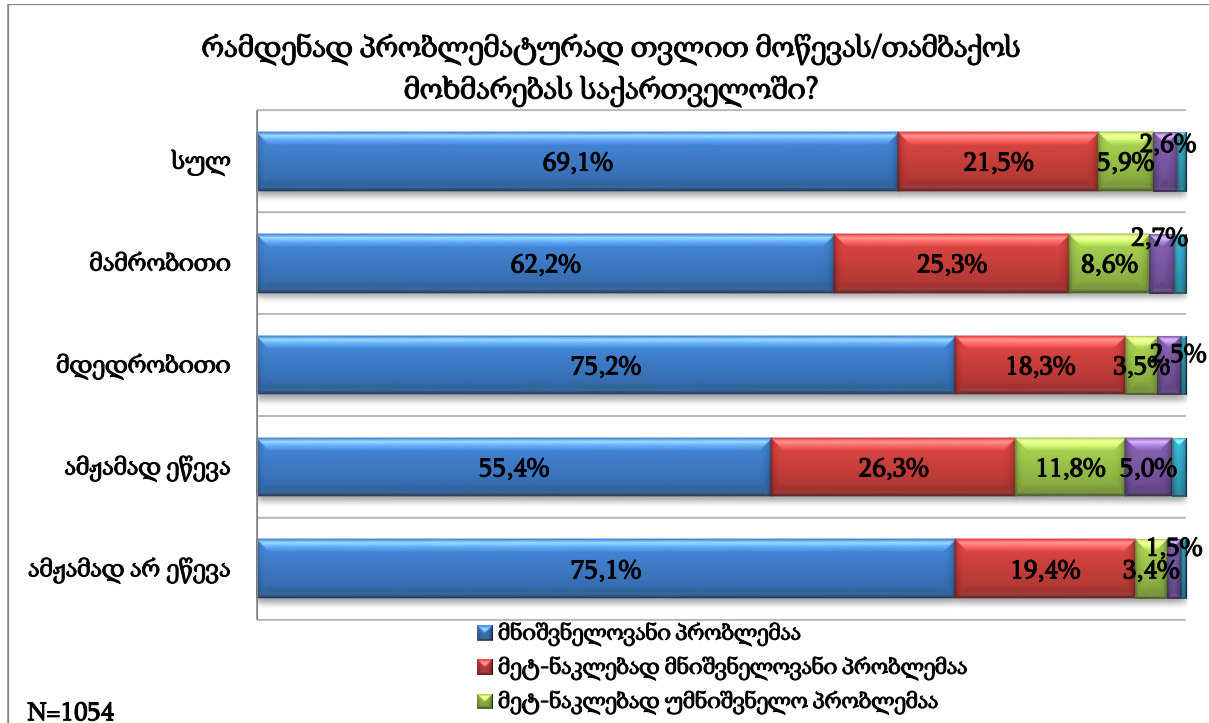
როგორც მონაცემები გვიჩვენებს, რესპონდენტების აბსოლუტური უმრავლესობა (90.6%) თამბაქოს მოწევას/მოხმარებას საქართველოში მნიშვნელოვან პრობლემად აღიქვამს (მ.შ. 69.1% მიიჩნევს ცალსახად მნიშვნელოვან პრობლემად). განსხვავებები დაფიქსირდა სხვადასხვა ჭრილებში, კერძოდ: მწევლების 81.7% თვლის თამბაქოს მოხმარებას მნიშვნელოვან ან მეტ-ნაკლებად მნიშვნელოვან პრობლემად (მნიშვნელოვანი - 55%), ხოლო არამწევლებთან ანალოგიური მოსაზრება დაფიქსირდა აბსოლუტური უმრავლესობის მიერ (94.5%; მნიშვნელოვანი პრობლემა - 75.1%). მამრობითი სქესის რესპონდენტების შედარებით ნაკლები რაოდენობა მიიჩნევს თამბაქოს მოწევას/თამბაქოს მოხმარებას პრობლემურად (87.6%; მნიშვნელოვანი პრობლემა - 62.2%). მდედრობითი სქესის წარმომადგენლებთან იგივე მაჩვენებელი შეადგენს 93.4%-ს (მნიშვნელოვანი პრობლემა - 75.2%).

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=56.82, p<0.05$. - თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=25.14, p<0.05$ - სქესის მიხედვით

იხ. დიაგრამა #2.3

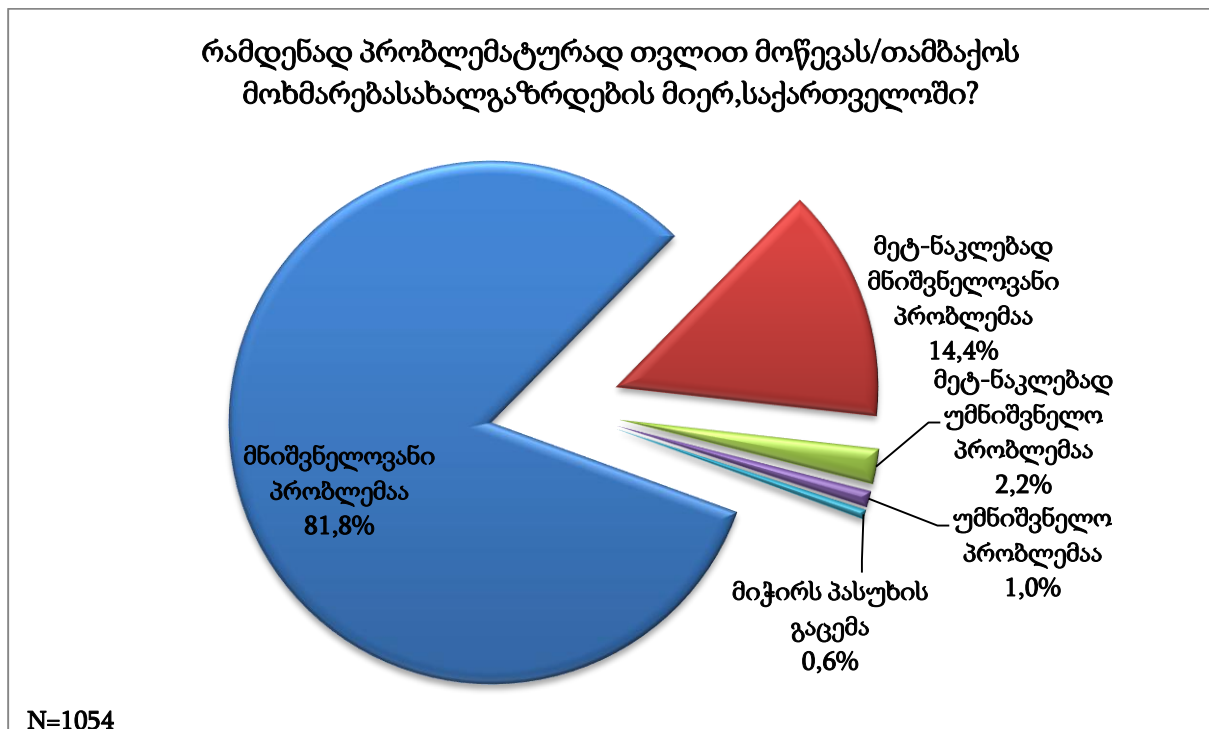
დიაგრამა #2.3

96.1% მიუთითებს საქართველოში, ახალგაზრდების მიერ მოწვევის/თამბაქოს მოხმარების პრობლემატურობის შესახებ (გალსახად მნიშვნელოვან პრობლემად მიიჩნევს 81.9%).

იხ. დიაგრამა #2.4

დიაგრამა #2.4

რესპონდენტებს უნდა ეპასუხათ კითხვაზე:

1. უწყობს თუ არა ხელს თამბაქოს მოხმარების დაწყებას - თამბაქოს რეკლამა

საერთო მონაცემების მიხედვით, რესპონდენტების 62.9% თვლის რომ თამბაქოს რეკლამა ხელს უწყობს მოხმარების დაწყებას (38.8% თვლის, რომ თამბაქოს მოხმარების დაწყებას რეკლამა მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს, ხოლო მეტ-ნაკლებად უწყობს ხელს - 24.1%). 23.6%-ის აზრით კი რეკლამა არ უწყობს ხელს მოწვევის დაწყებას. განსხვავებები დაფიქსირდა სქესის და თამბაქოს მოხმარების სტატუსის ჭრილები მიხედვით: მამაკაცებსა და თამბაქოს მოხმარებლებს შორის, ქალებთან და არამწევლებთან შედარებით მეტია იმ რესპონდენტთა ხვედრითი წილი, ვინც თვლის, რომ რეკლამა არ უწყობს ხელს თამბაქოს მოხმარების დაწყებას (დაახლ. 17-18%-ით), შესაბამისად შედარებით მცირეა იმ რესპონდენტების რაოდენობა, ვინ მიუთითებს რომ „მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს“.

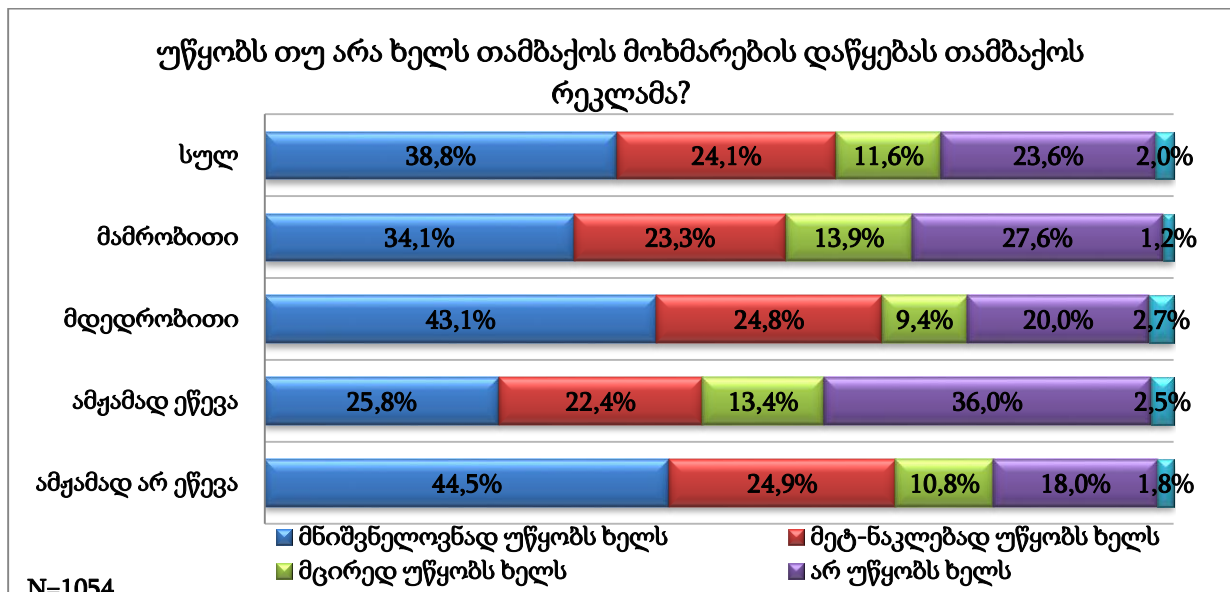
განსხვავებები გამოვლინდა ასევე ასაკის მიხედვით ჭრილში, კერძოდ: რაც უფრო იზრდება რესპონდენტების ასაკი, მით მაღალი ხვედრითი წილი ფიქსირდება პასუხის ვარიანტზე - თამბაქოს რეკლამა თამბაქოს მოხმარებას „მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს“. 55-64 წლის რესპონდენტების კატეგორიაში ყველაზე ნაკლები მაჩვენებელი დაფიქსირდა პასუხზე „მეტ-ნაკლებად უწყობს ხელს“, ხოლო 65+ ასაკობრივ კატეგორიაში, სხვებთან შედარებით ყველაზე ნაკლები რესპონდენტი ფიქრობს, რომ თამბაქოს მოხმარების დაწყებას თამბაქოს რეკლამა არ უწყობს ხელს.

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=53.459, p<0.05$. - თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით

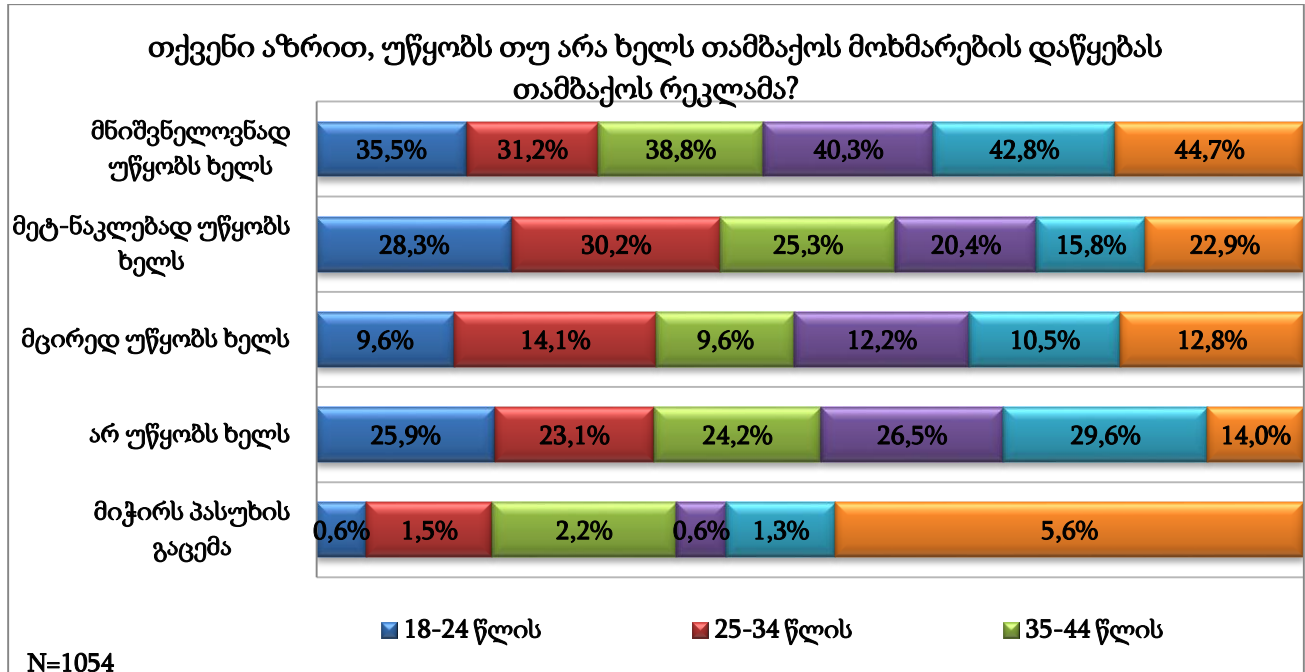
ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=19.317, p<0.05$ - სქესის მიხედვით

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(20)=44.448, p<0.05$ - ასაკის მიხედვით. **იხ. დიაგრამა #2.5, 2.6**

დიაგრამა #2.5

დიაგრამა #2.6

2. უწყობს თუ არა ხელს თამბაქოს მოხმარების დაწყებას - თამბაქოს პოპულარიზაცია (პრომო აქციები, გათამაშება და ა.შ.)

უნდა ითქვას, რომ რესპონდენტების დამოკიდებულება, თამბაქოს მოხმარების დაწყებისთვის თამბაქოს პოპულარიზაციის „როლის“ შესახებ, პრაქტიკულად იმეორებს იმ ტენდენციებს, რომლებიც გამოვლინდა თამბაქოს რეკლამის შეფასებისას ამავე კონტექსტში (უმნიშვნელო პროცენტული სხვაობებით), როგორც საერთო მონაცემების მიხედვით, ასევე ყველა ჯგუფში (სქესი, ასაკი, თამბაქოს მოხმარების სტატუსი).

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=57.898, p<0.05$ - თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით

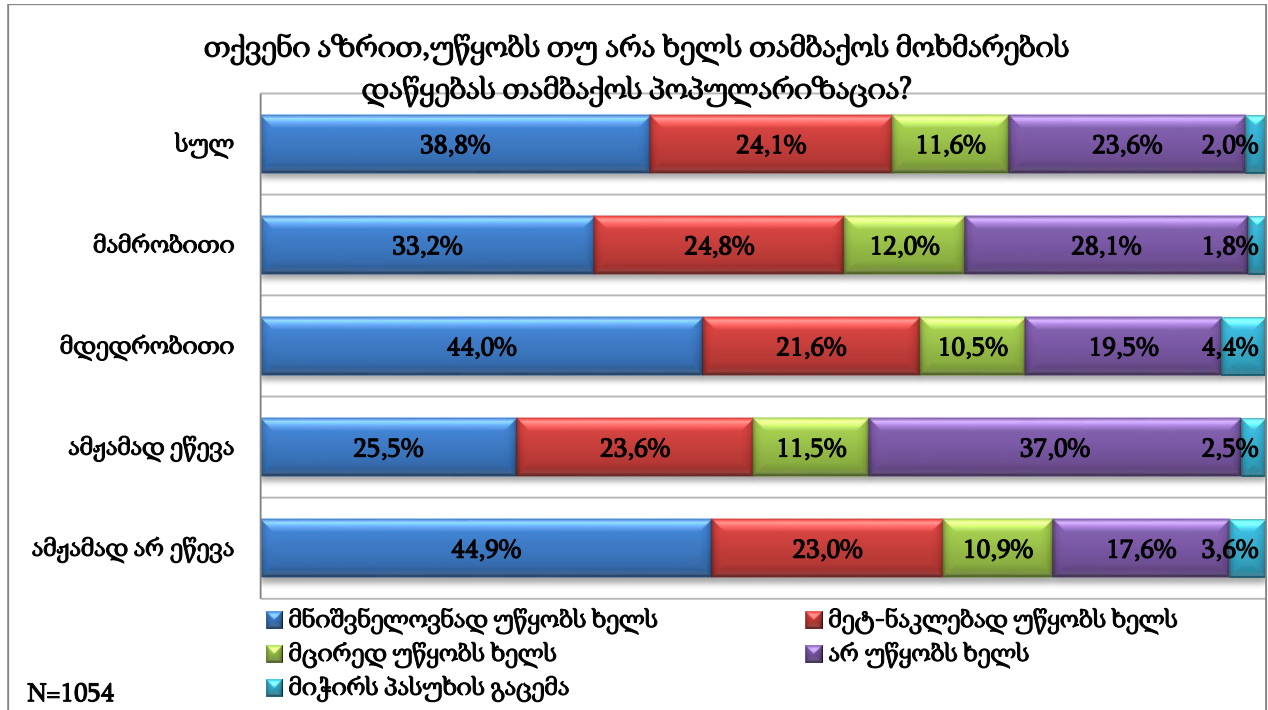
ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=23.33, p<0.05$ - სქესის მიხედვით

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(20)=45.186, p<0.05$ - ასაკის მიხედვით.

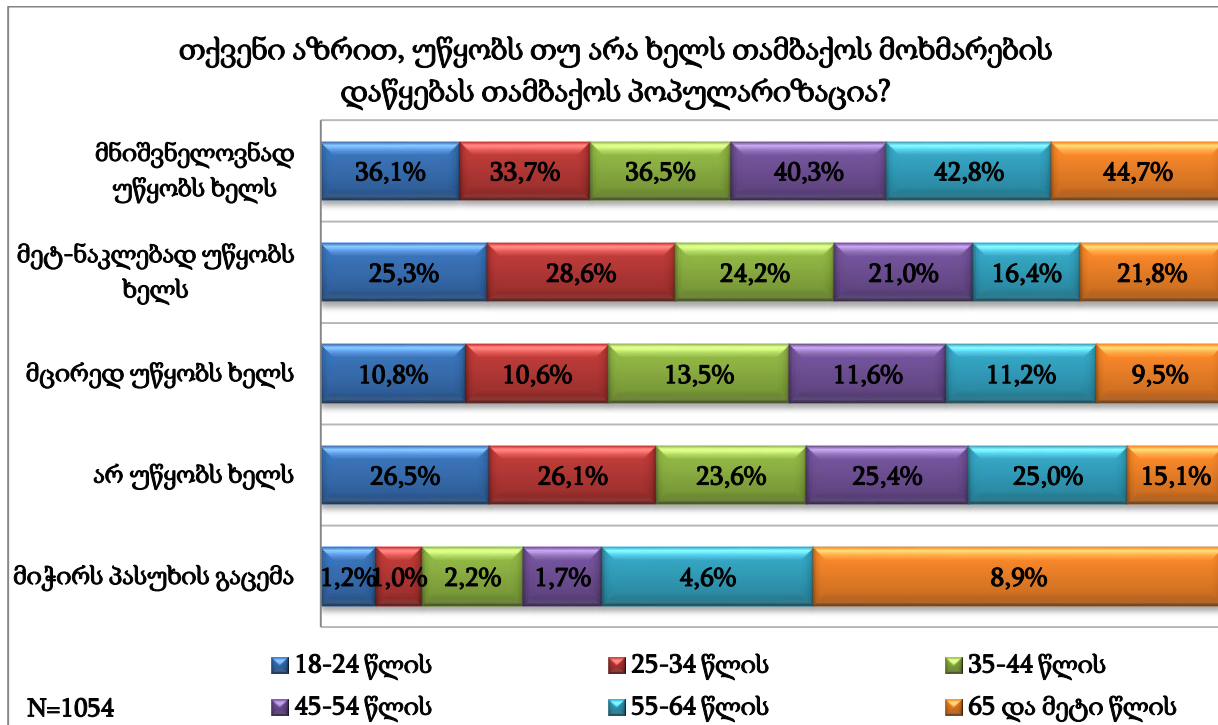
იხ. დიაგრამა #2.7, 2.8

დიაგრამა #2.7

დიაგრამა #2.8

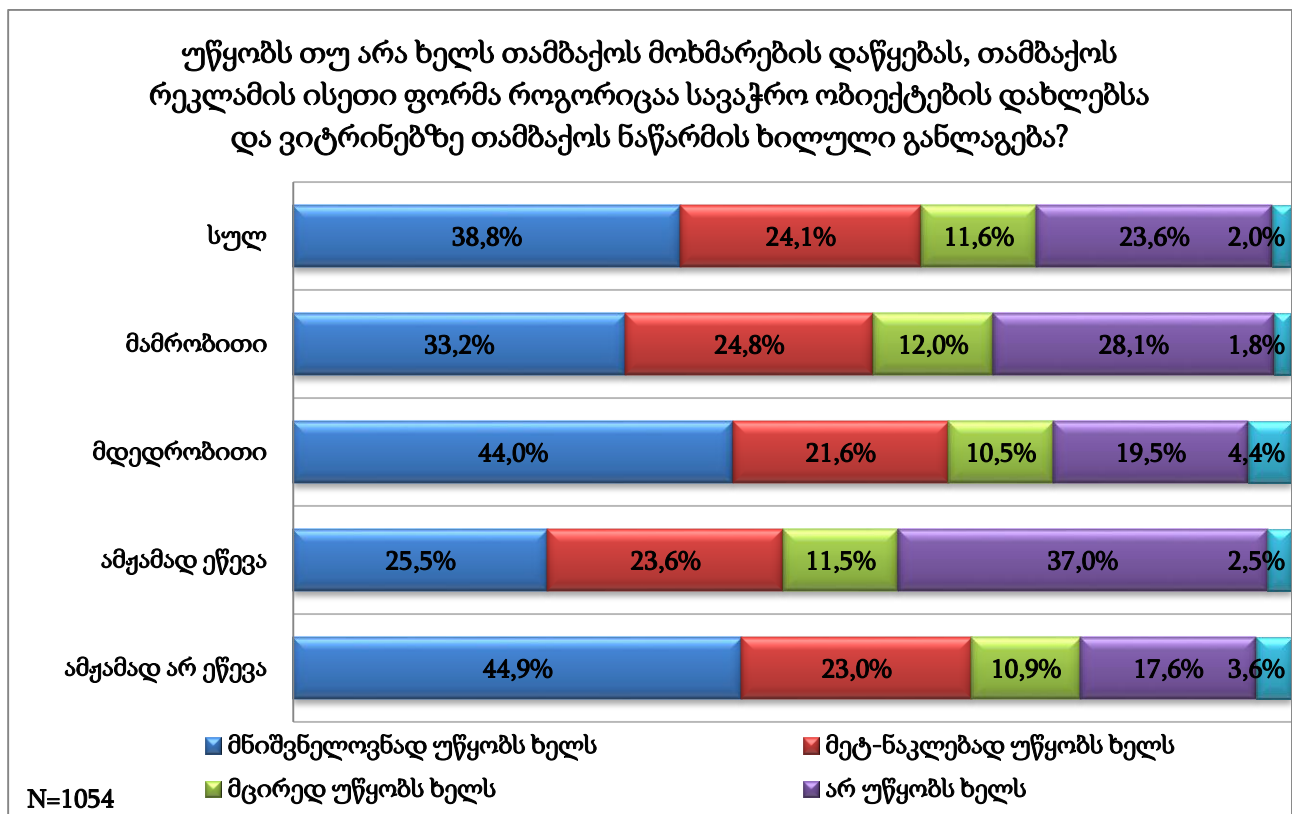

კითხვაზე, უწყობს თუ არა ხელს თამბაქოს მოხმარების დაწყებას, თამბაქოს რეკლამის ისეთი ფორმა როგორცაა სავაჭრო ობიექტების დახლებსა და ვიტრინებზე თამბაქოს ნაწარმის

ხილული განლაგება? 58.4% თვლის რომ ეს ხელს უწყობს მოხმარების დაწყებას. 31.1% თვლის, რომ მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს. ამ მაჩვენებელს მცირედით ჩამორჩება იმ რესპონდენტთა ხვედრითი წილი, ვინც მიიჩნევს, რომ მეტ-ნაკლებად უწყობს ხელს (27.3%), დაახლოებით მეოთხედი კი თვლის, რომ აღნიშნული ფაქტორი ხელს არ უწყობს თამბაქოს მოხმარების დაწყებას. სქესის და თაბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით ჭრილებში მცირედი განსხვავება გამოვლინდა: თამბაქოს მოხმარებლებთან და მამაკაცებთან შედარებით მაღალია მოსაზრების ხვედრითი წილი - სავაჭრო ობიექტების დახლებსა და ვიტრინებზე თამბაქოს ნაწარმის ხილული განლაგება არ უწყობს ხელს თამბაქოს მოხმარების დაწყებას (განსაკუთრებით მწვევლებთან, სადაც არამწვევლების ხვედრით წილს აღემატება დაახლ. 26%-ით).

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=98.081, p<0.05$ - თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით
 ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=27.425, p<0.05$ - სქესის მიხედვით

იხ. დიაგრამა #2.9
დიაგრამა #2.9

კვლევაში მონაწილე რესპონდენტთა უმრავლესობა თვლის, რომ თამბაქოს მოხმარების დაწყებას მნიშვნელოვნად ან მეტ-ნაკლებად მნიშვნელოვნად ხელს უწყობს მოწვევის დაშვება კაფე-ბარების, საჯარო დაწესებულებებისა და სხვა საზოგადოებრივ შენობებში (70.8%). სხვადასხვა ჭრილებში გამოვლინდა მცირე განსხვავებები:

- მამრობითი სქესის რეპონდენტების, ასევე თამბაქოს მომხმარებლების შედარებით მეტი რაოდენობა მიუთითებს, რომ აღნიშნული ფაქტორი თამბაქოს მოხმარების დაწყებას ხელს არ უწყობს. აღნიშნული სხვაობა მოსაზრებებში უფრო თვალშისაცემია თამბაქოს მომხმარებლებთან, სადაც პროცენტული განსხვავება შეადგენს დაახლ. 26%-ს;
- ასაკის მიხედვით ჭრილში გამოვლინდა, რომ საშუალო ასაკის (55-64წ.) და ხანდაზმული (65+) რესპონდენტები შედარებით მეტად ემხრობიან მოსაზრებას, რომ თამბაქოს მოხმარების დაწყებას მნიშვნელოვნად ან მეტ-ნაკლებად მნიშვნელოვნად ხელს უწყობს მოწვევის დაშვება საზოგადოებრივ შენობებში.

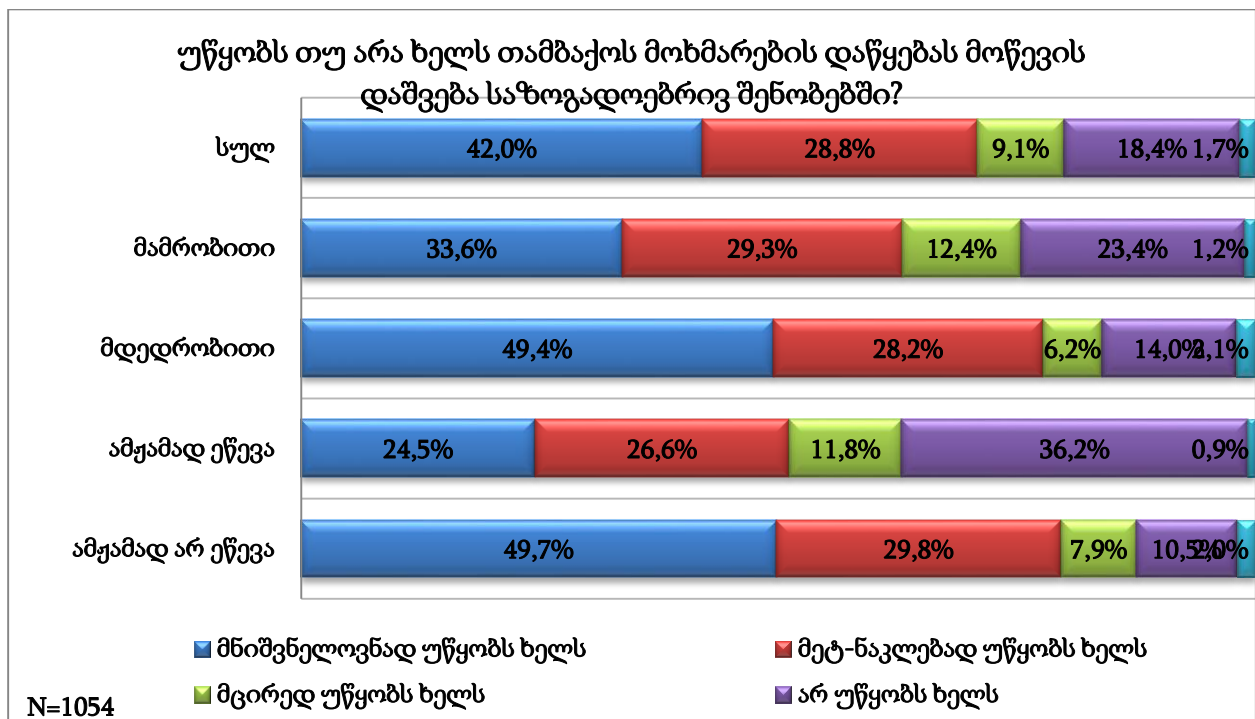
ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=120.656, p<0.05$ - თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=40.559, p<0.05$ - სქესის მიხედვით

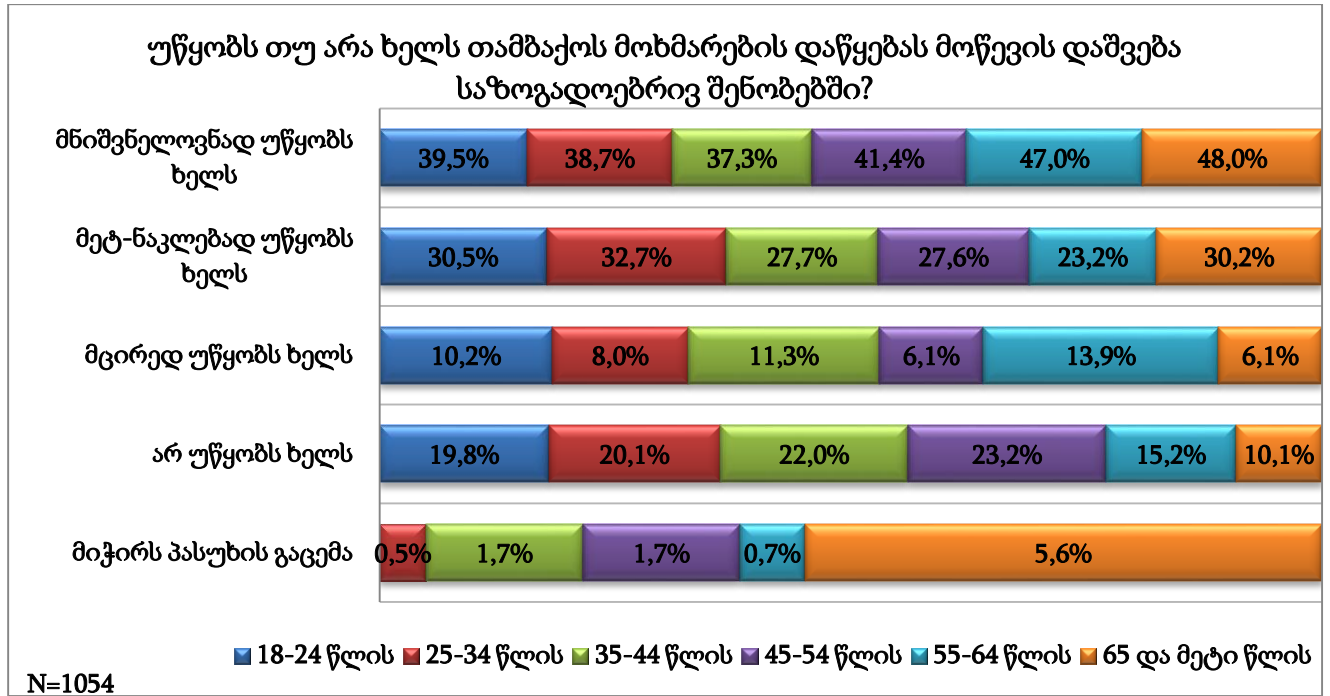
ეს მიმართება სანდოა: $X^2(20)=48.917, p<0.05$ - ასაკის მიხედვით

იხ. დიაგრამა #2.10, 2.11

დიაგრამა #2.10

დიაგრამა #2.11

კითხვაზე თუ რამდენად უწყობს ხელს თამბაქოს მოხმარების გაგრძელებას მოწვევის დაშვება კაფე-ბარების, საჯარო დაწესებულებებისა და სხვა საზოგადოებრივ შენობებში, გამოვლინდა ანალოგიური ტენდენციები, რაც თამბაქოს მოწვევის დაწყებასთან დაკავშირებით (71.5% - მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს - 41.5%), არა მხოლოდ საერთო მონაცემების მიხედვით, არამედ სხვადასხვა ჭრილების ანალიზისას (სქესის, ასაკის და თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით).

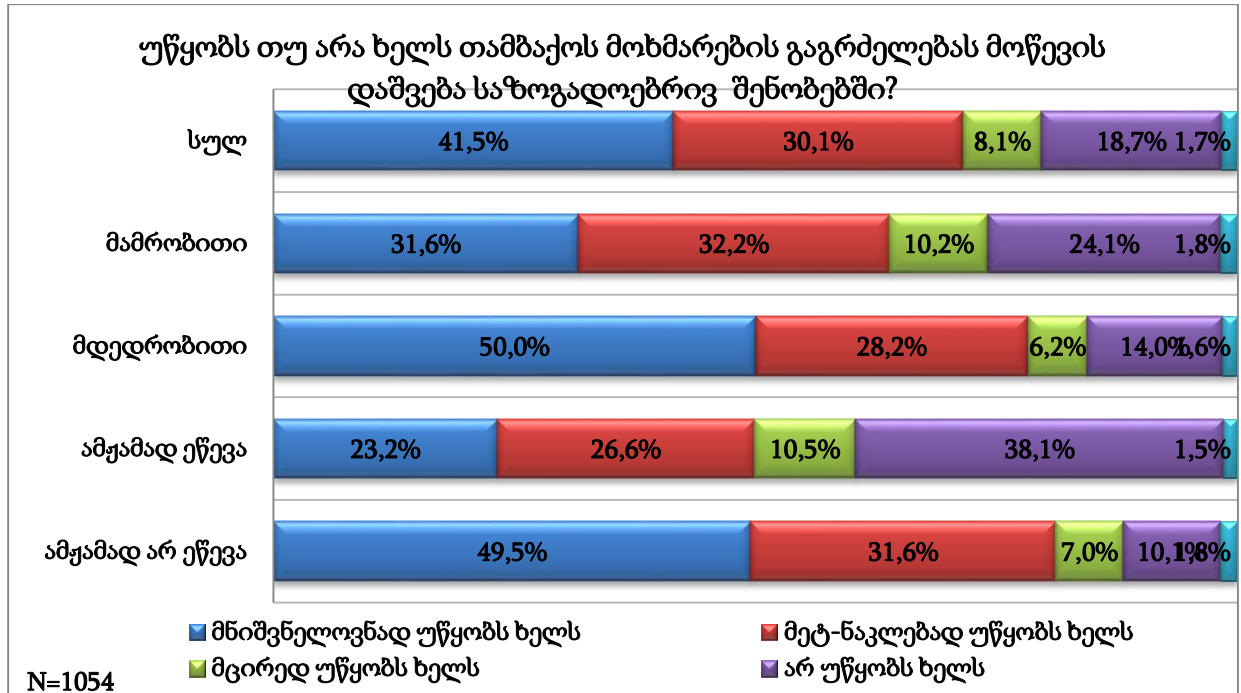
ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=136.469, p<0.05$ - თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=42.293, p<0.05$ - სქესის მიხედვით

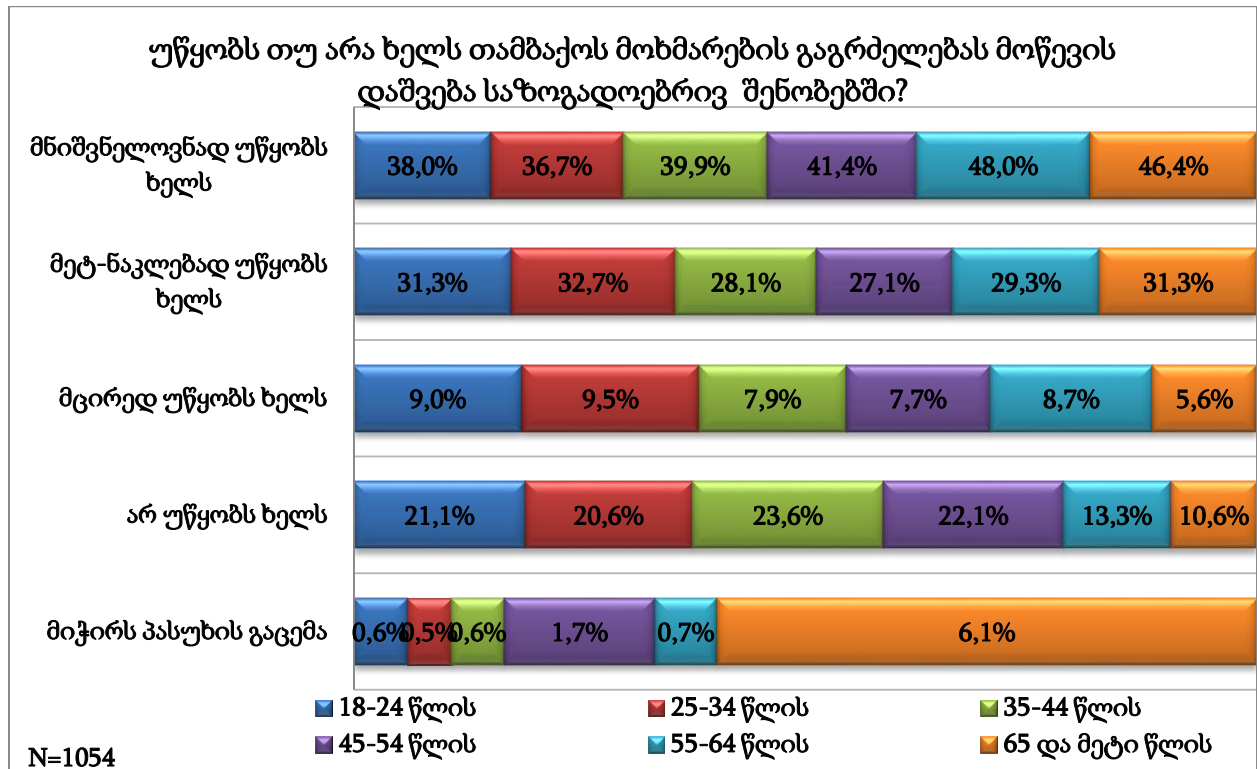
ეს მიმართება სანდოა: $X^2(20)=46.568, p<0.05$ - ასაკის მიხედვით

იხ. დიაგრამა #2.12, 2.13

დიაგრამა #2.12

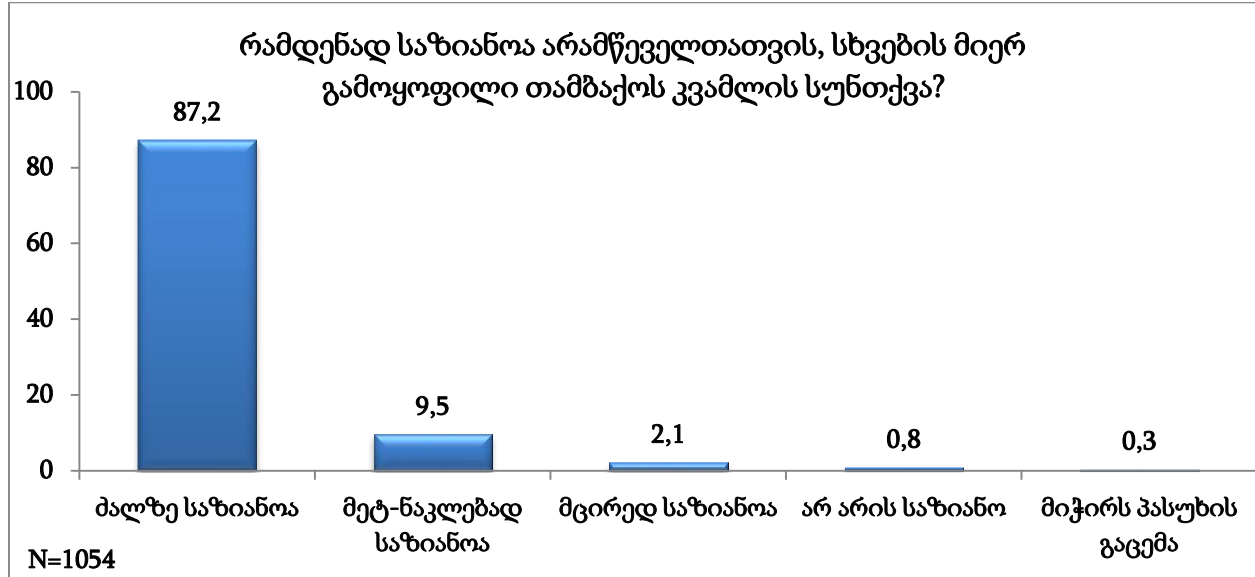

დიაგრამა #2.13

რესპონდენტების უმრავლესობა (87.2%) ცალსახად თანხმდება, რომ არამწვევლებისათვის ძალზე საზიანოა სხვების მიერ გამოყოფილი თამბაქოს კვამლის სუნთქვა (მეტ-ნაკლები ზიანის შესახებ მიუთითებს მხოლოდ 9.5%).**იხ. დიაგრამა #2.14**

დიაგრამა #2.14

შეჯამება:

თამბაქოს მოხმარების მავნებლობის/ზიანის შესახებ თანხმდება თითქმის ყველა რესპონდენტი (38 რესპონდენტის გარდა). 92.2% კი მიიჩნევს, რომ თამბაქოს მოხმარება იწვევს მასზე დამოკიდებულების გაჩენას.

ზოგადი შეფასებით, საქართველოში თამბაქოს მოხმარება მნიშვნელოვან პრობლემას წარმოადგენს (90.6%-ის აზრით). ასევე აბსოლუტური უმრავლესობა თანხმდება იმის შესახებ, რომ თამბაქოს მოხმარება ახალგაზრდების მიერ მნიშვნელოვანი პრობლემაა საქართველოში. თუმცა თამბაქოს მომხმარებლებში და მამაკაცებში აღნიშნული და სხვა საკითხების პრობლემატურად აღქმას შედარებით ნაკლები ხვედრითი წილი აქვს. მამაკაცებში ქალებთან შედარებით პრობლემის აღქმის ნაკლებობა სავარაუდოდ უპირატესად იმასთანაა დაკავშირებული, რომ მოწვევა მამაკაცებში უფრო გავრცელებულია ვიდრე ქალებში.

მონაცემების ანალიზმა, რომელიც ეხებოდა თამბაქოს რეკლამის და თამბაქოს პოპულარიზაციის (პრომო აქციები, გათამაშება) გავლენას/ხელშეწყობას თამბაქოს მოხმარების დაწყებაზე, აჩვენა რომ როგორც თამბაქოს რეკლამა, ასევე მისი პოპულარიზაცია რესპოდენტთა უმრავლესობის აზრით (დაახლ. 61-62%), მნიშვნელოვნად ან მეტ-ნაკლებად მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს თამბაქოს მოხმარების დაწყებას (თუმცა თამბაქოს მოხმარებლებში და მამაკაცებში აღნიშნულ მოსაზრებებს შედარებით ნაკლები ხვედრითი წილი აქვს). დაახლოებით ამდენივე რესპოდენტი (58.4%) მიიჩნევს, რომ თამბაქოს მოხმარების დაწყებას ასევე ხელს უწყობს თამბაქოს რეკლამის ისეთი ფორმა, როგორცაა სავაჭრო ობიექტების დახლებსა და ვიტრინებზე თამბაქოს ნაწარმის ხილული განლაგება. მოცემულ შემთხვევაშიც, თამბაქოს მოხმარებლები და მამაკაცები აღნიშნული საკითხისადმი უფრო სკეპტიკურად არიან განწყობილნი.

არის თუ არა მოწვევის დაშვება კაფე-ბარების, საჯარო დაწესებულებებისა და სხვა საზოგადოებრივ შენობებში თამბაქოს მოხმარების დაწყებისა და გაგრძელების ხელშემწყობი? კვლევამ აჩვენა, რომ რესპოდენტები დაახლოებით ერთნაირად (დაახლ. 70- 71%) აფასებენ აღნიშნული დაშვების გავლენას როგორც მოწვევის დაწყებასთან, ასევე გაგრძელებასთან მიმართებაში. აღსანიშნავია მოსაზრებების მნიშვნელოვანი განსვლა სქესისა და თამბაქოს მოხმარების მიხედვით ჭრილებში (მამაკაცები და თამბაქოს მოხმარებლები მოწვევის დაწყებისა და გაგრძელების ნაკლებად ხელშემწყობ ფაქტორად მიიჩნევენ აღნიშნულ დაშვებას).

რაც შეეხება თამბაქოს კვამლის მიერ არამწვევლებისათვის მიყენებული ზიანის შეფასებას, რესპოდენტთა უმრავლესობა (87.2%) ცალსახად მიუთითებს, რომ სხვების მიერ გამოყოფილი თამბაქოს კვამლის სუნთქვა ძალზე საზიანოა არამწვევლების ჯანმრთელობისათვის.

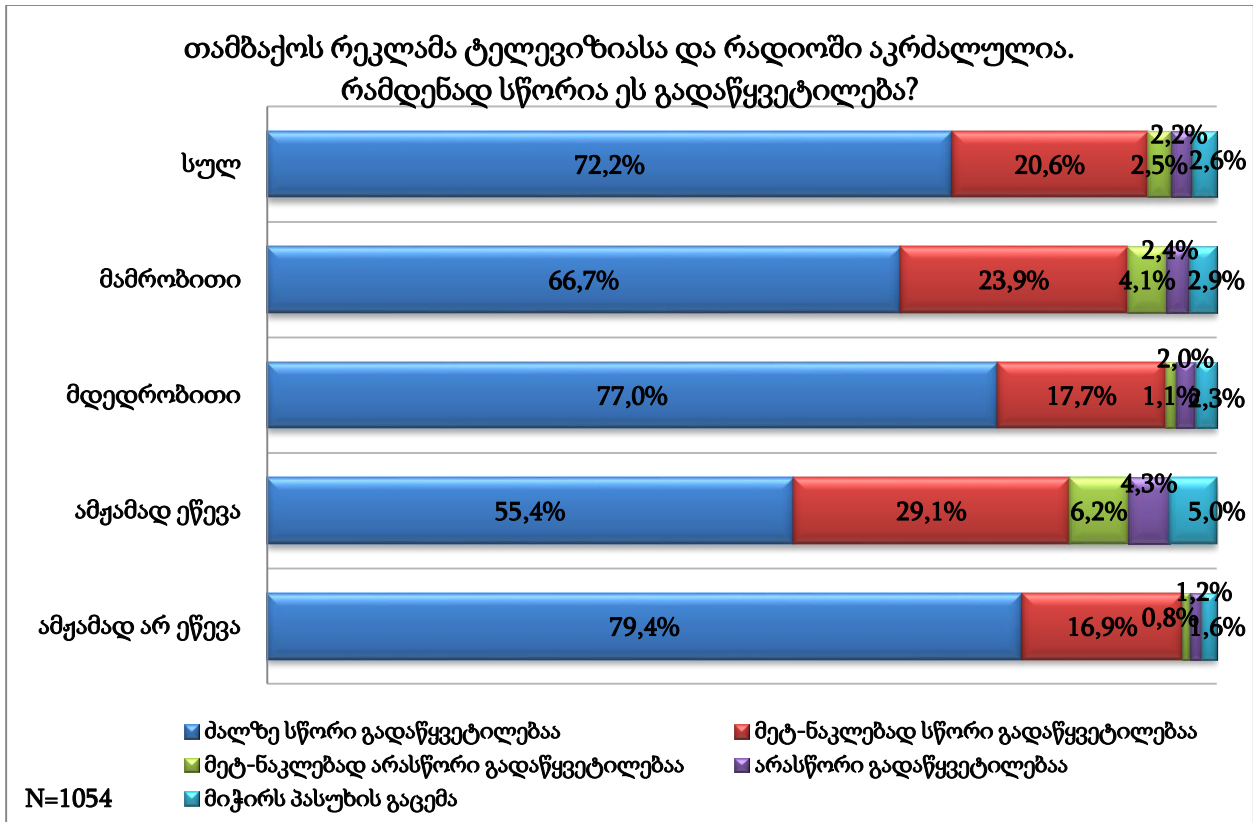
3. დამოკიდებულება თამბაქოს კონტროლის პოლიტიკის საკითხებისადმი

რესპოდენტთა აბსოლუტური უმრავლესობა (92.8%) ძალზე ან მეტ-ნაკლებად სწორ გადაწყვეტილებად მიიჩნევს წინა წლებში ტელევიზიასა და რადიოში კანონით თამბაქოს რეკლამის აკრძალვას (72.2% ცალსახად სწორ გადაწყვეტილებად აფასებს). არასწორ ან მეტ ნაკლებად არასწორ გადაწყვეტილებად აფასებს მხოლოდ 49 რესპოდენტი. მიუხედავად ასეთი მაღალი მხარდაჭერისა, უნდა აღინიშნოს რომსაერთო მხარდაჭერა მწვევლებში დაახლოებით 12%-ით ნაკლებია ვიდრე არამწვევლებში და 4.7%-ით ნაკლები მამაკაცებში, ქალებთან შედარებით.

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=79.546, p<0.05$ - თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით

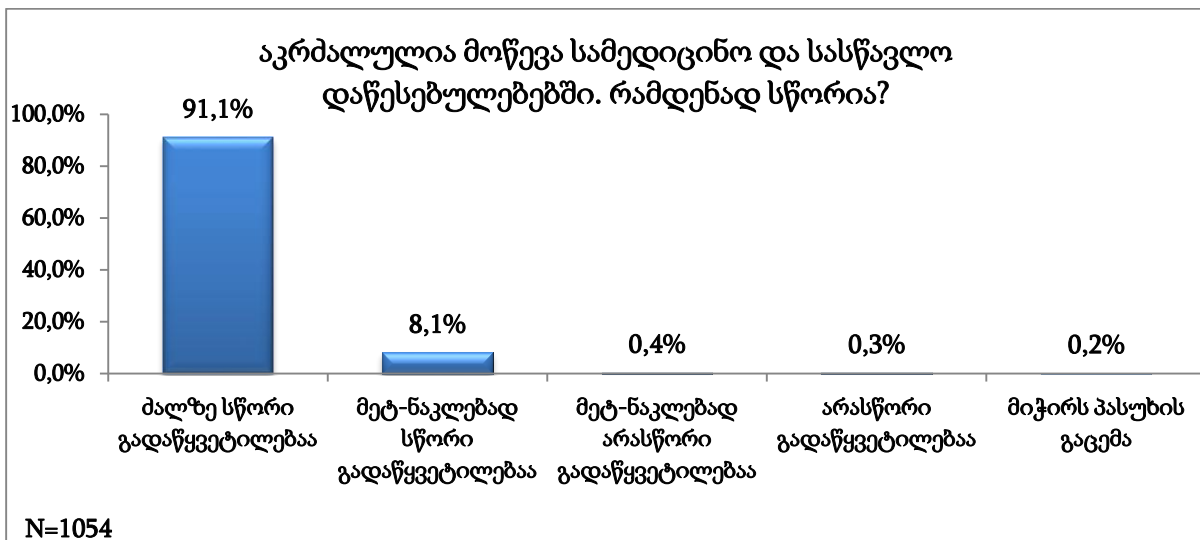
ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=18.893, p<0.05$ - სქესის მიხედვით %). **იხ. დიაგრამა #3.1**

დიაგრამა #3.1

რესპონდენტებს ასევე უნდა შეეფასებინათ, თუ რამდენად სწორია 2008 წლიდან შემოღებული მოწვევის აკრძალვა სამედიცინო და სასწავლო დაწესებულებებში. მხოლოდ 7 რესპონდენტი მიიჩნევს აღნიშნულ გადაწყვეტილებას არასწორ გადაწყვეტილებად (2 რესპონდენტებს გაუჭირდა პასუხის გაცემა) **იხ. დიაგრამა #3.2**. თამბაქოს მოხმარების სტატუსის და სქესის მიხედვით აქაც გვაქვს მცირე განსხვავებები.

დიაგრამა #3.2

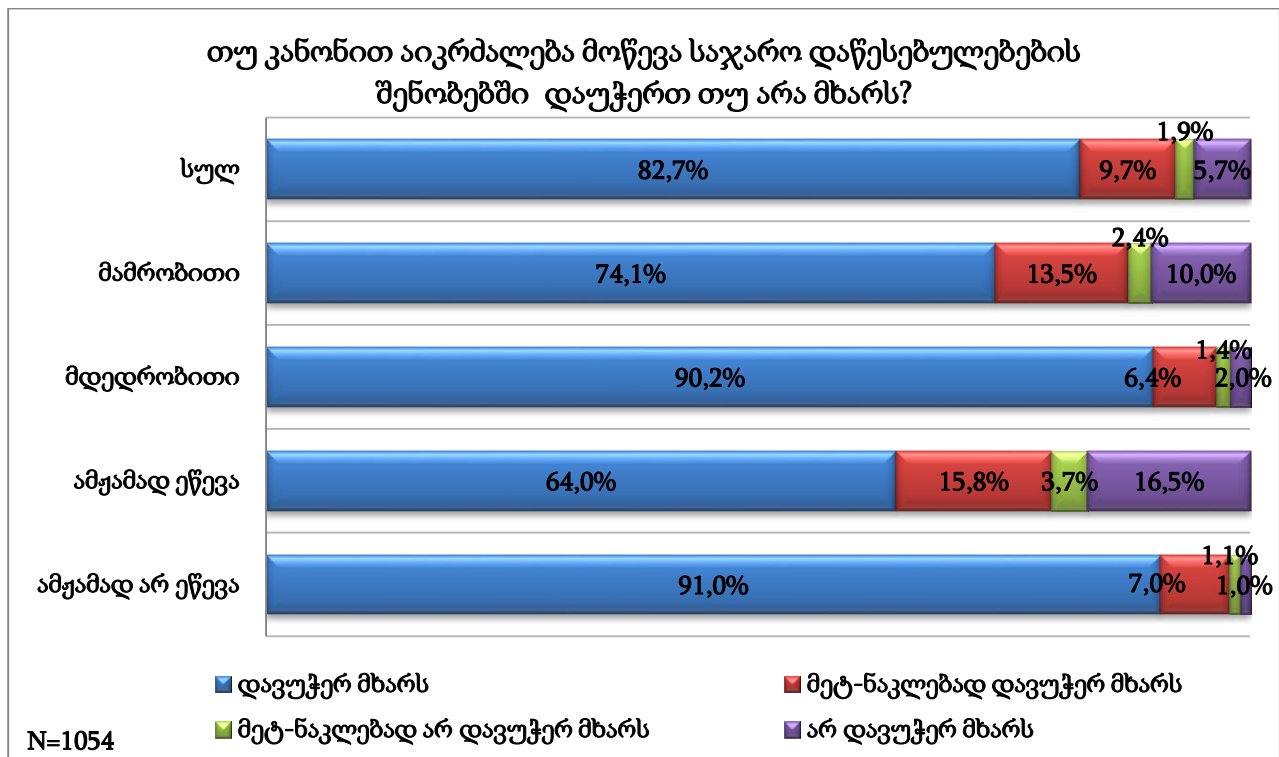

იმ შემთხვევაში, თუ კანონით აიკრძალება მოწვევა საჯარო დაწესებულებების შენობებში გამოკითხულთა 92.5% მას მხარს დაუჭერს (82.8% ცალსახად დაუჭერს მხარს. მეტ-ნაკლებად დაუჭერს მხარს 9.7%).თამბაქოს მოხმარების სტატუსის და სქესის მიხედვით გამოვლინდა მცირე განსხვავებები: თამბაქოს მოხმარებლების და მამაკაცების შედარებით მეტი (დაახლ 8-15%-ით) რაოდენობა რ დაუჭერდა მხარს მოწვევის აკრძალვას საჯარო დაწესებულებების შენობებში.

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(2)=220.503, p<0.05$ - თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით
 ეს მიმართება სანდოა: $X^2(3)=53.202, p<0.05$ - სქესის მიხედვით

იხ. დიაგრამა #3.3

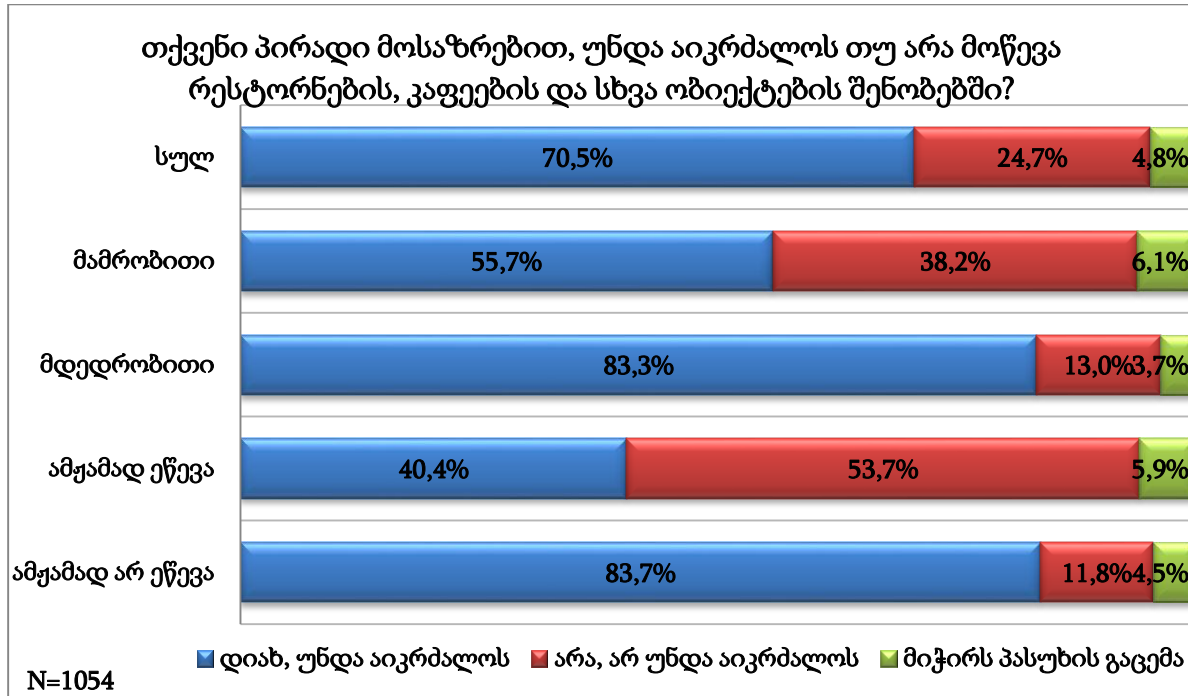
დიაგრამა #3.3

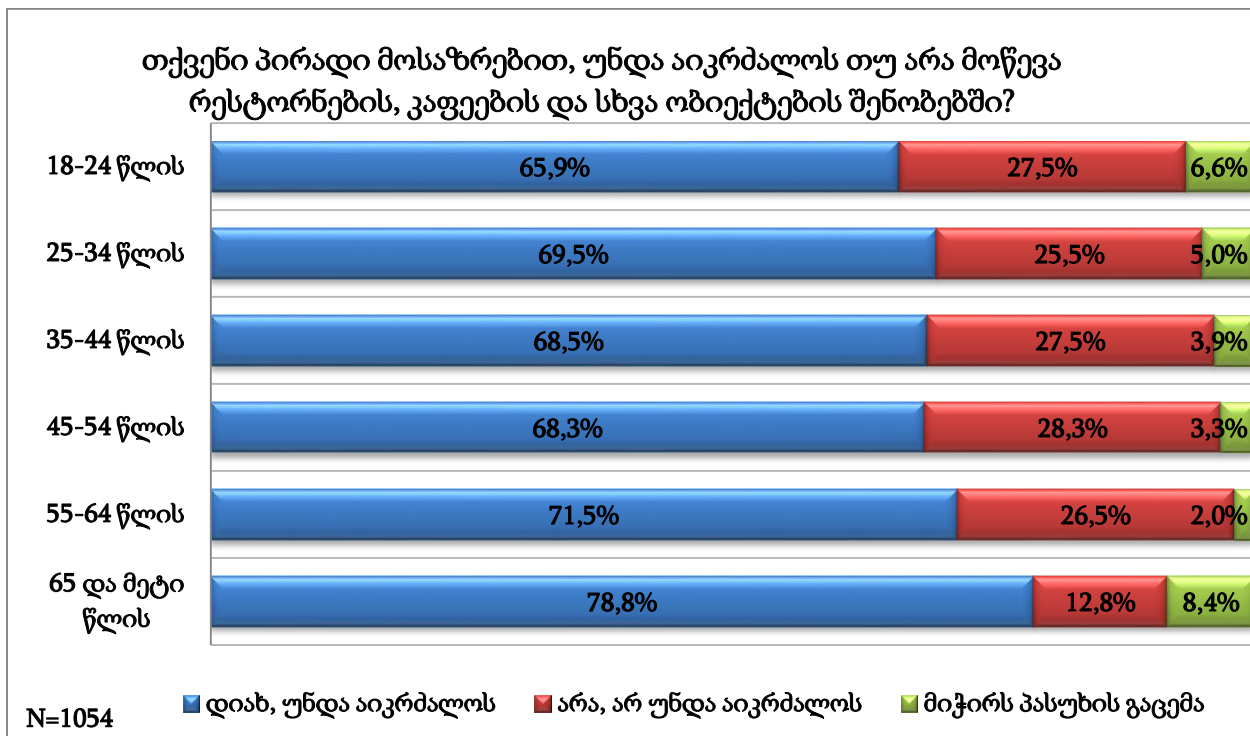
კვლევის ერთ-ერთ მთავარ საგანს წარმოადგენდა საზ.კვების ობიექტებში მოწვევის აკრძალვის საკითხი: აღნიშნულ თემასთან დაკავშირებით პირველი შეკითხვა ეხებოდა რესპონდენტების პირად მოსაზრებას უნდა აიკრძალოს თუ არა მოწვევა საზ.კვების ობიექტებში.ამ კითხვაზე პასუხად რესპონდენტთა 70.5% აცხადებს, რომ უნდა აიკრძალოს.მნიშვნელოვანი განსხვავებები გამოვლინდა სხვადასხვა ჯგუფების მიხედვით, კერძოდ:

- არამწვევლთა 83,7% აცხადებს რომ უნდა აიკრძალოს, ხოლო თამბაქოს მოხმარებლებიდან მნიშვნელოვნად ნაკლები - 40,4%;
- ქალების 83,3%, ხოლო მამაკაცების 55,7% ფიქრობს რომ უნდა აიკრძალოს;
- ასაკის მიხედვით ჯგუფში, ძირითადი შედეგების მსგავსი ტენდენცია დაფიქსირდა.

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(2)=220.503, p<0.05$ - თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით
 ეს მიმართება სანდოა: $X^2(2)=98.76, p<0.05$ - სქესის მიხედვით
 ეს მიმართება სანდოა: $X^2(10)=24.251, p<0.05$ - ასაკის მიხედვით **იხ. დიაგრამა #3.4, 3.5**
დიაგრამა #3.4

დიაგრამა #3.5

რესტორნების, კაფეების და სხვა ობიექტების შენობებში მოწვევის აკრძალვის შესახებ პირადი მოსაზრების გამოხატვის კვალდაკვალ, რესპონდენტებს უნდა ეპასუხათ კითხვაზე დაუჭერდნენ თუ არა მხარს ამგვარ აკრძალვას თუ იგი განხორციელდებოდა რეალურად, კანონის საშუალებით?

რესპონდენტების პასუხებიდან ჩანს, რომ კანონის საშუალებით მოწვევის აკრძალვას რესტორნების, კაფეების და სხვა ობიექტების შენობებში მხარს დაუჭერს რესპონდენტთა 79.1%. ცალსახად უჭერს მხარს 66%, ხოლო მეტ-ნაკლებად - 13.1%. მოცემულ შემთხვევაშიც განსხვავებები დაფიქსირდა სხვადასხვა ჭრილების მიხედვით: არამწვეველების აბსოლუტური უმრავლესობა (91,8%) და მწვეველების ნახევარი უჭერს მხარს ამ ცვლილებას, მათ შორის დიდი განსხვავებაა და შეადგენს 41,6%-ს, ხოლო სქესის მიხედვით მამაკაცებთან (65%) შედარებით ქალების (91.3%) 26.3%-ით მეტი უჭერს მხარს ამ აკრძალვას. ასაკის მიხედვით, აკრძალვის მოწინააღმდეგეთა შედარებით დაბალი ხვედრითი წილი გამოვლინდა 65 წელს გადაცილებულ რესპონდენტებთან.

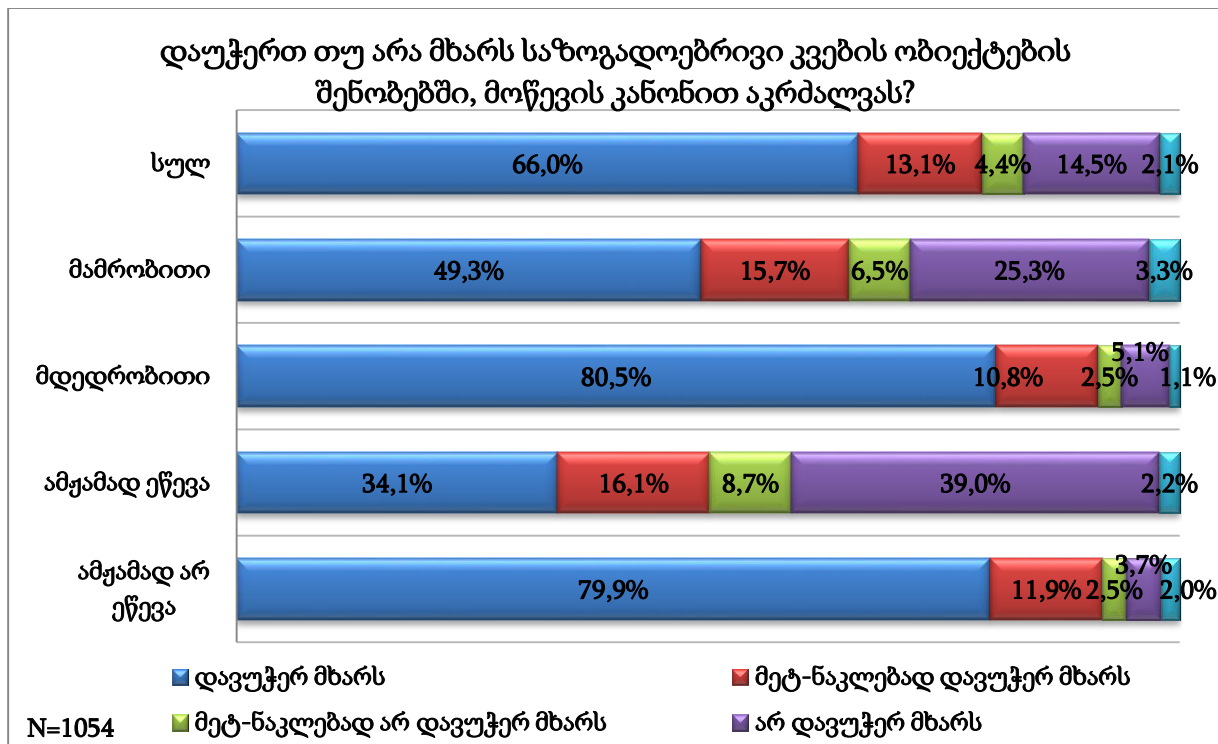
ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=287.199, p<0.05$ - მწვეველობის სტატუსის მიხედვით

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=132.589, p<0.05$ - სქესის მიხედვით

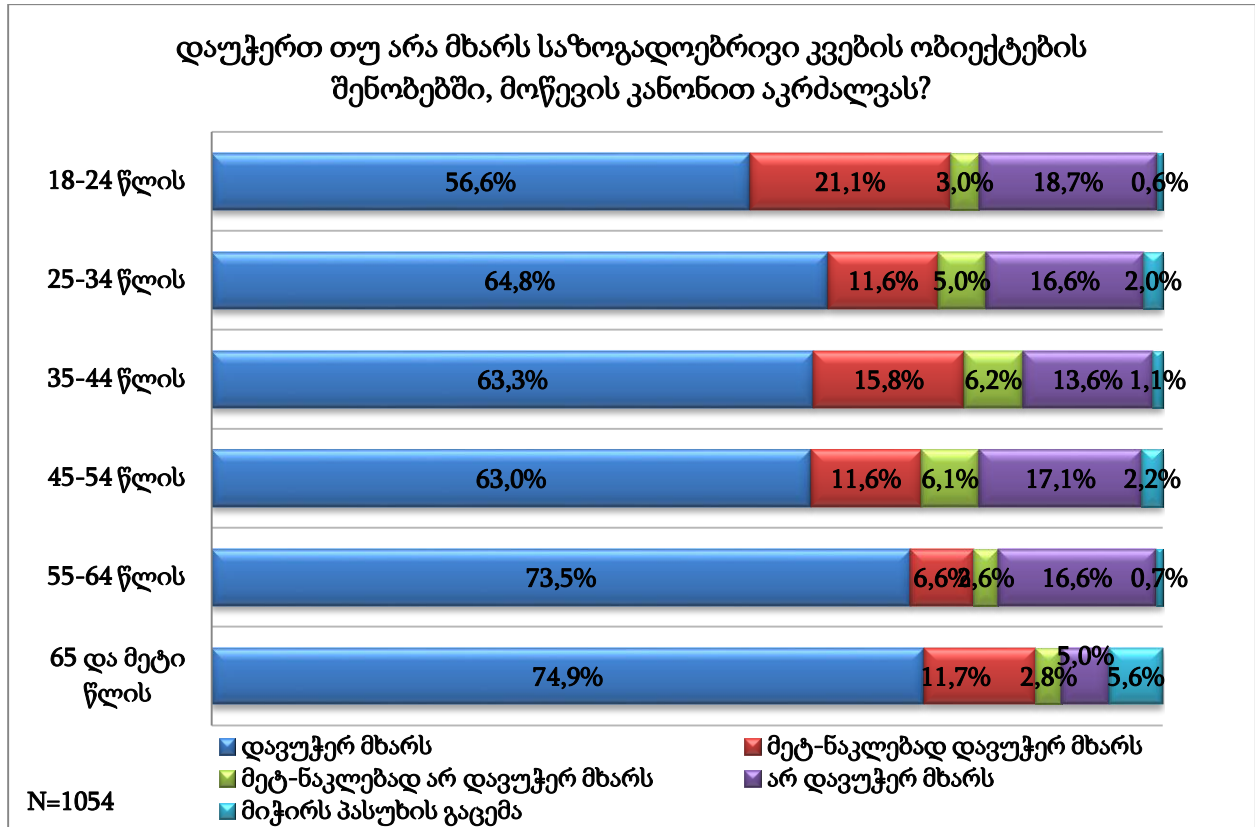
ეს მიმართება სანდოა: $X^2(20)=56.037, p<0.05$ - ასაკის მიხედვით

იხ. დიაგრამა #3.6, 3.7

დიაგრამა #3.6

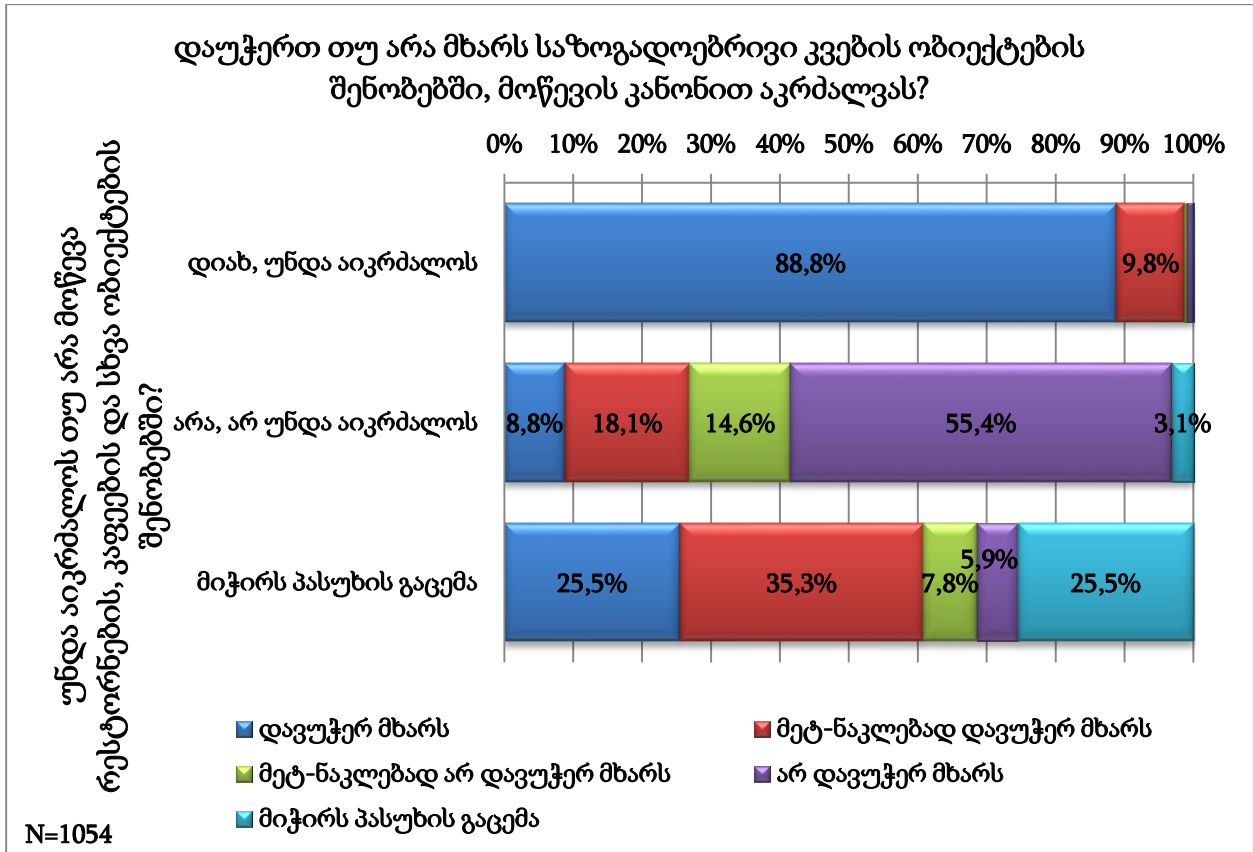
დიაგრამა #3.7

აღსანიშნავია, რომ იმ რესპონდენტების დაახლოებით მესამედი (6.7% საერთო შერჩევიდან - 69 რესპონდენტი), ვინც აცხადებენ, რომ მათი პირადი აზრით მოწვევა არ უნდა აკრძალოს რესტორნების, კაფეების და სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში, დაუჭერდა მხარს ამავე აკრძალვას, თუ ის ნორმატიულ სახეს მიიღებდა.

იხ. დიაგრამა #3.8

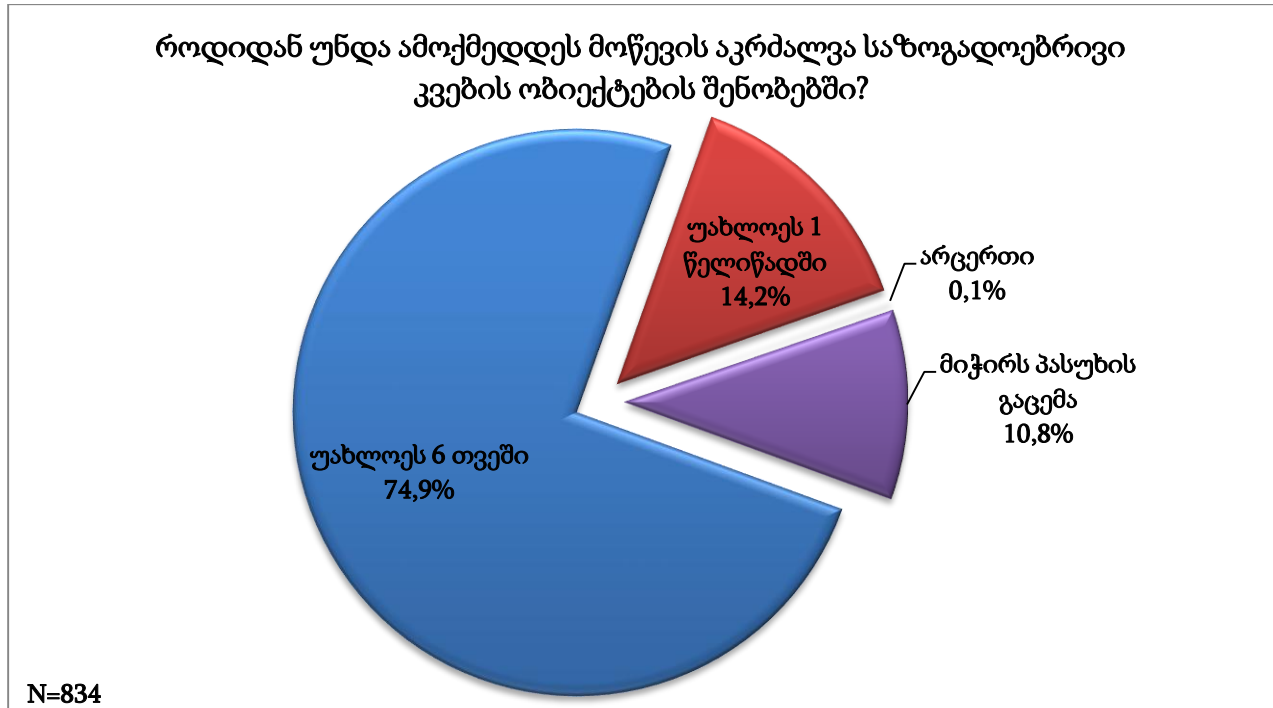
დიაგრამა #3.8

ის რესპონდენტები, ვინც მიუთითეს, რომ ცალსახად ან მეტ-ნაკლებად ემხრობიან კანონის საშუალებით მოწევის აკრძალვას რესტორნების, კაფეების და სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში (79.1%), ასახელებენ სავარაუდო დროის მონაკვეთს, როდესაც მათი აზრით, უნდა ამოქმედდეს აღნიშნული აკრძალვა: მოცემული ჯგუფის რესპონდენტების უმრავლესობა 74.8% (საერთო შერჩევიდან 59.2%) მიიჩვეს, რომ მოწევის აკრძალვა რესტორნების, კაფეების და სხვა ობიექტების შენობებში უნდა ამოქმედდეს უახლოეს 6 თვეში, ხოლო 14.2% (11.2% საერთო შერჩევიდან) კი ასახელებს უახლოეს 1 წელიწადს.

იხ. დიაგრამა #3.9

დიაგრამა #3.9

ის რესპონდენტები, ვინც მიუთითეს, რომ ცალსახად ან მეტ-ნაკლებად ეწინააღმდეგებიან კანონის საშუალებით მოწვევის აკრძალვას რესტორნების, კაფეების და სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში (სულ 198 რესპონდენტი - 18.8% საერთო შერჩევიდან), ასახელებენ გზებს, რომლის საშუალებითაც შესაძლებელი იქნება აღნიშნული საკითხის დარეგულირება:

- რესტორნების, კაფეების და სხვა ობიექტების შენობებში მწვევლთა და არამწვევლთა ზონების მოწყობა / სპეციალური გამწოვების დამონტაჟება (მიუთითა მოცემული ჯგუფის რესპონდენტთა ნახევარმა - 50.3% (9.5% საერთო შერჩევიდან)).
- მოცემული ჯგუფის 2.4% მიუთითებს, რომ აკრძალვის შემთხვევაში უნდა დარჩეს ისეთი კვების დაწესებულებები, სადაც მოწვევა დაშვებული იქნება.
- 9%-მა მიუთითა, რომ ამგვარი აკრძალვა შეუძლებელია, არ აქვს აზრი და ვერავითარ შედეგს ვერ მოიტანს - პირიქით, სარესტორნო/კვების ბიზნესს დააზარალებს;
- მაღალია იმ რესპონდენტთა ხვედრითი წილი, ვისაც გაუჭირდა პასუხის გაცემა (დაახლ. მეხუთედი - 24.5%). რესპონდენტების 4%-მა პასუხზე უარი განაცხადა.

რესპონდენტების აბსოლუტური უმრავლესობა მხარს დაუჭერს კანონის საშუალებით მოწვევის აკრძალვას ყველა სახის კულტურული დაწესებულებების, სავაჭრო ობიექტების და სალონების შენობებში (90.3% - ცალსახად მხარს უჭერს 77.6%). განსხვავებები შეინიშნება სქესის და თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით ჭრილებში: მამაკაცები ქალებთან შედარებით ნაკლებად დაუჭერდნენ მხარს ამგვარ აკრძალვას (თუმცა ზოგადად მხარდამჭერთა მაჩვენებელი მაღალია). აკრძალვის ცალსახად მომხრეთა შორის გაცილებით

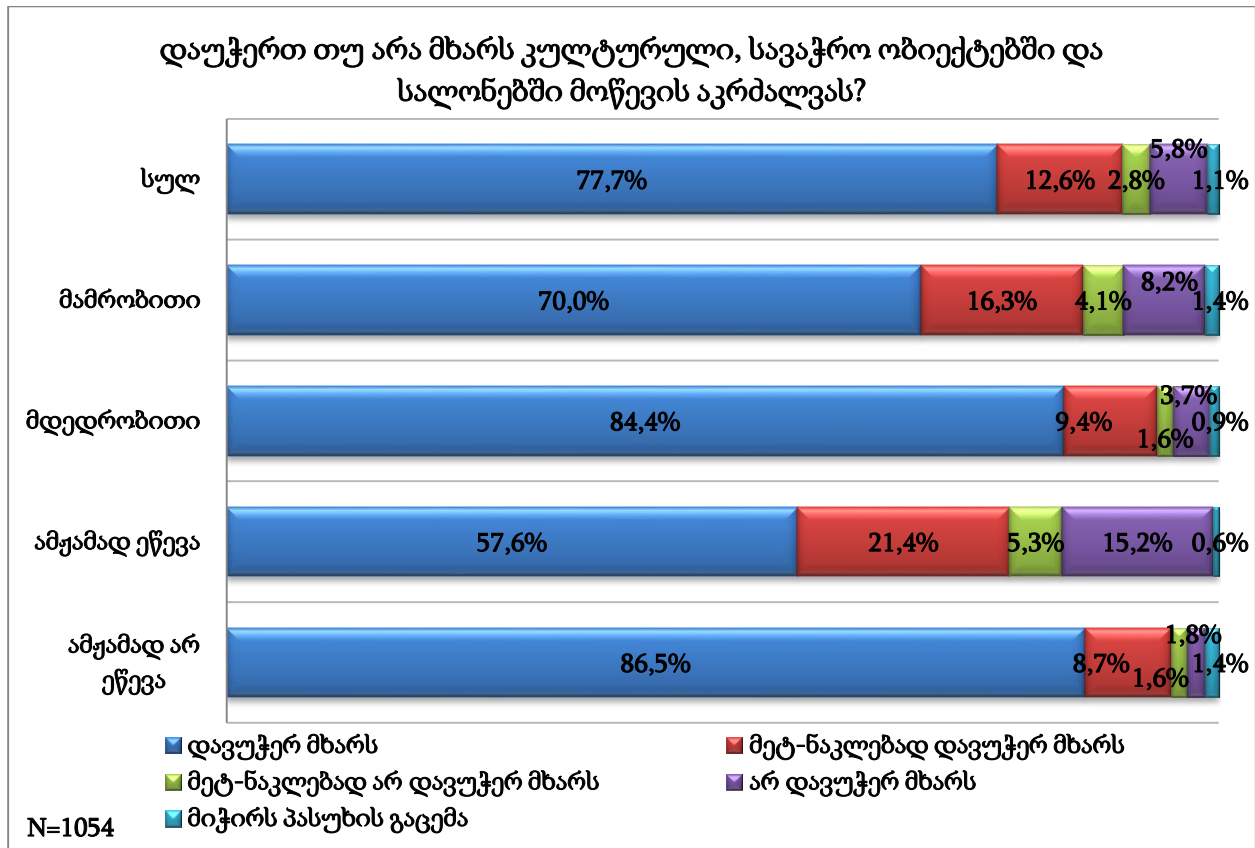
დიდი განსვლაა თამბაქოს მომხმარებლებთან, არამწვევლების საპირისპიროდ (სხვაობა შეადგებს დაახლ 29%-ს). თუმცა, მეტ-ნაკლებად მხარდამჭერთა შორის თამბაქოს მომხმარებლები ჭარბობენ (დაახლ. 13%-ით) არამწვევლებს.

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=132.626, p<0.05$ - თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=32.3, p<0.05$ - სქესის მიხედვით

იხ. დიაგრამა #3.10

დიაგრამა #3.10

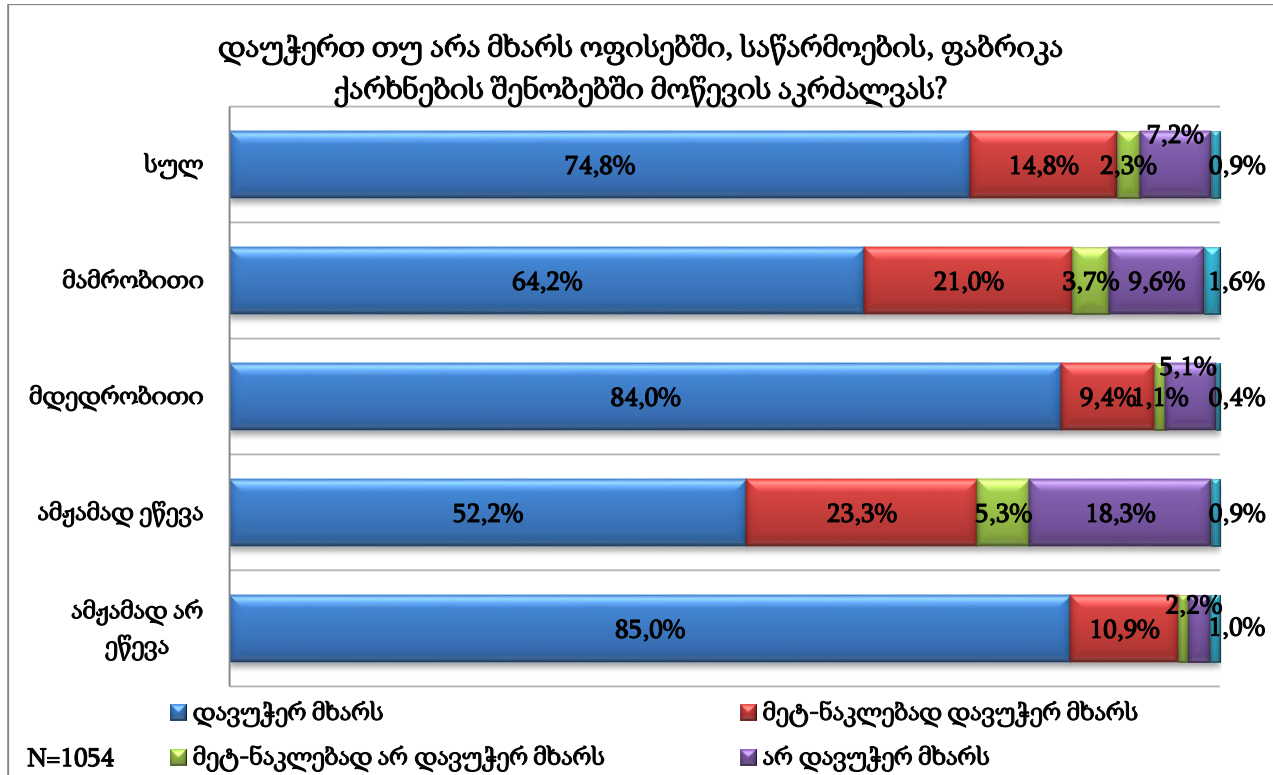
რეპონდენტთა 89.6% ასევე მხარს დაუჭერს კანონის საშუალებით მოწვევის აკრძალვას ყველა სახის ოფისებში, საწარმოების, ფაბრიკა-ქარხნების და ნებისმიერი სხვა სამუშაო ადგილის შენობებში (ცალსახად მხარდამჭერია - 74.9%). წინა საკითხის მსგავსად, მოცემულ შემთხვევაშიც, ჭრილებში ანალოგიური განსხვავებები გამოვლინდა, კერძოდ: მამაკაცები და თამბაქოს მომხმარებლები შედარებით ნაკლებად დაუჭერდნენ მხარს მოწვევის აკრძალვას ყველა სახის ოფისებში, საწარმოების, ფაბრიკა-ქარხნების და ნებისმიერ სხვა სამუშაო ადგილის შენობებში, ვიდრე ქალები და არამწვევლები (დაახლ. 20-30%-ით ნაკლები).

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=155.226, p<0.05$ - თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=57.153, p<0.05$ - სქესის მიხედვით

იხ. დიაგრამა #3.11

დიაგრამა #3.11

თუ კანონით აიკრძალება თამბაქოს რეკლამა და პოპულარიზაცია, ამგვარ აკრძალვას მხარს დაუჭერდა აბსოლუტური უმრავლესობა (91.8% - ცალსახად დაუჭერს მხარს 74.2%). მოცემულ შემთხვევაშიც, მწველობის სტატუსის და სქესის მიხედვით ჭრილებში თამბაქოს მომხმარებლები და მამაკაცები შედარებით ნაკლებად ემხრობიან აღნიშნულ აკრძალვას, ვიდრე ქალები და არამწვევლები. პირველ ჭრილში პროცენტული განსვლა შეადგენს დაახლ. 13%-ს, ხოლო თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით ჭრილში - დაახლ. 27%-ს.

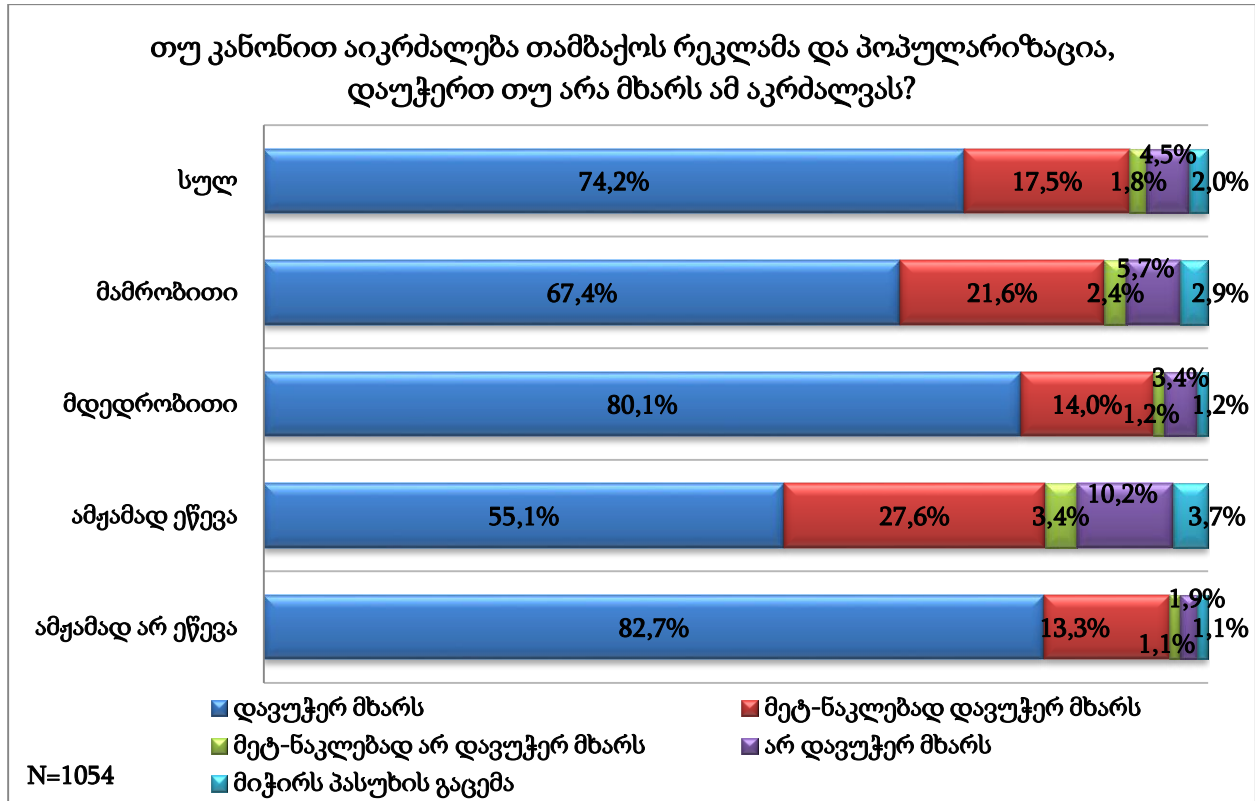
ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=98.385, p<0.05$ - თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=48.163, p<0.05$ - სქესის მიხედვით

იხ. დიაგრამა #3.12

დიაგრამა #3.12

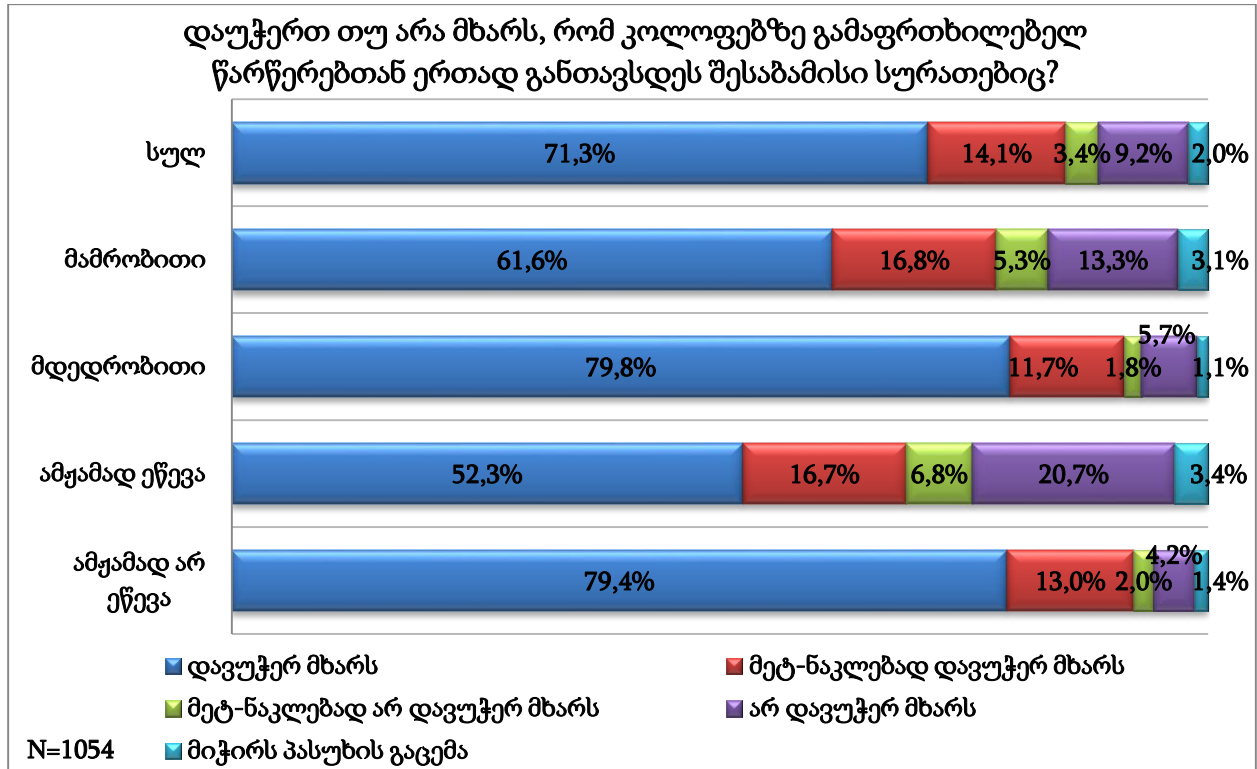
სულ 66 რესპონდენტი (6.1% საერთო შერჩევიდან) აღმოჩნდა ისეთი, ვინც მხარს არ დაუჭერდა (ცალსახად ან მეტ-ნაკლებად) თამბაქოს რეკლამისა და პოპულარიზაციის აკრძალვას. მათ დაესვათ კითხვა, თუ როგორ უნდა დარეგულირდეს აღნიშნული საკითხი. აღსანიშნავია, რომ 66 რესპონდენტიდან 42-ს გაუჭირდა პასუხის გაცემა, 12-მა რესპონდენტმა კი მიუთითა, რომ რეკლამა არ ახდენს გავლენას თამბაქოს პოპულარიზაციაზე. დანარჩენმა 11-მა რესპონდენტმა დაასახელა სხვადასხვა მოსაზრებები, მათ შორის: რეკლამების შეზღუდვა, საგანმამათლებლო კლიპების გადაღება, ჯანსაღი ცხოვრების პოპულარიზაცია და ა.შ.

რესპონდენტების 85.3% დაუჭერს მხარს თამბაქოს კოლოფებზე გამაფრთხილებელ წარწერებთან ერთად გამაფრთხილებელი სურათების განთავსებას (ცალსახად დაუჭერს მხარს - 71.2%). არამწვევლებსა და ქალებში მხარდაჭერის დონე ჭარბობს თამბაქოს მომხმარებლებსა და მამაკაცებში ანალოგიურ მაჩვენებელს. მამაკაცების და ქალების უარყოფით პასუხებს შორის სხვაობა დაახლ. 13%-ია, ხოლო თამბაქოს მომხმარებლებსა და არამწვევლებს შორის - დაახლ. 21%.

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=110.468, p<0.05$ - თამბაქოს მომხმარებლის სტატუსის მიხედვით
 ეს მიმართება სანდოა: $X^2(4)=48.163, p<0.05$ - სქესის მიხედვით

იხ. დიაგრამა #3.13

დიაგრამა #3.13

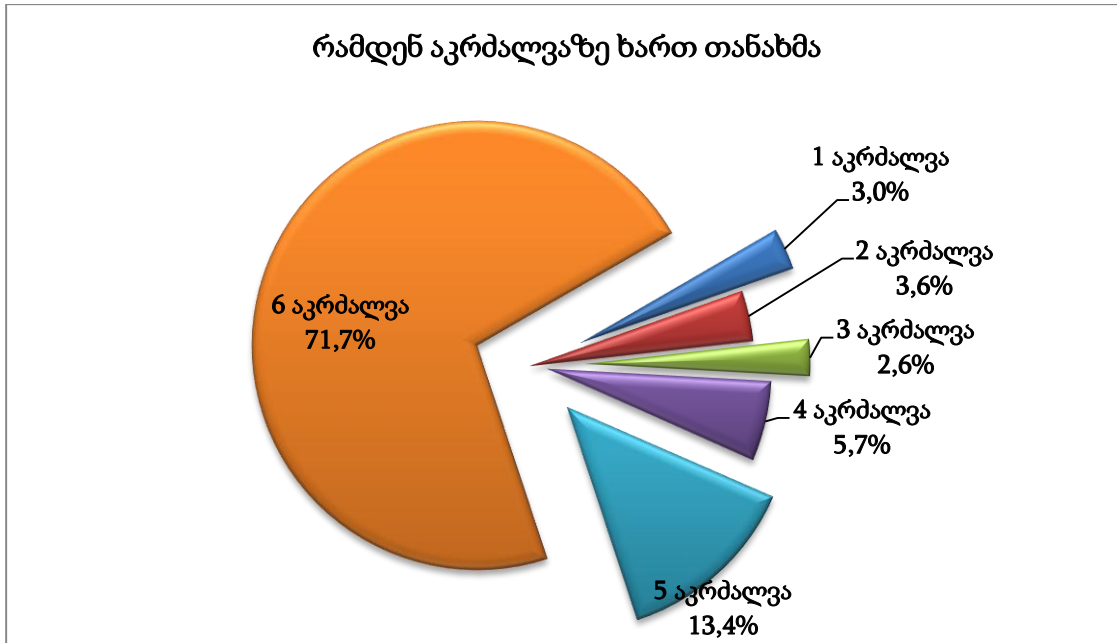
საინტერესოა, რომ საერთო ჯამში, გამოკითხულთა დიდი უმრავლესობა ემხრობა ყველა ან თითქმის ყველა სახის აკრძალვას, რაც მოცემული კვლევის ფარგლებში დაკავშირებულია თამბაქოსთან თავისუფალ გარემოსთან:

- მოწევის აკრძალვა საჯარო დაწესებულებების შენობებში;
- მოწევის აკრძალვა რესტორმების კაფეების და სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში (როგორც პირადი მოსაზრების, ასევე კანონის საფუძველზე);
- მოწევის აკრძალვა ყველა სახის კულტურული დაწესებულებების, სავაჭრო ობიექტების და სალონების შენობებში;
- მოწევის აკრძალვა ყველა სახის ოფისებში, საწარმოების, ფაბრიკა-ქარხნების და ნებისმიერ სხვა სამუშაო ადგილის შენობებში;
- თამბაქოს რეკლამისა და პოპულარიზაციის აკრძალვა.

გამოკითხულთა 71.8% ყველა ჩამოთვლილი აკრძალვის მომხრეა.

იხ. დიაგრამა #3.14

დიაგრამა #3.14

შეჯამება:

რესპონდენტების აბსოლუტური უმრავლესობა სწორ ამ მეტ-ნაკლებად სწორ გადაწყვეტილებად მიიჩნევს თამბაქოს მოხმარებასთან დაკავშირებულ შემდეგ აკრძალვებს: თამბაქოს რეკლამის აკრძალვა ტელევიზიასა და რადიოში (92.8%) და მოწვევის აკრძალვა სამედიცინო და სასწავლო დაწესებულებებში (99.2%). თუმცა, პირველ შემთხვევაში თამბაქოს მომხმარებლების და მამაკაცების პოზიტიური პოზიცია პროცენტულად ჩამორჩება არამწეველების და ქალების ანალოგიურ მოსაზრებებს.

რესპონდენტების დამოკიდებულება ცალსახად პოზიტიურია საჯარო დაწესებულებების შენობებში კანონის საშუალებით მოწვევის აკრძალვასთან დაკავშირებით (მხარს უჭერს 92.5% - ცალსახად - 82.8%). თამბაქოს მომხმარებლები და მამაკაცები კვლავ შედარებით ნაკლებად ავლენენ დადებით განწყობას.

კვლევაში მონაწილეთა უმრავლესობის პირადი მოსაზრების მიხედვით (70.5%), მოწვევა უნდა აიკრძალოს რესტორნების, კაფეების და სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში. თუმცა აღნიშნული მოსაზრების საწინააღმდეგო პოზიციის მაჩვენებელი თამბაქოს მომხმარებლებში გაცილებით მეტია არამწვეველების ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით.

იმ შემთხვევაში, თუ ზემოთ აღნიშნული აკრძალვა ნორმატულად იქნება გამყარებული, მას მხარს დაუჭერს რესპონდენტთა 79.1%. მოცემულ შემთხვევაშიც, რესტორნების, კაფეების და სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში მოწვევის აკრძალვის მოწინააღმდეგეთა შორის საგრძნობლად ჭარბობენ თამბაქოს მომხმარებლები (35%-ით) და მამაკაცები (20%-ით). აღსანიშნავია, რომ არსებობს რესპონდენტების კატეგორია (69 რესპონდენტი - 6.7% საერთო შერჩევიდან), ვინც პირადი მოსაზრების საფუძველზე თავდაპირველად ეწინააღმდეგება რესტორნების, კაფეების და სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში მოწვევის აკრძალვას, ხოლო თუ აღნიშნული აკრძალვა შესაბამისი კანონით იქნება გამყარებული, დაუჭერდა მხარს.

რესტორნების, კაფეების და სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში მოწვევის აკრძალვის მომხრე (79.1% საერთო შერჩევიდან) რესპონდენტების აზრით, აკრძალვა უნდა ამოქმედდეს უახლოეს მომავალში - 6 თვეში (ამ ჯგუფის რესპონდენტების 74.8%) ან 1 წელიწადში (ამ ჯგუფის რესპონდენტების - 14.2%).

რაც შეეხება რესტორნების, კაფეების და სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში მოწვევის აკრძალვის მოწინააღმდეგეებს (18.8% საერთო შერჩევიდან), მათი აზრით აღნიშნული საკითხის დარეგულირება შესაძლებელია ერთი ძირითადი საშუალებით: რესტორნების, კაფეების და სხვა ობიექტების შენობებში მწვეველთა და არამწვეველთა ზონების მოწყობა / სპეციალური გამწოვების დამონტაჟება (ამ ჯგუფის 50.3%).

საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში მოწვევის აკრძალვის მომხრეებთან შედარებით მეტი მხარდამჭერი ჰყავს კანონის საშუალებით მოწვევის აკრძალვას: 1) ყველა სახის კულტურული დაწესებულებების, სავაჭრო ობიექტების და სალონების შენობებში (90.3%); 2) აკრძალვას ყველა სახის ოფისებში, საწარმოების, ფაბრიკა-ქარხნების და ნებისმიერი სხვა სამუშაო ადგილის შენობებში (89.6%); 3) თამბაქოს რეკლამის და პოპულარიზაციის (91.8%) აკრძალვას. მოცემულ შემთხვევაშიც, გამოიკვეთა მამაკაცებისა და თამბაქოს მომხმარებლების შედარებით ნეგატიური დამოკიდებულება აღნიშნული აკრძალვისადმი (განსხვავებები საპირისპირო ჯგუფის მოსაზრებებთან ვარიანტებს 15-30%-ის ფარგლებში).

66 რესპონდენტიდან (ე.ი. მათ, ვინც მხარს არ დაუჭერდა თამბაქოს რეკლამის და პოპულარიზაციის აკრძალვას კანონის საშუალებით - 6.1% საერთო შერჩევიდან), 42-მა ვერ დაასახელა თუ როგორ უნდა დარეგულირდეს თამბაქოს რეკლამისა და პოპულარიზაციის საკითხი. 11 რესპონდენტის მიერ გამოთქმული მოსაზრებები ეხება რეკლამების შეზღუდვას, საგანმამათლებლო კლიპების გადაღებას, ჯანსაღი ცხოვრების პოპულარიზაციას და ა.შ.

რესპონდენტების უმრავლესობა (85.3%) მხარს დაუჭერს თამბაქოს კოლოფებზე გამაფრთხილებელ წარწერებთან ერთად გამაფრთხილებელი სურათების განთავსებას (თამბაქოს მომხმარებლების და მამაკაცების პოზიტიური დამოკიდებულების მაჩვენებელი აქაც ოდნავ ჩამორჩება ქალების და არამწეველების ანალოგიურ მაჩვენებელს).

თუ კვლევის ფარგლებში თამბაქოსგან თავისუფალ გარემოსთან დაკავშირებულ აკრძალვებთან მიმართებაში რესპონდენტების დამოკიდებულებებს შევაჯამებთ, აღმოჩნდება, რომ დიდი უმრავლესობა ემხრობა ყველა ან თითქმის ყველა სახის აკრძალვას (85.2%; მათგან 71.8% - ემხრობა ყველა სახის აკრძალვას).

4. საზოგადოებრივი კვების ობიექტებით სარგებლობა და მოსალოდნელი ქცევითი ცვლილებები

აღმოჩნდა, რომ მოსახლეობის 86.1% ამა თუ იმ სიხშირით სტუმრობს რომელიმე ტიპის საზოგადოებრივი კვების ობიექტს. მათგან 49.1% მამაკაცია და 50.9% ქალი, ხოლო 33.1% მწეველია და 66.9% არამწეველი.

- იმ რესპონდენტებიდან, ვინც საშუალოდ კვირაში 1-ჯერ ან მეტად სტუმრობს საზოგადოებრივი კვების ობიექტებს, მწეველებისა და არამწეველების ხვედრითი წილი უმნიშვნელოდ განსხვავდება ერთმანეთისგან (52.8% - მწეველი, 47.2% - არამწეველი). კვების ობიექტებში ვიზიტების სიხშირის კლებასთან ერთად იკლებს მწეველების ხვედრითი წილი, მაგ: თვეში 1-ჯერ ვიზიტორთა შორის 38.7% მწეველია, ხოლო 61.3% - არამწეველი;
- საზოგადოებრივი კვების ობიექტების კლინეტებიდან, ვინც ხშირად, ე.ი. საშუალოდ კვირაში 1-ჯერ ან მეტად ან თვეში ერთჯერ ან მეტად სტუმრობს რომელიმე ობიექტს, მამაკაცები ჭარბობენ (71.5% - კვირაში ერთჯერ, 54.8% - თვეში ერთჯერ ან მეტად);
- საზოგადოებრივი კვების ობიექტების კლინეტებიდან, აღნიშნული ობიექტებით ყველაზე ხშირად (კვირაში 1-ჯერ ან მეტად) მოსარგებლე, 18 -34 წლის ახალგაზრდები არიან (57.8%). **იხ. ცხრილი 4.1; 4.2; 4.3**

ცხრილი 4.1

რამდენად ხშირად დადიხართ რესტორანში, კაფე-ბარში ან სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტში?							
		საშუალოდ კვირაში 1-ჯერ ან მეტად	საშუალოდ თვეში 1-ჯერ ან მეტად	საშუალოდ 3 თვეში 1-ჯერ ან მეტად	წელიწადში 1-ჯერ ან მეტად	უფრო იშვიათად	არ დავდივარ
ამჟამად ეწევი თუ არა თამბაქოს?	დიახ	52.8%	38.7%	30.5%	26.1%	18.8%	15.6%
ამჟამად ეწევი თუ არა თაბაკის?	არა	47.2%	61.3%	69.5%	73.9%	81.2%	84.4%

ცხრილი 4.2

რამდენად ხშირად დადიხართ რესტორანში, კაფე-ბარში ან სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტში?							
		საშუალოდ კვირაში 1-ჯერ ან მეტად	საშუალოდ თვეში 1-ჯერ ან მეტად	საშუალოდ 3 თვეში 1-ჯერ ან მეტად	წელიწადში 1-ჯერ ან მეტად	უფრო იშვიათად	არ დავდივარ
მამრობითი		71.5%	54.8%	45.8%	40.4%	34.9%	30.6%
მდედრობითი		28.5%	45.2%	54.2%	59.6%	65.1%	69.4%

ცხრილი 4.3

რამდენად ხშირად დადიხართ რესტორანში, კაფე-ბარში ან სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტში?							
		საშუალოდ კვირაში 1-ჯერ ან მეტად	საშუალოდ თვეში 1-ჯერ ან მეტად	საშუალოდ 3 თვეში 1-ჯერ ან მეტად	წელიწადში 1-ჯერ ან მეტად	უფრო იშვიათად	არ დავდივარ
18-24 წლის		35.8%	25.2%	14.0%	1.8%	8.6%	4.1%
25-34 წლის		22.0%	25.9%	21.5%	14.9%	17.2%	4.8%

35-44 წლის	18.7%	19.6%	20.6%	18.4%	15.1%	5.4%
45-54 წლის	15.4%	14.8%	21.0%	23.7%	17.2%	12.2%
55-64 წლის	6.5%	11.9%	12.1%	17.5%	20.4%	19.0%
65 დამეტიწლის	1.6%	2.6%	10.7%	23.7%	21.5%	54.4%

საერთო მონაცემების მიხედვით, რესპონდენტების ყველაზე დიდი რაოდენობა რესტორანს, კაფე-ბარს ან სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტებს (მათ შორის ე.წ. დარბაზი) სტუმრობს ძირითადად თვეში ან 3 თვეში ერთჯერ ან მეტად 45.8% (25.6% - თვეში 1-ჯერ), ხოლო 17% - უფრო იშვიათად. სხვადასხვა ჭრილებში დაფიქსირდა შემდეგი განსხვავებები:

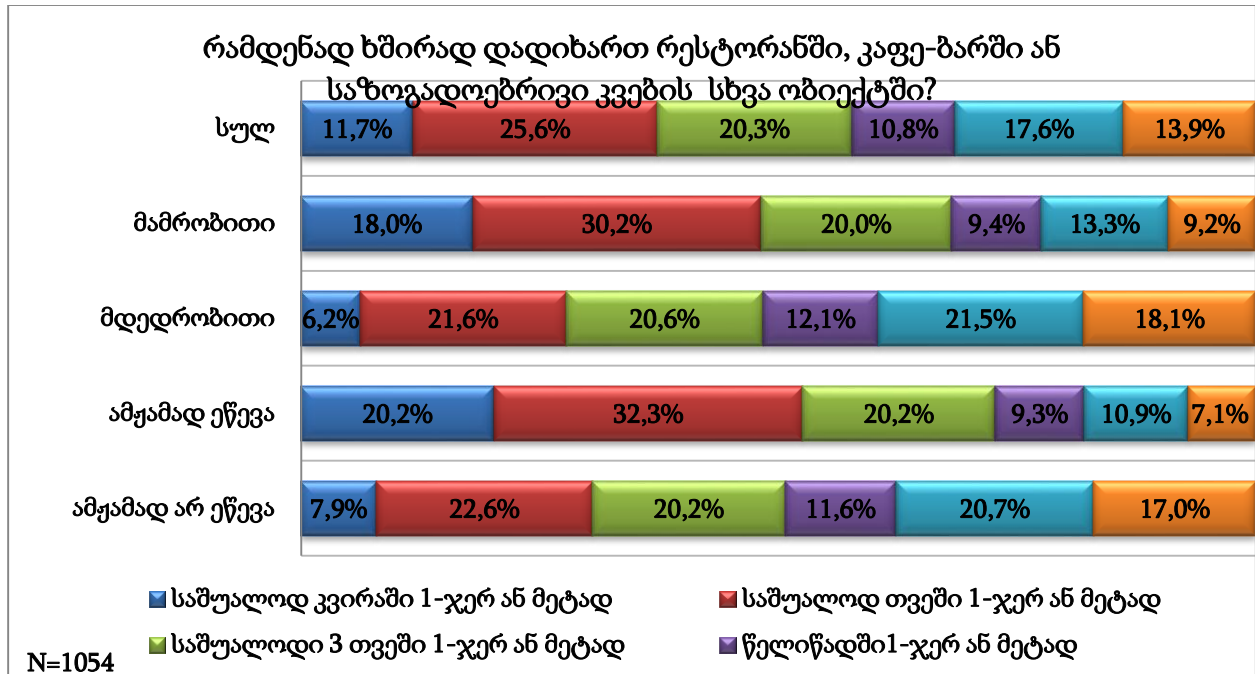
- სქესის მიხედვით, მამაკაცებში უფრო მაღალია იმ პირების წილი, რომლებიც კვირაში ერთჯერ ან თვეში ერთჯერ სტუმრობენ რესტორანს, კაფე-ბარს ან სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტებს, ვიდრე ქალებში, საპირისპირო მდგომარეობაა სამ თვეში ერთხელ და უფრო იშვიათად ვიზიტების მიხედვით;
- თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით, მწევლებს შორის მეტია იმ პირების წილი რომლებიც კვირაში ან თვეში ერთხელ სტუმრობს საზოგადოებრივი კვების ობიექტებს, ვიდრე არამწევლებში;
- ასაკის მიხედვით, საზოგადოებრივი კვების ობიექტებს ყველაზე ნაკლებად 65 წელს გადაცილებული (არ დავდივარ - 44%, უფრო იშვიათად - 22.3%) ან 55-64 წლის (არ დავდივარ - 18.4%, უფრო იშვიათად - 25%) რესპონდენტები სტუმრობენ. საშუალოდ „კვირაში ერთჯერ“ პასუხს შედარებით მეტი 18-24 წლის ახალგაზრდა აფიქსირებს, ხოლო თვეში ერთჯერ ან მეტად 18 – 24 და 25-34 წლის ასაკობრივ კატეგორიებში შემავალი რესპონდენტები.

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(5)=65.662, p<0.05$ - თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(5)=65.189, p<0.05$ - სქესის მიხედვით

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(25)=324.567, p<0.05$ - ასაკის მიხედვით. **იხ. დიაგრამა #4.1, 4.2**

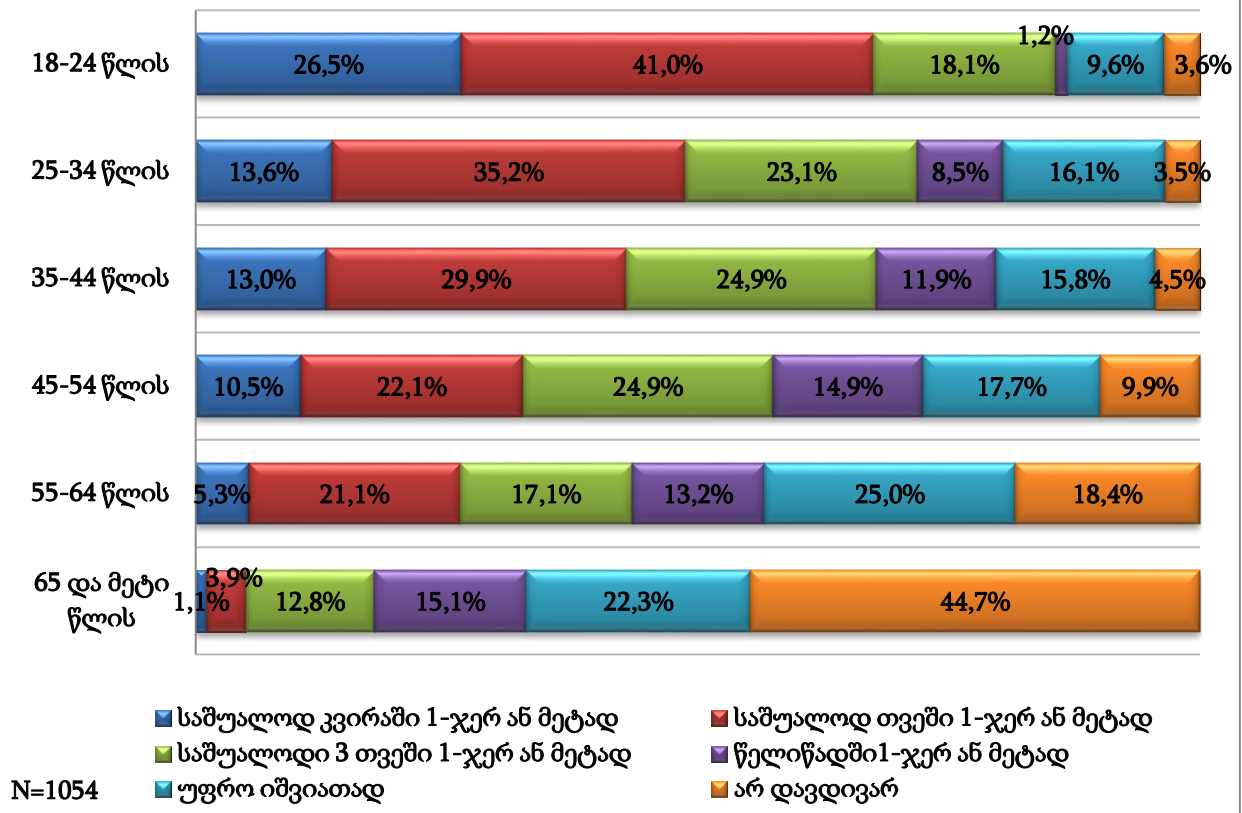
დიაგრამა #4.1

დიაგრამა #4.2

რამდენად ხშირად დადიხართ რესტორანში, კაფე-ბარში ან საზოგადოებრივი კვების სხვა ობიექტში?

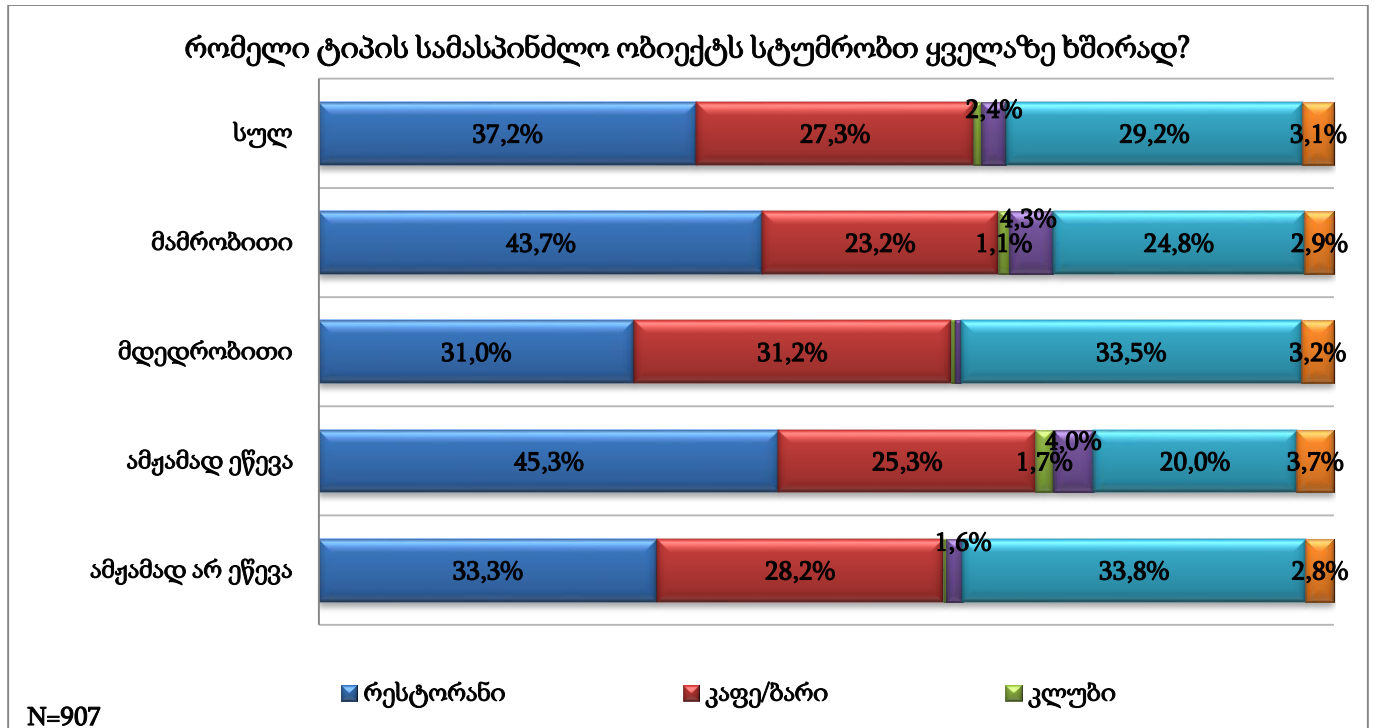
გამოიყო ყველაზე პოპულარული 3 საზოგადოებრივი კვების ობიექტი, სადაც ყველაზე მეტი ვიზიტი ხორციელდება კვლევაში ჩართული რესპონდენტების მიერ: რესტორანი (37.2%), საცერემონიო დარბაზი (29.2%) და კაფე-ბარი (27.3%).

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(5)=31.178, p<0.05$ - მწვევლობის სტატუსის მიხედვით

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(5)=34.886, p<0.05$ - სქესის მიხედვით

იხ. დიაგრამა #4.3

დიაგრამა #4.3

- რესტორნის კლიენტებიდან: უმეტესობა არამწვეველია (დაახლ. 60%), უფრო ხშირად დადიან მამაკაცები (დაახლ. 58%), და 25-34 წლის ინდივიდები (დაახლ. 28%);
- კაფე-ბარის კლიენტებიდან: უმრავლესობა არამწვეველია (დაახლ. 69%), მდედრობითი სქესის წარმომადგენელი (58.3%) და 18-24 წლის ახალგაზრდა (დაახლ. 39%);
- კლუბის კლიენტებს შორის: სიტუაცია განსხვავებულია და უმრავლესობას მწვევლები შეადგენენ (71.4%), ასევე მამაკაცები (71.4%) და 18-24 წლის ახალგაზრდები (62.5%);
- სასადილოს კლიენტებს შორის ძირითადად არიან: მწვევლები (54.5%), დიდი უმრავლესობით მამაკაცები (86.4%), 55 – 64 წლის ინდივიდები;
- საცრემონიო დარბაზს ძირითადად სტუმრობენ: არამწვევლები (77.4%), მდედრობითი სქესის წარმომადგენლები (58.5%), 65 წელს გადაცილებული ინდივიდები. **იხ. ცხრილი 4.4; 4.5; 4.6**

რომელი ტიპის სამასპინძლო ობიექტს სტუმრობთ ყველაზე ხშირად?		რესტორანი	კაფე/ბარი	კლუბი	სასადილო	საცერემონიო დარბაზი	მიჭირს პასუხის გაცემა
ამჟამად ეწევიტ თუ არა თამბაქოს?	დიახ	40.2%	30.8%	71.4%	54.5%	22.6%	39.3%
ამჟამად ეწევიტ თუ არა თამბაქოს?	არა	59.8%	69.2%	28.6%	45.5%	77.4%	60.7%

ცხრილი 4.5

რომელი ტიპის სამასპინძლო ობიექტს სტუმრობთ ყველაზე ხშირად?		რესტორანი	კაფე/ბარი	კლუბი	სასადილო	საცერემონიო დარბაზი	მიჭირს პასუხის გაცემა
მამრობითი		57.6%	41.7%	71.4%	86.4%	41.5%	46.4%
მდედრობითი		42.4%	58.3%	28.6%	13.6%	58.5%	53.6%

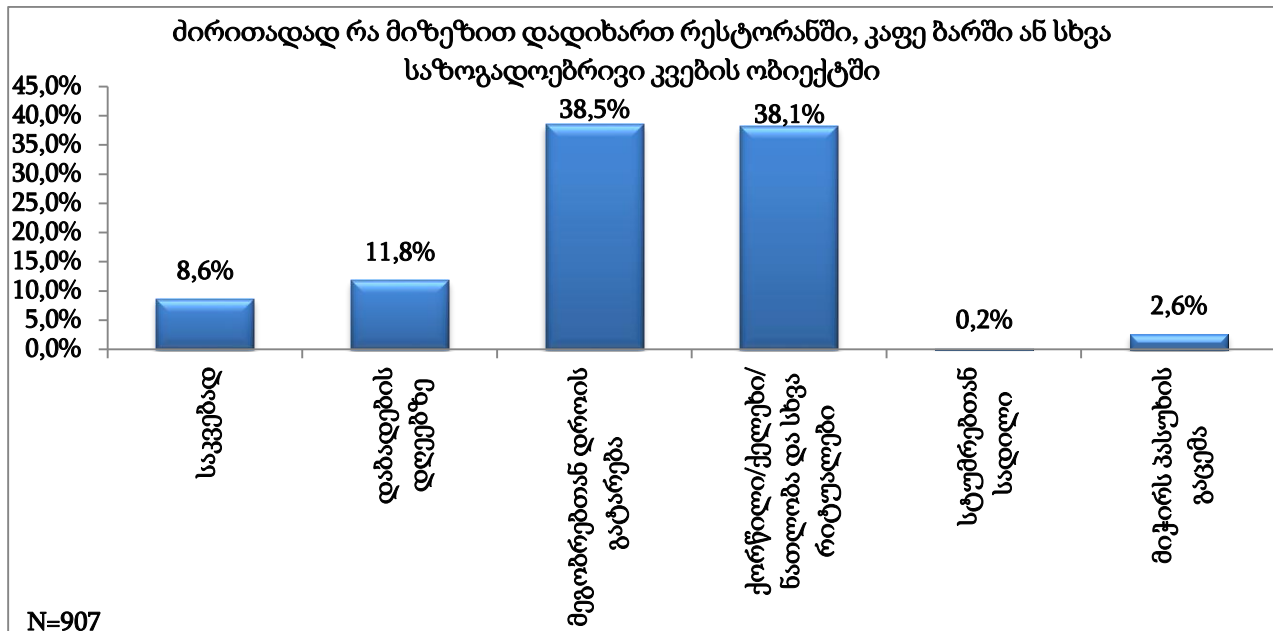
ცხრილი 4.6

რომელი ტიპის სამასპინძლო ობიექტს სტუმრობთ ყველაზე ხშირად?		რესტორანი	კაფე/ბარი	კლუბი	სასადილო	საცერემონიო დარბაზი	მიჭირს პასუხის გაცემა
18-24 წლის		14.2%	38.7%	62.5%	4.5%	2.3%	17.2%
25-34 წლის		27.9%	23.4%	25.0%	22.7%	11.7%	10.3%

35-44 წლის	24.0%	16.9%	12.5%	13.6%	14.7%	13.8%
45-54 წლის	16.3%	12.5%	-	22.7%	23.7%	34.5%
55-64 წლის	12.5%	5.2%	-	27.3%	21.4%	17.2%
65 დამეტიწლის	5.0%	3.2%	-	9.1%	26.3%	6.9%

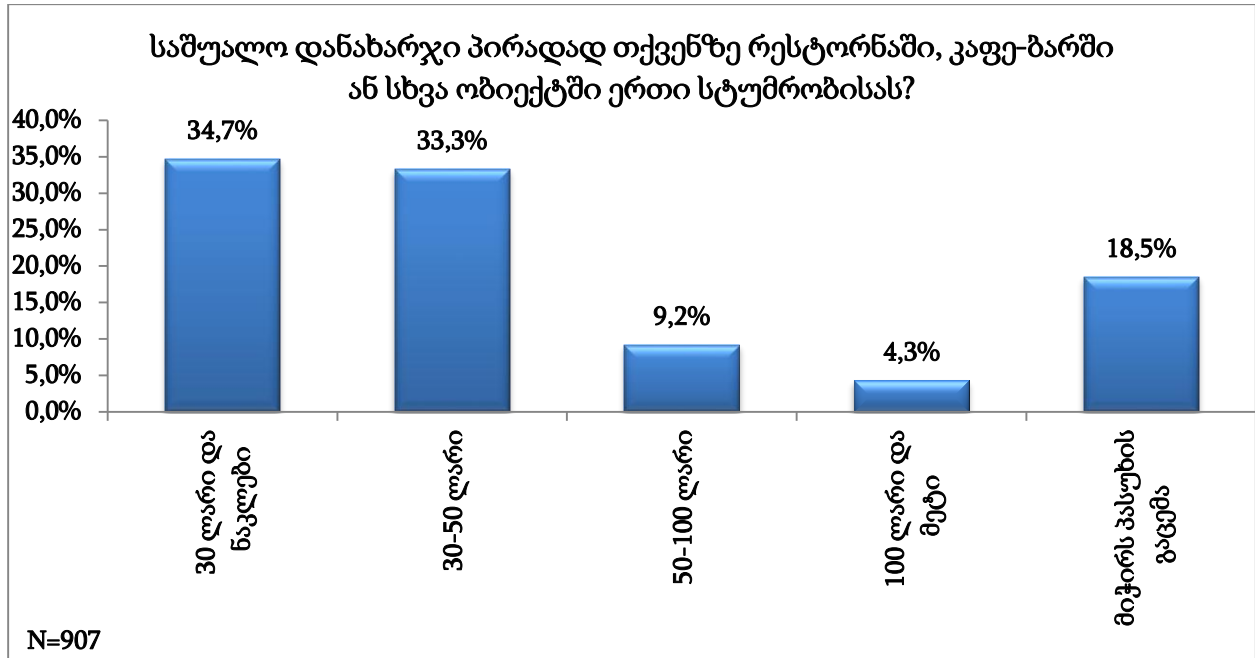
რაც შეეხება საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში ვიზიტების მიზეზებს, რეკონდენტებმა (რომლებიც რომელიმე ტიპის საზოგადოებრივი კვების ობიექტს სტუმრობენ, იშვიათად მაინც) ასეთი ორი ძირითადი მიზეზი დაასახელეს: მეგობრებთან დროის გატარება (38.5%) და ქორწილი/ქელები/ნათლობა და სხვა რიტუალები (38.1%).**იხ. დიაგრამა #4.4**

დიაგრამა #4.4

საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში დახარჯული თანხა (1 ადამიანზე), საერთო მონაცემების მიხედვით, ძირითადად 30 ლარზე ნაკლები (34.7%) ან 30-50 ლარია (33.3%), სქესის, ასაკის და თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით ჭრილებში დაფიქსირდა ანალოგიური ტენდენცია.**იხ. დიაგრამა #4.5**

დიაგრამა #4.5

თუ მოწვევა კანონის მიხედვით აიკმალება საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში, კვლევის შედეგების მიხედვით, რესპონდენტების 87%-ს ექნებათ ამ ფაქტისადმი ასე თუ ისე დადებითი რეაქცია, კერძოდ:

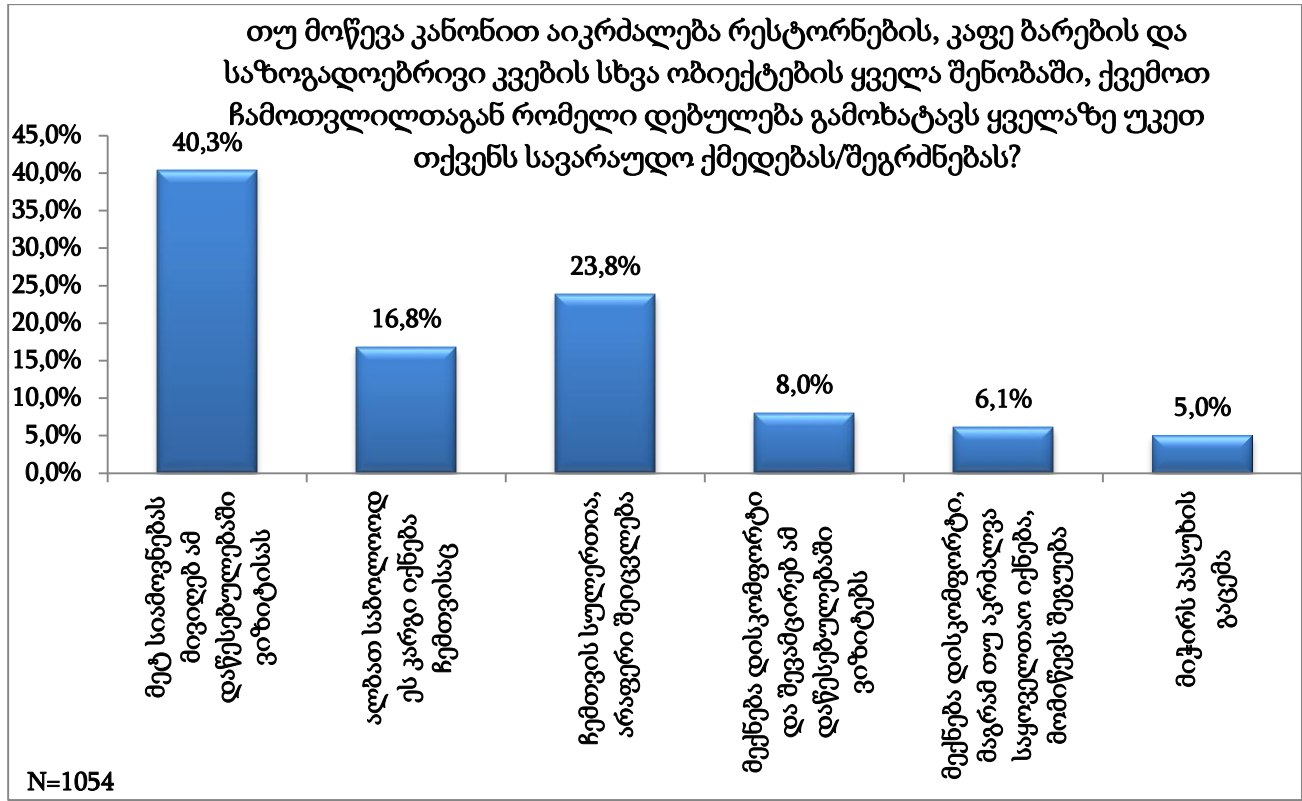
- ყველაზე მეტი რესპონდენტი (40.3%) თვლის, რომ მეტ სიამოვნებას მიიღებენ საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში ვიზიტისას;
- 23.8%-ისთვის სულერთია, არაფერი შეიცვლება;
- 16.8% თვლის, რომ საბოლოოდ ეს ფაქტი კარგი იქნება მათთვისაც.
- 6.1% თვლის რომ აკრძალვის გამო ექნება დისკომფორტი, თუმცა ვინაიდან აკრძალვა საყოველთაო იქნება მოუწევს შეეგუება მასთან.

რესპონდენტების მხოლოდ დაახლოებით 8%-ს თვლის, რომ ექნება უარყოფითი რეაქცია და დისკომფორტის გამო შეამცირებს ობიექტებში ვიზიტებს.

უნდა აღინიშნოს, რომ საზ.კვების ობიექტებში მოწვევის აკრძალვისადმი დამოკიდებულების ეს დადებითი მაჩვენებელი (87% მისაღები), კიდევ უფრო მაღალია ვიდრე ამ საკითხზე წინა კითხვებით მიღებული შედეგები (70.5% პირადი მოსაზრებით და 79.1% მხარდაჭერა კანონის მიღების შემთხვევაში)

იხ. დიაგრამა #4.6

დიაგრამა #4.6

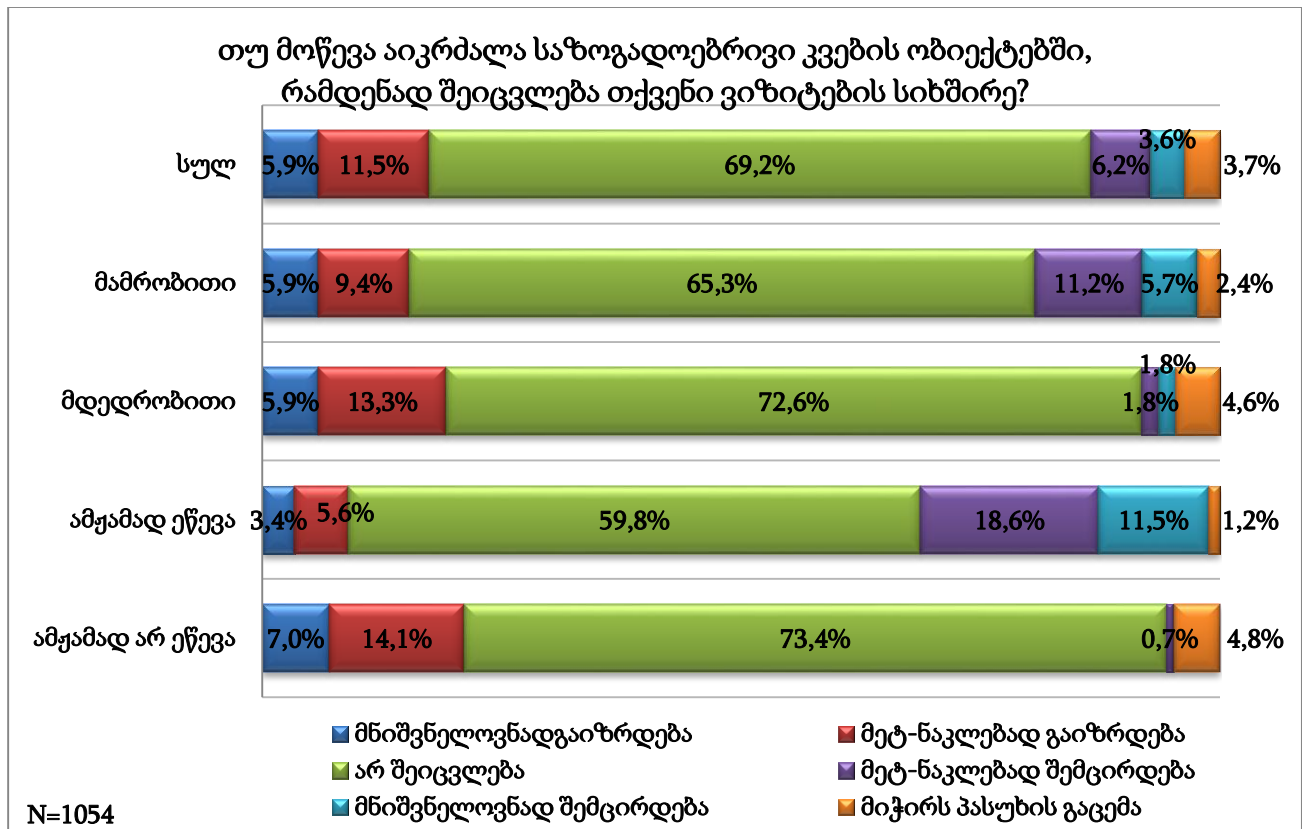
თუ მოწვევა აიკრძალა საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში, როგორც აღმოჩნდა რესპონდენტთა ვიზიტების სიხშირე ძირითადად არ შეიცვლება (69.2%). 9.8% ვარაუდობს რომ შეამცირებს, ხოლო 17.4% მიუთითებს, რომ გაიზრდება. განსხვავებები დაფიქსირდა თამბაქოს მოხმარების სტატუსის და სქესის ჭრილებში, კერძოდ დადებითი რეაქციის მქონენი არამწვევლებსა და ქალებში ჭარბობს ანალოგიურ მაჩვენებლებს მწვევლებსა და მამაკაცებში.

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(5)=228.721, p<0.05$ - თამბაქოს მოხმარების სტატუსის მიხედვით

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(5)=58.131, p<0.05$ - სქესის მიხედვით

.იხ. დიაგრამა #4.7

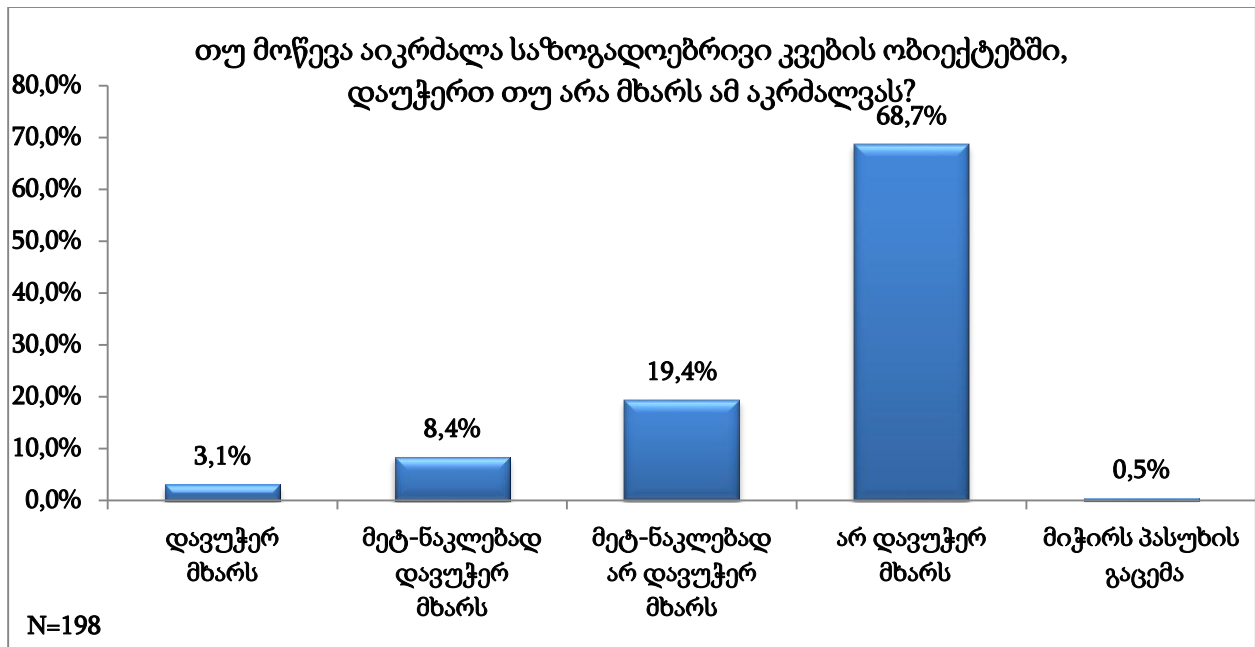
დიაგრამა #4.7

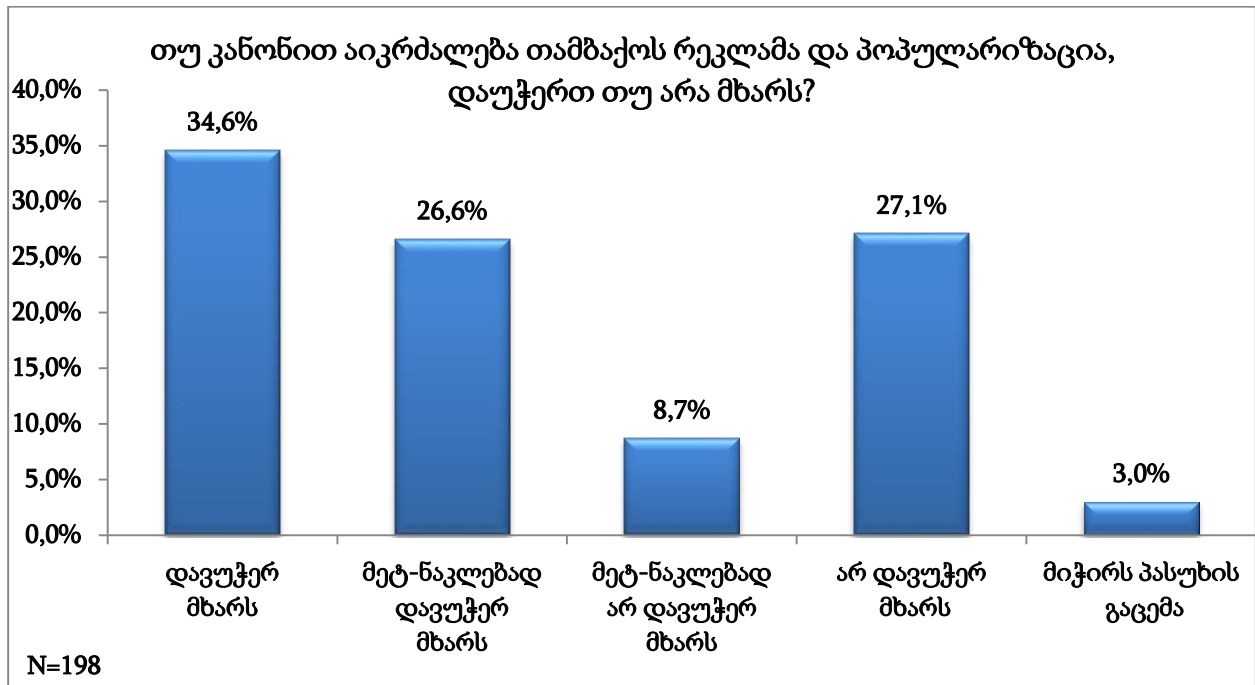
შემდეგ ორ კითხვას (რომლებიც ეხებოდა მოწვევის აკრძალვას რესტორნების, კაფე-ბარების და სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში და თამბაქოს რეკლამისა და პოპულარიზაციის აკრძალვას) განმეორებით უპასუხეს მხოლოდ იმ რესპონდენტებმა, რომლებიც მეტ-ნაკლებად ან ცალსახად არ დაუჭერენ მხარს მოწვევის აკრძალვას რესტორნების, კაფე-ბარების და სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში (სულ 198 რესპონდენტი - 18.8% საერთო შერჩევიდან). როგორც აღმოჩნდა:

- საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში მოწვევის აკრძალვის მოწინააღმდეგეებს შორის 23-მა რესპონდენტმა შეიცვალა აზრი და დააფიქსირა მხარდაჭერა აღნიშნული აკრძალვისადმი;
- იგივე კატეგორიის რესპონდენტების ნაწილმა (რომლებიც ეწინააღმდეგებოდნენ საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში მოწვევის აკრძალვას) თამბაქოს რეკლამისა და პოპულარიზაციის აკრძალვასთან დაკავშირებით პოზიტიური მოსაზრება დააფიქსირა (121 რესპონდენტი).

იხ. დიაგრამა #4.8, 4.9

დიაგრამა #4.9

საზოგადოებრივი კვების ობიექტების კლიენტებს შორის მოწვევის აკრძალვის მხარდამჭერთა ხვედრითი წილი შეადგენს 77.9%-ს. საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში ვიზიტების სხვადასხვა სიხშირის მიხედვით, მოწვევის აკრძალვის მხარაჭერის მაღალი მაჩვენებელი ფიქსირდება. იხ. ცხრილი 4.7; 4.8

ცხრილი 4.7

თუმოწევააიკრძალასაზოგადოებრივიკვებისობიექტებში, დაუჭერთთუარამხარსამაკრძალვას?	.რამდენადხშირადდადიხართრესტორანში, კაფე-ბარშიანსხვა საზოგადოებრივიკვებისობიექტში?	
	დავდივარ	არდავდივარ
დავუჭერმხარს	63.9%	79.1%
მეტ-ნაკლებადდავუჭერმხარს	14.0%	7.4%
მეტ-ნაკლებადარდავუჭერმხარს	4.5%	2.7%
არდავუჭერმხარს	16.0%	5.4%

ცხრილი 4.8

რამდენად ხშირად დადიხართ რესტორანში, კაფე-ბარში ან სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტში?						
დაუჭერთ თუ არა მხარს საზ. კვების ობიექტების შენობებში, მოწვევისკანონით აკრძალვას?	საშუალოდკვირში 1-ჯერანმეტად	საშუალოდთვეში 1-ჯერანმეტად	საშუალოდ 3 თვეში 1-ჯერანმეტად	წელიწადში 1-ჯერანმეტად	უფროიშვიათად	არდავდივარ
დავუჭერმხარს	57.8%	62.6%	67.8%	74.9%	79.1%	57.8%
მეტ-ნაკლებადდავუჭერმხარს	16.8%	11.7%	14.8%	10.7%	7.4%	16.8%
მეტ-ნაკლებადარდავუჭერმხარს	4.8%	6.1%	4.3%	2.7%	2.7%	4.8%
არდავუჭერმხარს	19.1%	18.2%	11.3%	10.2%	5.4%	19.1%
მიჭირსპასუხისგაცემა	1.5%	1.4%	1.7%	1.6%	5.4%	1.5%

შეჯამება:

რესპონდენტთა 86.1% ამა თუ იმ სიხშირით სტუმრობს საზ.კვების ობიექტებს. მათგან 49.1% მამაკაცია და 50.9% ქალი, ხოლო 33.1% მწვეველია და 66.9% არამწვეველი. ყველაზე ნაკლებად აღნიშნულ ობიექტებს საშუალო ასაკის ან ხანდაზმული რესპონდენტები სტუმრობენ. ყველაზე მეტი რესპონდენტი რესტორანს, კაფე-ბარს ან სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტებს (მათ შორის ე.წ. დარბაზი) სტუმრობს ძირითადად თვეში ან 3 თვეში ერთჯერ ან მეტად (45.8%). კვლევის მონაცემების მიხედვით, გამოიკვეთა 3 ობიექტი, რომლებსაც ყველაზე ხშირად სტუმრობენ რესპონდენტები: რესტორანი (37.2%), საცერემონიო დარბაზი (29.2%) და კაფე-ბარი (27.3%). კვების ობიექტებში ვიზიტის ძირითადი მიზეზები ორია: მეგობრებთან

დროის გატარება (38.5%) და ქორწილი/ქელები/ნათლობა და სხვა რიტუალები (38.1%). რაც შეეხება რესტორანში, კაფე-ბარში ან სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტში დახარჯულ თანხას 1 ადამიანზე, იგი საშუალოდ შეადგენს 30 ლარზე ნაკლებს (34.7%) ან 30-50 ლარს (33.3%).

როგორც ჩანს, კვლევაში მონაწილე რესპონდენტების უმრავლესობისთვის კანონის საშუალებით მოწვევის აკრძალვა საზოგადოებრივი კვების შენობებში უფრო პოზიტიურად აისახება მათ ქმედებებსა და დამოკიდებულებებზე, კერძოდ 87%-სთვის ეს აკრძალვა ამა თუ იმ სახით მისაღები იქნება. ამ ფაქტის კიდევ ერთი დადასტურებაა ის, რომ რესპონდენტების 69.2% მიუთითებს, რომ ამგვარი აკრძალვის შემთხვევაში მათი ვიზიტების სიხშირე საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში არ შეიცვლება, ხოლო 17.4%-ის შემთხვევაში - გაიზარდება კიდევ, შედარებით ნაკლები - 9.8% აცხადებს რომ შეამცირებს ვიზიტების რაოდენობას. არამწვევლებში დადებითი რეაქციის დონე უფრო მაღალია (94.5%), ვიდრე მწვევლებში (67.9%), ისევე როგორც ქალებში (91.8%), მამაკაცებთან შედარებით (80.6%).

ის რესპონდენტები, რომლებიც ცალსახად ან მეტ-ნაკლებად არ უჭერდნენ მხარს მოწვევის აკრძალვას რესტორნების, კაფე-ბარების და საზოგადოებრივი კვების სხვა ობიექტების შენობებში, ინტერვიუს დასასრულს კიდევ ერთხელ აფასებენ საკუთარ დამოკიდებულებას შემდეგი აკრძალვებისადი: 1) მოწვევის აკრძალვა რესტორნების, კაფე-ბარების და სხვა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში; 2) თამბაქოს რეკლამისა და პოპულარიზაციის აკრძალვა. აკრძალვების მოწინააღმდეგე რესპონდენტებს შორის აღმოჩნდა მცირე კატეგორია, ვინც შეიცვალა აზრი. აქედან გამომდინარე მცირედით გაიზარდა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების შენობებში მოწვევის აკრძალვის მხარდამჭერთა რიცხვი და შეადგინა 81.3% (2.2%-ით მეტი). კვლევის მონაცემების მიხედვით, საზოგადოებრივი კვების ობიექტების კლიენტებს შორის მოწვევის აკრძალვის მხარდამჭერთა ხვედრითი წილი შეადგენს 77.9%-ს.

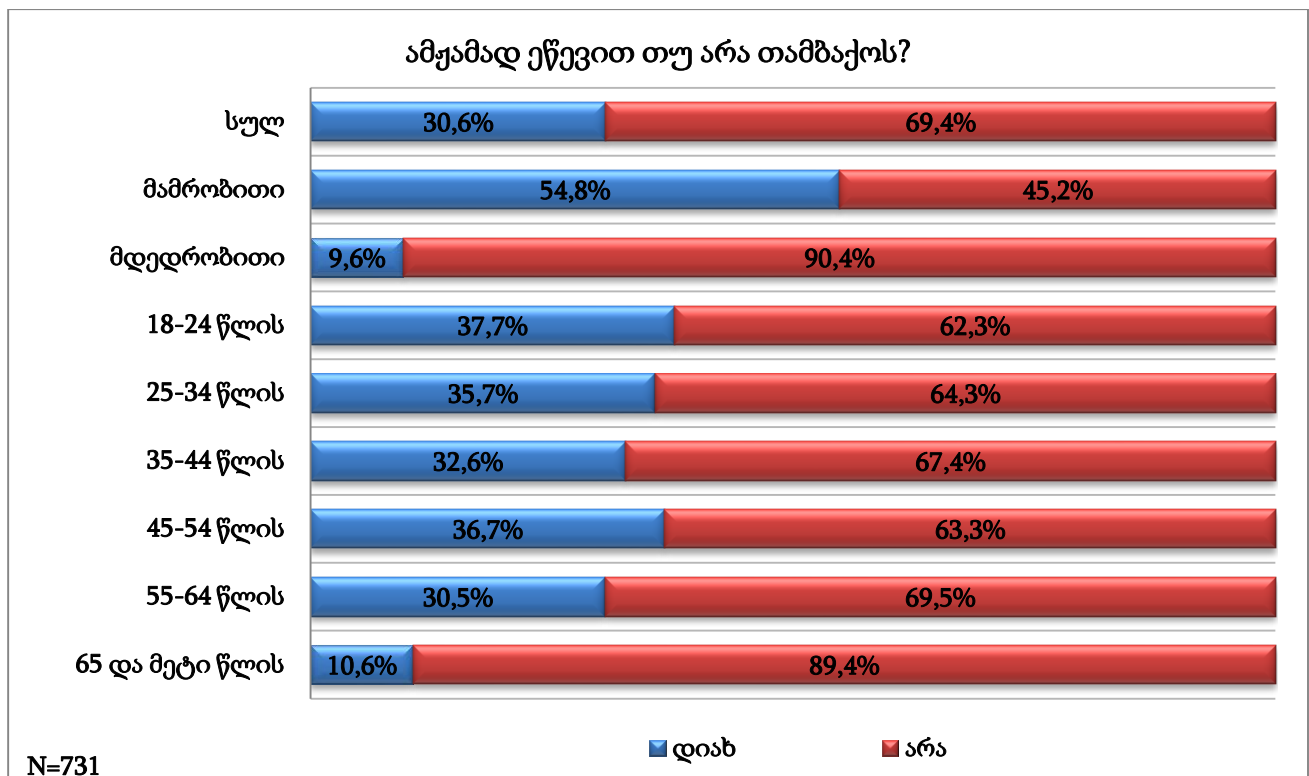
5. თამბაქოს მოხმარების პრაქტიკა

გამოკითხულთა შორის თამბაქოს მომხმარებელი 30.6%-ია. 14.6% თამბაქოს მომხმარებელი იყო წარსულში, ხოლო 54.8% არასოდეს ყოფილა თამბაქოს ნაწარმის მომხმარებელი. მწვევლებს შორის გაცილებით მეტი მამაკაცია (თამბაქოს მომხმარებელი მამაკაცი 54.8%, ქალი - 9.6%). ასაკის მიხედვით, 65 წელს გადაცილებულ რესპონდენტებს შორის ძალზე ცოტა მწვეელია (10.6%), დანარჩენ ასაკობრივ კატეგორიებში მეტ-ნაკლებად თანაბარი მაჩვენებლები ფიქსირდება.

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(1)=252.581, p<0.05$ - სქესისმიხედვით

ეს მიმართება სანდოა: $X^2(5)=43.901, p<0.05$ - ასაკის მიხედვით. **იხ. დიაგრამა #5.1**

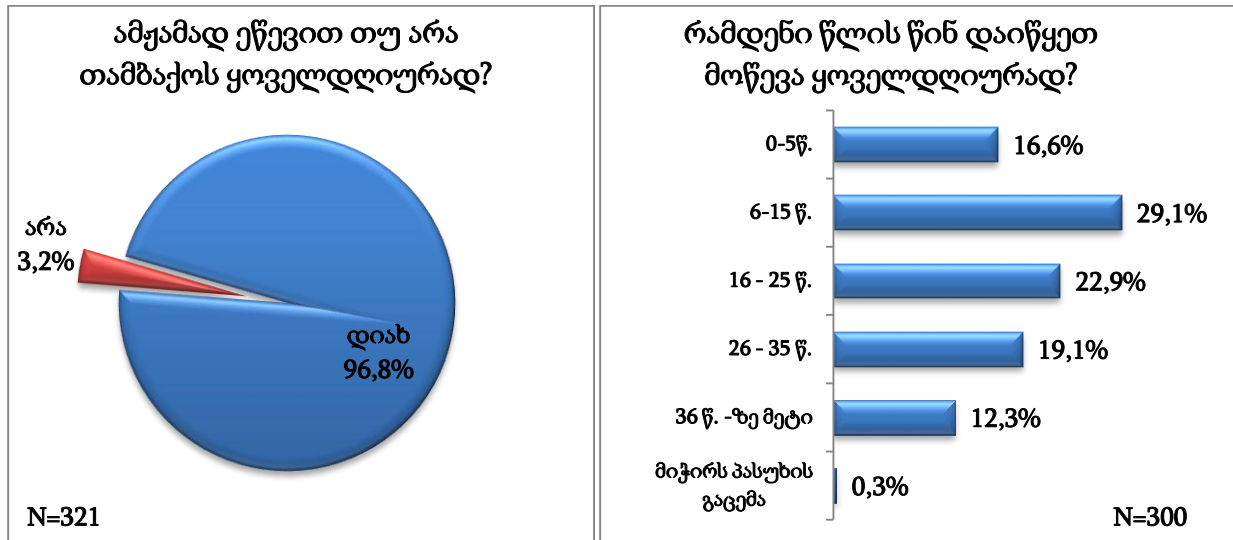
დიაგრამა #5.1

322 მწვეელი რესპონდენტიდან, ყოველდღიურად ეწევა 312 (მწვეელთა 96.8%; საერთო შერჩევიდან - 29.6%). რესპონდენტების უმეტესობამ ყოველდღიურად მოწევა დაახლოებით 6

– 15 წლის (29.1%), ან 16 – 25 წლის (22.9%) წინ დაიწყო (საშუალო მაჩვენებელი (Mean) 19.7 წ. შეადგენს). **იხ. დიაგრამა #5.2**

დიაგრამა #5.2

მწველ რესპონდენტებს უნდა დაესახელებინათ, ქვემოთ ჩამოთვლილი თამბაქოს პროდუქტებიდან რამდენს ეწევიათ ყოველდღიურად:

- ✓ სამრეწველო წარმოების სიგარეტი;
- ✓ ხელით დახვეული სიგარეტი;
- ✓ თამბაქოთი დატენილი ჩიბუხი;
- ✓ სიგარის სხვადასხვა ტიპი;
- ✓ ელექტრონული სიგარეტი.

მიღებული მონაცემების მიხედვით გამოვლინდა შემდეგი:

- არცერთი რესპონდენტი არ აღმოჩნდა ჩიბუხისა და ელექტრონული სიგარეტის მომხმარებელი;
- ხელით დახვეულ სიგარეტს ეწევა თამბაქოს მომხმარებელი რესპონდენტების 0.6%;
- სხვადასხვა ტიპის სიგარას ეწევა თამბაქოს მომხმარებელი რესპონდენტების 0.8%;
- ხელით დახვეულ სიგარეტს ეწევა თამბაქოს მომხმარებელი რესპონდენტების 2.5% (რაოდენობები დასახელდა 2-დან 28 ღერის ჩათვლით);
- თითქმის ყველა თამბაქოს მომხმარებელი ეწევა სამრეწველო წარმოების სიგარეტს (99.7%). მათგან ნახევარზე ოდნავ მეტი რესპონდენტი ეწევა 11-20 ღერს (55.8%). 2-10 ღერს ეწევა 15.5% და 25 ღერზე მეტს - 28.4%. საშუალოდ 1 მწველი 20 ღერს ეწევა.

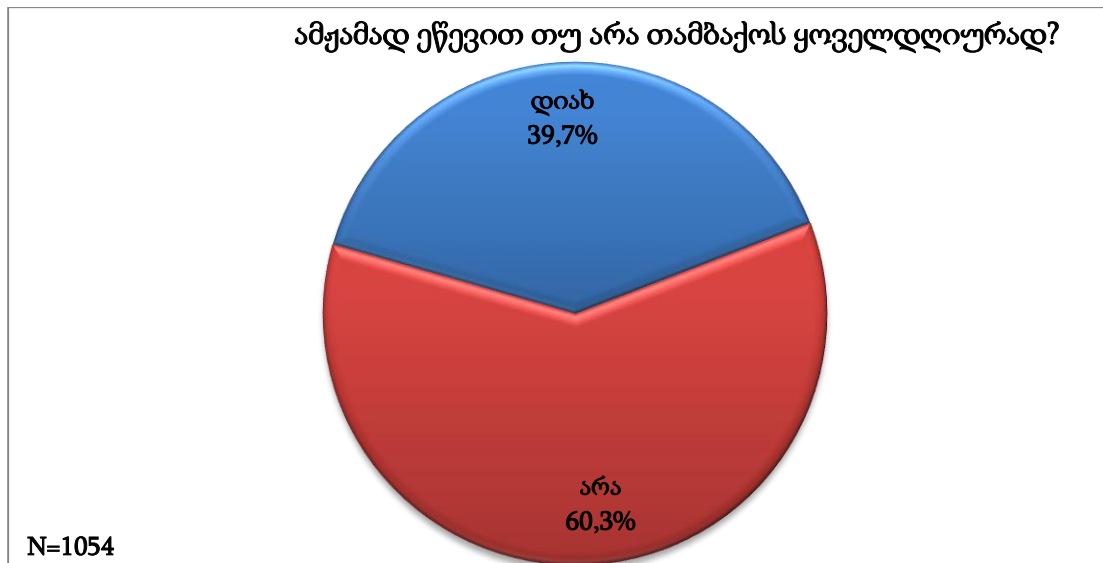
მწველი რესპონდენტებიდან 39.7%-ს ჰქონდა თამბაქოს მოწვეაზე თავის დანებების მცდელობა, ბოლო 12 თვის განმავლობაში. ამავე კატეგორიის რესპონდენტებმა დაასახელეს პერიოდი ბოლო 12 თვის განმავლობაში, როდესაც ყველაზე ხანგრძლივად არ ეწეოდნენ: თამბაქოს მომხარებელი რესპონდენტების ნახევარმა მოწვეას თავი მხოლოდ 1 – 10 დღით დაანება (50.4%), მეხუთედზე ოდნავ მეტმა (22.3%) კი ამგვარ ვადად 2კვირა 0 1.5 თვე დაასახელა. ყველაზე ხშირად დასახელებული თავშეკავების პერიოდი მათ შორის ვინც სცადა თავის დანებება 2 დღეა.

მოწვეაზე თავის დანებების
მიზნით ყველაზე ხანგრძ.
რამდენ ხანს არ ეწეოდით?

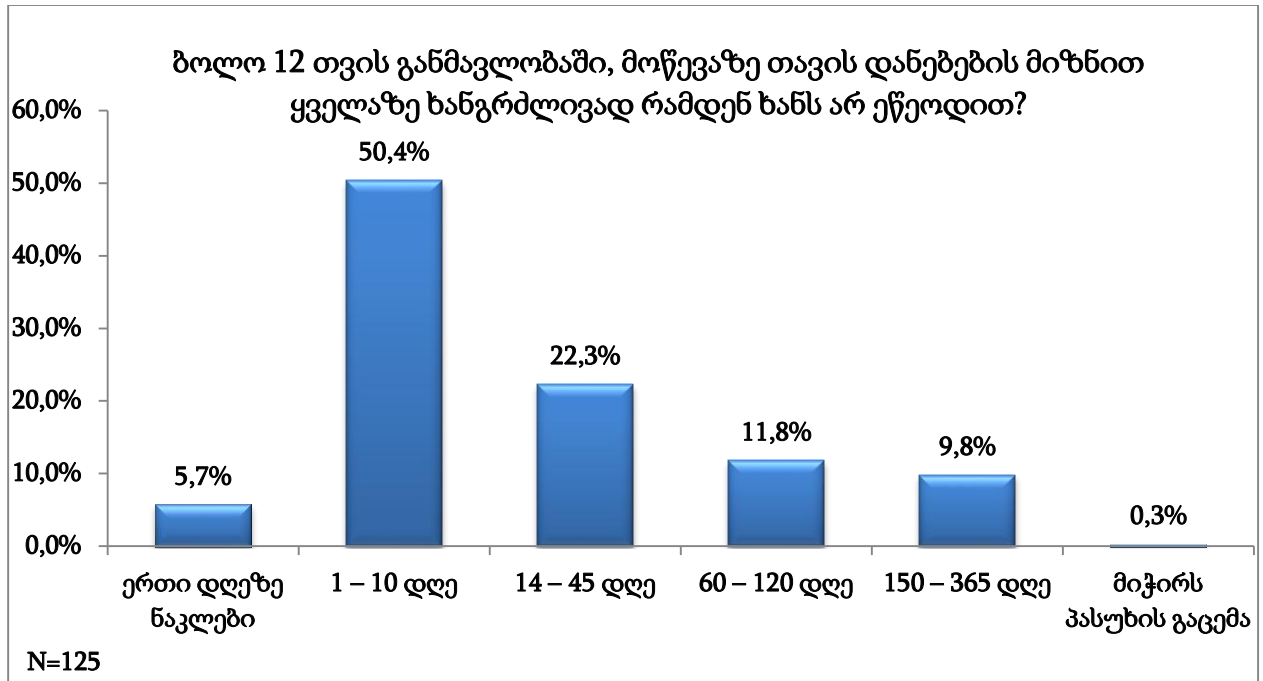
N	Valid	125
	Missing	929
Mean		39.92
Median		7.00
Mode		2

იხ. დიაგრამა #5.3, 5.4

დიაგრამა #5.3

დიაგრამა #5.4

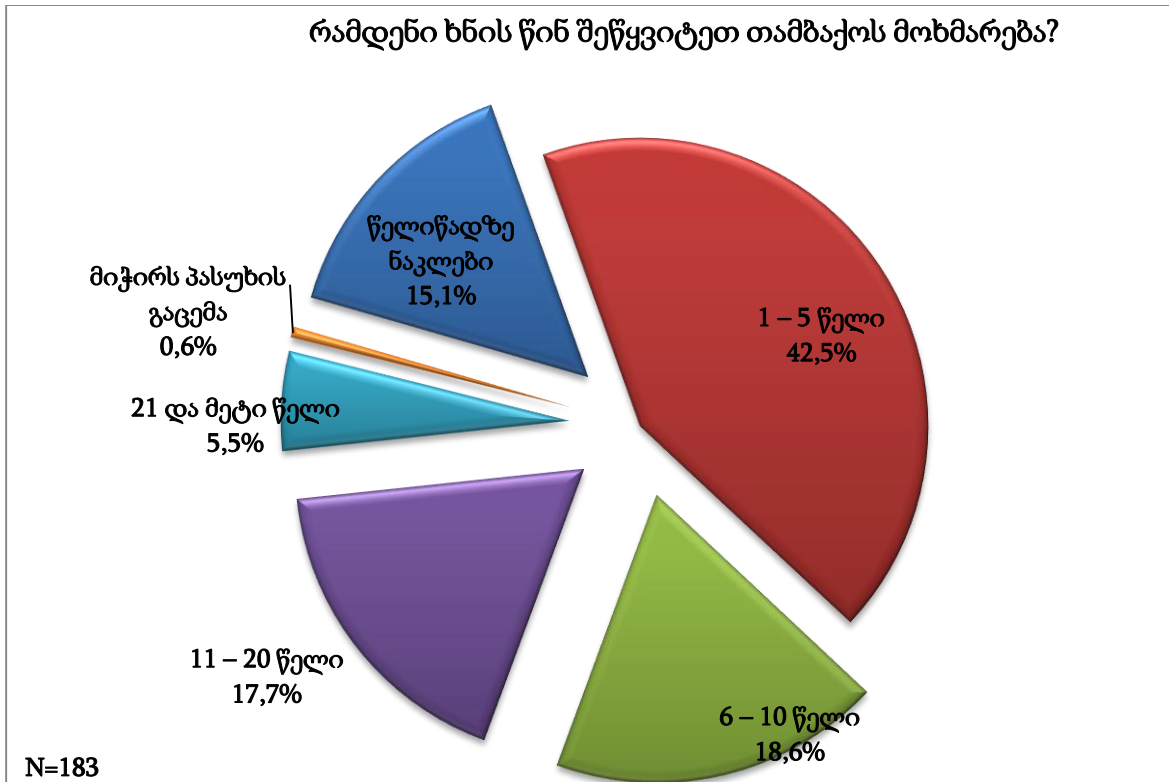

154 რესპონდენტმა (ე.ი. მათ, ვინც მიუთითეს, რომ წარსულში მოიხმარდნენ თაბაქოს ნაწარმს - 14.6%) მიუთითეს თუ რამდენი წლის წინ შეწყვიტეს თამბაქოს მოხმარება. ყველაზე მეტი რესპონდენტი მიუთითებს (42.5%), რომ თამბაქოს მოხმარება შეწყვიტა 1 – 5 წლის წინ. რესპონდენტების დაახლოებით თანაბარი რაოდენობა ასახელებს 6 – 10 წელს და 11- 20 წელს (18.6% და 17.7%). საშუალოდ თამბაქოს მოხმარება შეწყვიტეს 7 წლის წინ.**იხ. დიაგრამა #5.5**

რამდენი ხნის წინ შეწყვიტეთ თამბაქოს მოხმარება?

N	Valid	178
	Missing	876
Mean		6.85
Median		5.00
Mode		1

დიაგრამა #5.5

კვლევაში მონაწილე რესპონდენტებს შორის მხოლოდ 3 მათგანი აღმოჩნდა ისეთი, ვინც მოიხმარს თამბაქოს რაიმე უკვამლო პროდუქტს.